

Matica

broj

no.

5

svibanj

may

2017.

MJESEČNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

Hommage Većeslavu Holjevacu (1917 – 1970)

poznatom zagrebačkom gradonačelniku i Matičinu predsjedniku te piscu knjige 'Hrvati izvan domovine'

ISSN 1330-2140

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr

Naslovnica:
Spomenik Večeslavu Holjevcu u Zagrebu,
rad kipara Zvonimira Gračana
(foto: Hrvoje Salopek)

Dragi čitatelji,

ulazimo u 66. godinu izlazenja časopisa MATICA. Kako bismo njezin sadržaj učinili pristupačnijim što širem krugu čitatelja, odabrane tekstove prevedene na engleski i španjolski jezik objavljivat ćemo na našim web i Facebook stranicama. Ti su tekstovi u časopisu označeni **ENG** ili **ESP**.
Zahvaljujemo vam na dugogodišnjoj vjernosti i veselimo se daljnjoj suradnji,
Uredništvo

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- **BANERI**
- **SPONZORIRANI ČLANAK**
- **SPONZORIRANE RUBRIKE**

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

Kolumne

- 11**
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)
- 42**
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić)
- 49**
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec)
- 52**
Klikni – Idem doma
(Dražen Klinčić)
- 54**
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)
- 58**
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)
- 59**
Djelovanje hrvatskih sestara
u inozemstvu
(Jozo Župić)
- 62**
Ljepote Hrvatske okom
fotografa
(HTZ)

- 4** Gužve na granici sa
Slovenijom
- 5** Obljetnica
Dušobrižništva za
Hrvate u inozemstvu
- 7** Dan otvorenih vrata
HMI-ja
- 10** Status Hrvata u
Sloveniji
- 12** Posjet izaslanstva iz
australske Victorije
- 15** Nova knjiga Dinka
Šokčevića
- 16** Poslovni čovjek Victor
Dodig iz Kanade
- 18** Hrvatsko okupljanje u
Youngstownu (Ohio)
- 19** Povelja o prijateljstvu
Hrvata u Mađarskoj,
Srbiji i Sloveniji
- 20** Marijan Prstec,
glazbenik iz Švicarske
- 22** Gajdaš Pavo Gadanji iz
Mađarske
- 23** Političarka Delfa Kosić
iz Salzburga
- 24** Reportaža iz Srednje
Bosne
- 29** Posjet iz Australije
rodnome kraju
- 30** Znanstvenik Marin
Soljačić
- 33** Noć knjige u HMI-ju
- 36** Akvarelist Joseph
Zbukvic iz Australije
- 39** Marko Mandir, istaknuti
Hrvat iz Maribora
- 44** Povjerenstvo
'za suočavanje s
budućnošću'
- 47** Matičin vremeplov
- 57** Kazališni susreti
učenika u Švicarskoj

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države /
other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države /
other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:

IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA / DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):

IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju Maticu jer Matica je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Veleposlanstvo hrvatskih iseljenika u domovini

“Zahvaljujući Matičinim programima, generacije potomaka hrvatskih iseljenika učile su hrvatski jezik, upoznavale kulturu i identitet, uspostavljali veze sa starom domovinom i radili u njezinu interesu”

Tekst: **Naida Šehović**
Foto: **Ivana Tepeš Galić**

U ponedjeljak, 24. travnja u Klubu Matis, u prizemlju zgrade Hrvatske matice iseljenika, prvi put je održana manifestacija *Dan otvorenih vrata HMI* koja je zamišljena kao susret i predstavljanje Matičinih suradnika koji su svojim stručnim, umjetničkim i drugim djelovanjem pridonijeli ugledu HMI-ja kako u zemlji tako i izvan granica RH. Moderator ovoga velikog skupa bio je prof. dr. sc. Božo Skoko, dugogodišnji Matičin suradnik

koji je dao svoj obol upoznavši nas sa svim sudionicima skupa te vanjskim suradnicima koji su snimili svoje video radove, a koje smo imali prilike vidjeti tijekom izlaganja sudionika.

MNOGOBROJNI UZVANICI I POČASNI GOSTI

Moderator skupa na početku je pozdravio Davora Ivu Stiera, potpredsjednika Vlade RH i ministra vanjskih i europskih poslova, izaslanicu predsjednice RH Anamariju Kirinić, predstojnicu Ureda predsjednice RH, zastupnika u Hrvatskom saboru i predsjednika saborskoga Odbora za Hrvate izvan RH Božu Ljubića,

izaslanika predsjednika Vlade RH Zvonka Milasa, državnoga tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, izaslanicu ministricе demografije, obitelji, mladih i socijalne politike Margaretu Mađerić, državnu tajnicu, izaslanika ministra obrane RH Zorana Piličića, izaslanika ministricе regionalnoga razvoja i fondova EU-a Davora Hušku, pomoćnika ministricе, izaslanika kardinala i zagrebačkoga nadbiskupa Josipa Bozanića, preč. Marka Kovača, moderatora Nadbiskupskoga duhovnog stola, izaslanicu gradonačelnika Grada Zagreba Vesnu Šimić, pomoćnicu pročelnika za međugradsku i međunarodnu suradnju, rektora Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta Željka Tanjića, predsjednika Upravnoga odbora HMI-ja Milana Kovača te članove: Đuru Vidmarovića, Hrvoja Hitreca i Ladu Kanajet Šimić, zatim ravnateljicu Agencije za odgoj i obrazovanje Jadranku Žarković-Pečenković, ravnatelja Cen-

“Područje našeg rada je veliko, slojevito, zahtjevno, ali zahvalno jer među Hrvatima izvan RH ma gdje živjeli, radili, sačuvano je veliko blago hrvatske povijesti, dobrote, volje, radišnosti i nadasve ljubav prema domovini.”

tra za restrukturiranje i prodaju Mirka Volarevića, političku tajnicu i direktoricu Hrvatske socijalno-liberalne stranke Doricu Nikolić, predsjednika Zajednice folklornog amaterizma Grada Zagreba Dragu Topolovca, bivšega ravnatelja HMI-ja Antu Belju, kao i predstavnike Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, Instituta za migracije i narodnosti, predstavnike medija i druge institucije koje su u stalnome doticaju s HMI-jem.

KĆERI I SINOVI RASUTI PO SVIJETU

U pozdravnome govoru prisutnima se obratila Mirjana Ana-Maria Piskulić, v.d. ravnateljica HMI-ja te napomenula kako veliki broj Matičinih pohranjenih dokumenata u Hrvatskome državnom arhivu, kao i mnogi tragovi djelovanja HMI-ja, svjedoče o bogatoj povijesti institucije i značaju u njegovanju hrvatskoga nacionalnog identiteta u svijetu. Nadalje dodaje kako će upravo na skupu o tome svjedočiti predstavnici Hrvata izvan RH te Matičini suradnici koje su svoje iskustvo, znanje i profesiju uključili u programe HMI-ja. "Zajedno smo pridonosili da hrvatski narod, rasut po svijetu, održi svoj kulturni i nacionalni identitet te time dali prilog očuvanju jedinstvenoga hrvatskoga nacionalnog bića koji bez kćeri i sinova rasutih po svijetu ne bi bio potpun. Područje našeg rada je veliko, slojevito, zahtjevno, ali zahvalno jer među Hrvatima izvan RH ma gdje živjeli, radili, sačuvano je veliko blago hrvatske povijesti, dobrote, volje, radišnosti i nadasve ljubav prema domovini."

Uz v.d. ravnateljicu sve prisutne po-

Visoki uzvanici na Danu otvorenih vrata HMI-ja

zdravili su Milan Kovač, koji je istaknuo kako ova institucija omogućava djeci naših iseljenika učenje jezika, škole folkloru, ljetovanja, a sve u svrhu upoznavanja svoje domovine, dodaje kako je važna sinergija domovinske i iseljene Hrvatske te da je nužno osnovati Ministarstvo za iseljenu Hrvatsku, povratak i demografsku obnovu. Zvonko Milas rekao je u pozdravnome govoru da je HMI ustanova s najdužom tradicijom djelovanja među iseljeništvom, hrvatskim manjinama u europskim zemljama, kao i hrvatskim narodom u BiH. "Svojim prepoznatljivim i hvalevrijednim radom te programima već dugi niz godina zauzima značajno mjesto u području očuvanja hrvatskoga jezika, kulture, umjetnosti, obrazovanja i športa, kulturnog turizma, publicistike, medija, kao i ostalih područja značajnih za razvijanje odnosa s Hrvatima izvan RH. Razvijanje odnosa s Hrvatima izvan RH znači ponajprije razvijanje međusobnih odnosa svih nositelja suradnje u RH, Ureda, Matice, diplomatsko-konzularnih predstavništava u domovini kako međusobno tako i s pojedincima, udrugama i društvima

izvan RH. Suradnja zahtijeva prednost i trud, spremnost da se prihvati jedinstvenost drugih i priznanje vrijednosti i raznolikosti."

Skup je otvorio Davor Stier osvrnuvši se na svoje iskustvo u Argentini, dobivenoj stipendiji zahvaljujući tadašnjemu ministru iseljenišтва Gojku Šušku i HMI-ju za vrijeme ravnatelja Ante Belje. "Hrvatsko iseljenišтво tada je dalo veliki doprinos u slobodi Hrvatske, Domovinske ratu i obnovi Hrvatske. Treba otvoriti gospodarske i političke institucije, prema objektivnim kriterijima, svima koji to zaslužuju."

DOPRINOS U SLOBODI HRVATSKE

Manifestacija *Dan otvorenih vrata HMI* započela je video snimkama izjava suradnika HMI-ja iz različitih dijelova svijeta. Prvi u nizu bio je Edward Pazo, nacionalni predsjednik Hrvatske bratske zajednice (SAD), zatim Goran Kačurov (Novi Zeland), Ivo Gregurević (Orašje Film Festival), Slaven Španović, akad. red., Karen Oremuš (UEA, Kanada), Anto Bilić (BiH), dr. sc. Tomislav Žigmanov (Vojvodina), Petar Tyran (Austrija), Frane Vugdelija (Švicarska) i Aranka Lengyel (Kanada).

Na skupu su također sudjelovali Andrija Ivančan, prof., umjetnički rukovoditelj Ansambla LADO; maestro Siniša Leopold, šef dirigent Tamburaškoga orkestra HRT-a; dr. sc. Zvonko Martić, karmelićanin, prior samostana Karmela sv. Ilije na Buškome jezeru; Nina Kleflin, akad. red.; mr. sc. Đuro Vidmarović, član Upravnoga odbora HMI-ja; prof. dr. sc. Zrinka Jelaska s Odsjeka za kroatistiku FFZG; prof. Marija Bošnjak, lektorica koordiniranja organiziranja e-učenja hrvatskoga jezika; dr. sc. Željko Holjevac, Odsjek za povijest FFZG; dr. sc. Sanja

Video porukom obratio se i slavni glumac Ivo Gregurević

Vulić, Odsjek za kroatologiju, Hrvatski studiji; Martin Paulić, iseljenik iz Kanade i doc. dr. sc. Marjeta Rajković Iveta, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju FFZG. Tijekom izlaganja svi uzvanici mogli su se uključiti u razgovor koji je vezan uz viziju HMI-ja 21. stoljeća.

SINERGIJA I SURADNJA INSTITUCIJA

Na kraju je Božo Skoko zaključio skup i poručio: "Svi sudionici jasno su ustvrdili kako HMI doživljavaju glavnim susretništem domovinske i iseljene Hrvatske, odnosno svojevrsnim veleposlanstvom hrvatskih iseljenika u domovini. Matičini programi ocijenjeni su iznimno korisnima. Zahvaljujući njima generacije potomaka hrvatskih iseljenika učile su hrvatski jezik, upoznavale kulturu i identitet, uspostavljale veze sa starom domovinom i radile u njezinu interesu. Posebno je izražena potreba nastavka

organiziranja glazbenih seminara i koncerata u inozemstvu kako bi se čuvala i promovirala, ali i profesionalizirala hrvatska glazbena baština; nastavak potpore hrvatskim amaterskim kazalištima i kazališnim grupama uz edukaciju i suradnju... Trajna je briga za jezik pa se preporučuje još jači angažman oko programa učenja hrvatskoga jezika i kulture, prije svega modernizacijom učenja, uz pristupačnost novim naraštajima i korištenje suvremenih tehnologija, što je jako dobro prihvaćeno. Naglašena je i važnost izučavanja povijesti, identiteta i kulture autohtonih hrvatskih zajednica i hrvatskih iseljenika. U tom kontekstu važno je i promicanje činjenica i istine o položaju i identitetu pojedinih hrvatskih zajednica, primjerice Hrvata u Vojvodini kojima se desetljećima manipulira. S tim u svezi naglašeno je i redefiniranje statusa pojedinih hrvatskih

zajednica i jača politička zaštita te nužnost osnivanja ministarstva useljeničtva i iseljeničtva kojim bi se na praktičnoj, ali i simboličkoj razini izravnije poradilo na jačanju veza, korištenju potencijala te programima useljavanja. Zaključno je zatražena bolja sinergija i suradnja domovinskih institucija s iseljeničkim organizacijama u promicanju hrvatskih interesa i imidža Hrvatske u svijetu te neutraliziranja jugoslavenskih i velikosrpskih podvala i dezinformacija koje su na žalost još prisutne." Istoga dana u sklopu manifestacije *Noć knjige 2017.* u HMI-ju je održan prigodni program koji već tradicionalno započinje Matičinim *Punim koferom knjiga*. ■

ENG *The Croatian Heritage Foundation hosted its first ever CHF Open Doors Day, a meeting and forum showcasing the people who work with the CHF and that have contributed to its stature in the country and abroad.*

VIJESTI

Hrvatska manjina u Srbiji živi u negativnom okruženju

ZAGREB - Negativno okruženje, nedosljedna provedba bilateralnoga sporazuma o zaštiti manjina i neprimjereno obrazovanje na hrvatskome jeziku tek su neki od problema na koje su upozorili predstavnici hrvatske manjine u Republici Srbiji na okruglom stolu "Hrvatska manjina u Srbiji: položaj i perspektive", koji je 20. travnja organizirao saborski Odbor za Hrvate izvan Hrvatske.

"Hrvati u Srbiji žive u negativnom okruženju jer u medijima postoji konstantna antihrvatska propaganda koja se izravno odražava i na odnos prema Hrvatima", izjavio je pred-

sjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji Slaven Bačić uoči skupa. Ključna otvorena pitanja odnose se, rekao je, na provedbu bilateralnoga sporazuma o zaštiti manjina, posebno članka 9. koji se odnosi na zajamčene predstavnike hrvatske manjine u predstavničkim tijelima, konkretno u Narodnoj skupštini Srbije. Hrvatska je taj dio sporazuma provela, no Srbija to ne želi, a ugovori koji su potpisani moraju se poštovati, ističe Bačić.

Predsjednik Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije Tomislav Žigmanov rekao je da ambijent u kojem žive Hrvati u Srbiji, tamošnja razvijenost demokracije i vladavina prava nemaju pozitivne značajke. "Problemi su oko ostvarivanja manjinskih prava, obuhvatu djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom, koji je manji od pet posto, nije riješeno pitanje udžbenika, ali ni ljudi koji su uključeni u proces obrazovanja", rekao je Žigmanov. Od Hrvatske očekuje politiku potpore ostvarivanju manjinskih prava, veći interes za Hrvate u Srbiji te da su češće vidljivi i prisutni u javnome prostoru.

Sudionici skupa poručili su da Hrvatska treba podupirati europske integracije Srbije, ali uz puno inzistiranje na inkluzivnoj i efektivnoj provedbi Akcijskoga plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koja su od važnosti za hrvatsku manjinu u Srbiji, osobito na provedbi bilateralnoga sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina. (Hina)

Višesatna čekanja i kilometarske kolone

“Naći ćemo i institucionalne i pravne metode da spriječimo ovakve situacije u budućnosti, a istodobno smo spremni dati svoj doprinos u sprječavanju terorizma i kvalitetnoj kontroli naših granica”, rekao je premijer Plenković

Tekst: **Uredništvo (izvor Hina)** Foto: **Hina**

Provjera, odnosno skeniranje dokumenata svih putnika, koja se od 7. travnja provodi na graničnim prijelazima na vanjskoj, ali i unutarnjoj granici Europske unije, prouzročila je znatnija čekanja na graničnim prijelazima, čemu smo svjedočili pogotovo tijekom uskrasnih blagdana. Najduža čekanja zabilježena su na graničnom prijelazu Macelj i gdje se na ulazu u Hrvatsku na Veliki petak čekalo i više od pet sati.

Provedba sustavnih provjera na svim graničnim prijelazima rezultat je nove europske uredbe odnosno izmjene Zakonika o schengenskim granicama kojima se uvode promjene u provedbi granične kontrole u svim državama članicama EU-a koje primjenjuju schengensku stečevinu i u svim državama pridruženim schengenskome prostoru. Uredba je donesena kako bi se povećala sigurnost jer je uočeno da se teroristi, državljani EU-a, mogu slobodno kretati u schengenskom prostoru te ulaziti i izlaziti iz njega bez ikakvih kontrola.

Premijer Andrej Plenković, komentirajući prometne gužve na granicama, istaknuo je da je apelirao da slovenska

policija pri većim zastoјima provodi režim ciljane kontrole putnika i da je slovenski premijer Miro Cerar pokazao za to razumijevanje. “Moj apel je bio vrlo jasan - da i slovenska policije prijeđe sa sustavne na ciljane kontrole, što bi rezultiralo manjim gužvama i čekanjima na graničnim prijelazima”, izjavio je Plenković. Dodao je da je sa slovenskim premijerom Cerarom u svakodnevnom kontaktu te da je on pokazao razumijevanje vezano uz neodrživost sustavne kontrole prelaska granice, pogotovo tijekom blagdana i turističke sezone.

Plenković je istaknuo da se nakon toga mora sa svim drugim partnerima naći “dugotrajno rješenje koje će nas dovesti u položaj da se spremamo za ‘Schengen’”. “Naći ćemo i institucionalne i pravne metode da spriječimo ovakve situacije u budućnosti, a istodobno smo spremni dati svoj doprinos u sprječavanju terorizma i kvalitetnoj kontroli naših granica prema zemljama koje nisu još uvijek u EU”, rekao je.

Hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović upozorila je u svom pismu europske čelnike da je Slovenija načinom primjene strožih kontrola na vanjskim granicama EU-a uzrokovala višesatne zastoje na graničnim prijelazima i pozvala ih da se na granicama Hrvatske i drugih država članica hitno omoguću nesmetan protok ljudi i roba, kao i dosad. “Moram naglasiti kako se državljani Hrvatske ovih dana pitaju kako to da im je bilo lakše ući u Sloveniju i u EU dok Hrvatska nije bila članica Unije nego sada kada jest. To je zaista apsurd!”, ističe Grabar-Kitarović. Kaže da je takvo postupanje Slovenije “u hrvatskoj javnosti stvorilo dojam ostvarenja neodgovor-

nih najava nekih slovenskih političara kako Slovenija može prema Hrvatskoj poduzeti određene mjere i onemogućiti dolazak turista kao odgovor, svojevrsno sredstvo prisile ili retorizacije, na stajalište Hrvatske u vezi arbitražnog postupka koji Hrvatska smatra nepovratno kompromitiranim i iza nas”. ■

“Državlјani Hrvatske se ovih dana pitaju kako to da im je bilo lakše ući u Sloveniju i u EU dok Hrvatska nije bila članica Unije nego sada kada jest. To je zaista apsurd!”, ističe predsjednica Grabar-Kitarović.

ENG *The verification scanning of the personal identification documents of all travellers that has been implemented as of the 7th of April at border crossings has led to significant wait times – something we saw evidence of during the Easter holidays.*

Velik doprinos Crkve očuvanju duhovnoga i nacionalnoga identiteta

“Ovo je prigoda reći velika hvala Bogu za svećenike, redovnice i redovnike i zauzete vjernike laike koji su dekretom naših biskupa pošli djelovati među iseljeništvom”

Od Vincea do Markića

Tekst: **Vesna Kukavica**

Foto: **Marija Belošević**

U povodu obilježavanja 50. obljetnice Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu u Nadbiskupijskome pastoralnom institutu na Kaptolu u Zagrebu održan je, 25. i 26. travnja, znanstveno-stručni skup. Pokrovitelji skupa bili su Hrvatska biskupska konferencija i BK Bosne i Hercegovine, dok su u organizaciji skupa, uz Ravnateljstvo, sudjelovali Hrvatsko katoličko sveučilište i

Katolički bogoslovni fakulteti Sveučilišta u Zagrebu.

Otvorenju skupa nazočili su zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, predsjednik HBK nadbiskup Želimir Puljić, potpredsjednik BK BiH vojni biskup Tomo Vukšić, predsjednik Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu vrhbosanski pomoćni biskup Pero Sudar te biskupi Vlado Košić, Zdenko Križić i Juraj Jezerinac. Na otvorenju skupa bili su prisutni i potpredsjednik Vlade RH, ministar vanjskih poslova Davor Ivo Stier, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko

Milas, v. d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić, kao i ravnatelj za pastoral stranaca u Njemačkoj Stefan Schohe i Austriji preč. Laszlo Vencser.

HOD NAŠIH LJUDI U TUĐINI

U pozdravnoj riječi ravnatelj Dušobrižništva vlč. dr. Tomislav Markić objasnio je kako se za osnutak Ravnateljstva uzima dan imenovanja prvoga nacionalnog ravnatelja u osobi svećenika Prelature Opus Dei don Vladimira Vincea. Njegov dekret datira od 25. lipnja 1966. No, odlučeno je da se proslava jubileja održi uz ovogodišnju sjednicu Vijeća.

Predsjednik HBK nadbiskup Puljić iskazao je radost zbog uspješnoga polustoljetnoga institucionalnoga pastoralnog rada, kojim je brižno praćen hod naših ljudi u tuđini, poštujući njihovu ljubav prema Crkvi koju su očitovali okupljajući se u misijama i pastoralnim centrima diljem svijeta. “Ovo je prigoda reći velika hvala Bogu za svećenike, redovnice i redovnike i zauzete vjernike laike koji su dekretom naših biskupa pošli djelovati među iseljeništvom. Svojom radom i brigom za njih oni su ispisali svijetle stranice hrvatske povjesnice i povjesnice Katoličke crkve”, poručio je nadbiskup Puljić.

Ministar vanjskih poslova Stier na vrlo dojmljiv način iznio je vlastito isku-

“Crkva je imala uključiv pristup, toliko potreban ne samo hrvatskome iseljeništvu, nego hrvatskome narodu općenito.”

Ravnatelj Markić osvrnuo se na djelovanje hrvatske inozemne pastve, posebno ističući fundamentalni značaj trodesetljetnog djelovanja mons. Vladimira Stankovića.

stvo značenja hrvatske inozemne pastve. Katolička crkva u hrvatskom iseljeništvu djelovala je i prije osnutka ravnateljstva. "Sjećam se ne samo priče moga oca, nego i onoga što je kao dječak od četiri godine kada je morao napustiti Hrvatsku ponio sa sobom do daleke Argentine. On je u izbjegličkom logoru u Italiji dobio Katekizam Katoličke crkve na hrvatskome jeziku, to je čuvao cijeli život i to je meni prenio. Od tog trenutka pa nadalje, ne samo u mojoj obitelji, nego i u tolikim drugim obiteljima, Katolička crkva i inozemna pastva koju je organizirala Crkva u Hrvata bilo je mjesto gdje su iseljenici mogli biti povezani s Domovinom, ali i mjesto okupljanja." U tom kontekstu Stier je naglasio kako je Katolička crkva odigrala ključnu ulogu u očuvanju ne samo vjere, već i nacionalnoga identiteta u vrlo teškim vremenima. "Osim tih aspekata, Crkva je bila i mjesto okupljanja za Hrvate u iseljeništvu koji su bili pripadnici različitih političkih opcija, različitih regionalnih pripadnosti, međutim imali su jedno mjesto barem jedanput tjedno na misi gdje su svi bili prihvaćeni, gdje su se svi mogli okupiti. Crkva je ima-

la uključiv pristup, toliko potreban ne samo hrvatskome iseljeništvu, nego hrvatskome narodu općenito."

ČETVORICA RAVNATELJA

Nakon pozdravnih govora ravnatelj Markić kratko se osvrnuo na djelovanje hrvatske inozemne pastve, posebnu pozornost posvećujući četvorici ravnatelja u proteklih 18 godina. Usto, istaknuo je fundamentalni značaj trodesetljetnog djelovanja mons. Vladimira Stankovića.

Prvi dio skupa bavio se povijesnim kontekstom. Uvodne misli u simpozij "Pedeset godina Ravnateljstva" nadahnuo je izložio dr. Tomislav Markić, a uvodno predavanje "Povijesni kontekst hrvatskih migracija" vrsno je elaborirao doc. dr. Mario Bara. Slijedila su zanimljiva predavanja "Počeci organizirane pastoralne skrbi među iseljenicima: Vladimir Vince" (dr. Daniel Patafta), "Kardinal Franjo Kuharić i mons. Vladimir Stanković: promotori pastoralne skrbi među iseljenicima" (doc. dr. Tomislav Anić) i "Djelovanje Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu" (mons. dr. Pero Sudar). U drugom dijelu skupa temeljito su obrađene sljedeće teme: "Družbeni život za Hrvate po regijama" s predavanjima iz SAD-a (dr. don Mate Bižaca), Kanade (mons. Iko Vukšić), Južne Amerike (mons. Drago Balvanović), Južnoafričke Republike (fra Ivica Strčić), Oceanije (prof. dr. Pavo Jurišić i dr. Ivan Hrštic) te Skandinavije (mons. Stjepan Biletić). Program prvoga dana finaliziran je izvrsnom Filmskom akademijom "HRT u očuvanju identiteta hrvatskih ka-

Ravnatelj dr. sc. Tomislav Markić

tolika u dijaspori" (Zvonko Božinović, dr. Božo Skoko).

SUVREMENA MOBILNOST

Drugoga dana skupa, 26. travnja, slušali smo poticajna predavanja o "Družbeni život za Hrvate po regijama" i to za Njemačku (dr. Adolf Polegubić), Švicarsku (fra Mićo Pinjuh), Zapadnu Europu (vlč. Stjepan Čukman), Austriju (fra Ilija Mijatović) i Sloveniju (fra Marko Prpa). Skup je ponudio i niz atraktivnih tema vezanih uz suvremenu mobilnost kao što su "Društvene mreže u pastoralu iseljenika: primjer Londona", izlagača fra Ljubomira Šimunovića i Sandra Baričevića, koji potpisuju i kvalitetan časopis *Most / The Bridge*.

Treći dio skupa bavio se teološko-pastoralnim izazovima kao zalagom budućnosti, kada su održana izvrsna izlaganja "Identitet u kontekstu iseljništva" (prof. dr. Željko Tanjić), "Novi val iseljavanja iz Republike Hrvatske" (doc. dr. Rebeka Mesarić Žabčić) te "Opravdanost i smisao hrvatske inozemne pastve u budućnosti" u fantastičnom izlaganju prof. dr. Pere Aračića. Znanstveno-stručni skup o 50. obljetnici Ravnateljstva završen je okruglim stolom s temom "Povratak u Domovinu" kojim su moderirali doc. dr. Rebeka Mesarić Žabčić i doc. dr. Mario Bara. Uslijedila je Sveta misa u zagrebačkoj Katedrali koju je služio nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

U hrvatskoj inozemnoj pastvi djeluje u 187 misija i centara trenutačno 197 svećenika, pet je trajnih đakona, 50 redovnica i 44 pastoralna suradnika i suradnica laika te 49 tajnika i tajnica. Izlaganja sudionika bit će objavljena uskoro u Zborniku. ■

Visoki uzvanici

ENG A symposium was staged in Zagreb on the 50th anniversary of the pastoral directorate for Croats abroad. The event discussed the manifold contribution of the Catholic Church in preserving the identity of our people that have moved abroad.

Hrvati u Sloveniji otvorili novu stranicu svojega statusa

Ako se uskoro otvori najavljeni proces rješavanja položaja narodnosti u skladu sa zakonom, to bi bilo u interesu i za dobrobit svih narodnih zajednica u Sloveniji. Rijetki su slučajevi da u slovensko-hrvatskim odnosima dođe do ovako konkretnoga pomaka

Tekst: **Ivan Botteri**

Dva uzastopna sastanka predstavnika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji u slovenskome parlamentu donijeli su prve konkretne pomake u rješavanju položaja hrvatske narodnosti u Sloveniji. Ne krijući zadovoljstvo zbog ovoga uspjeha, predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanino Kutnjak izjavio nam je nakon sređivanja dojмова s jednosatnoga sastanka u slovenskome parlamentu: "Potvrdilo se naše uvjerenje i usmjerenje da je dobra priprema za sastanak s državnim tijelima Republike Slovenije glavni preduvjet za konkretne sadržajne pomake u rješavanju našega položaja u Sloveniji i stoga sam zadovoljan ovim sastankom kod dr. Dragana Matića, predsjednika Odbora kulture Državnoga zbora Republike Slovenije."

Već na sastanku kod predsjednika parlamenta dr. Milana Brgleza, koji je održan u veljači, zajednički je zaključeno da je u zastoju rješavanje pitanja položaja hrvatske narodnosti, ali i drugih

Predstavnici Saveza hrvatskih društava u Sloveniji u slovenskome parlamentu

narodnosti u Sloveniji, djelovanje Vijeća narodnosti u Ministarstvu kulture i foruma *Yumac* (pripadnici drugih naroda iz bivše SFR koji prebivaju u Sloveniji). Brglez je sugerirao da se na sastanku s parlamentarnim odborom kulture provjere i pokrenu realne mogućnosti pomaka u traženju rešenja položaja hrvatske narodnosti u Slovenije.

Na početku sastanka kod predsjednika Odbora kulture predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanino Kutnjak jasno je rekao da žele znati s kime u parlamentu mogu voditi dijalog u traženju rješenja jer s Vijećem narodnosti nije postignuto ništa i dodao: "Mi ovaj sastanak razumijemo kao početak postupka za rješavanje naših otvorenih pitanja i to zajedno s vama kao matičnim Odborom kulture i s ministrom kulture."

Nakon rasprave o mogućnostima da se takva namjera predstavnika hrvatske narodnosti u Sloveniji i ostvari, predsjednik Odbora je s puno razumijevanja i udubljenja u srž teškoća u rješavanju problema rekao: "Bilo bi učinkovito da se ta problematika ure-

di sa zakonom i da Vijeće za narodnosti pripremi nacrt zakona za parlamentarni postupak. O tome ću se savjetovati s ministrom kulture jer to treba sve točno definirati, kao i postupak kako to konkretno i postići", rekao je dr. Matić. Kutnjak je izrazio spremnost da sudjeluje na sastanku s ministrom i predsjednikom odbora kako bi se cijeli ovaj proces do usvajanja zakona o položaju narodnosti u Sloveniji što prije pokrenuo. Dr. Matić prihvatio je ovaj prijedlog kao svoju obvezu da što prije stupi u kontakt s ministrom kulture i prenese mu poruke s ovoga sastanka.

Ako se uskoro pokrene ovaj proces rješavanja položaja narodnosti u skladu sa zakonom, to bi bilo u interesu i na dobrobit svih narodnih zajednica u Sloveniji. Rijetki su slučajevi da u slovensko-hrvatskim odnosima dođe do ovako konkretnoga i poticajnoga pomaka. ■

Dr. Dragan Matić, predsjednik Odbora kulture Državnoga zbora Republike Slovenije

ENG *Two successive visits to Slovenian parliament by leaders of the local Federation of Croatian Associations have seen the first concrete steps towards a resolution of the status of the indigenous Croatian minority in this neighbouring country.*

Mreža misija Y generacije

Samoprijegoran rad misionara, redovnika i redovnica, hrvatske inozemne pastve na pet kontinenata, doista je zadivljujući na vjerskome, kulturnome i socijalnome planu

Zlatni jubilej Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu obilježen je u Nadbiskupij-skome pastoralnom institutu u Zagrebu 25. i 26. travnja prigodnim znanstveno-stručnim skupom. U intenzivnom programu valorizirani su dosezi te katoličke mreže od Australije do Sjeverne i Južne Amerike, juga Afrike do misijskih središta na Starome kontinentu – odakle su, istina izvaninstitucionalno, svećenici u hodu sa svojim narodom od sredine drugog tisućljeća, a učestalije s modernim migracijama u *Novi svijet* na vremenskoj okomici tijekom posljednjih 150 ljeta. Nastupilo je 25 vrsnih predavača koji su osvijetlili višeslojne stvarnosti koje zatječu naši migranti u novim destinacijama, usredotočujući se na značajke suvremene mobilnosti koja zahvaća mlađe i obrazovanje ljude iz RH i BiH koji se mahom sele u potrazi za poslom, znaju strane jezike i (ne)okupljaju se na nedjeljnim misama u stranim megalopolisima, što od svećenika zahtijeva eruditsko umijeće djelovanja u raspršenim modelima selilaštva korporativnoga imperijalizma. Tu je fenomenologiju na skupu sjajno protumačio prof. dr. Pero Aračić, govoreći o smislu hrvatske inozemne pastve u budućnosti.

Ova plejada hrvatskih svećenika i časnih sestara, koje smo sreli u Zagrebu, zaslužuje najviša odličja Hrvatske za doprinos očuvanju vjerskoga i nacionalnoga identiteta, kao i afirmaciju hrvatske kulture i jezika u dvjestotinjak višejezičnih, višekulturnih i višekonfesionalnih sredina od Sjevernoga do Južnoga pola. U Kanadi, SAD-u i Njemačkoj još je dobra posjećenost euharistijskih slavlja na hrvatskome jeziku, ali djeca trećeg i četvrtog naraštaja rođena na Novome Zelandu ili Južnoj Americi slušaju vjeronauk na jezicima domicilnih zemalja. Sažeto, od Gutenbergove epohe do Y generacije Crkva vodi računa o novim društveno-kulturnim prilikama globaliziranoga svijeta, među kojima razvoj digitalnih obavijesnih sredstava zauzima istaknuto mjesto. Crkva u Hrvata tako krasi kontinuitet u razumijevanju ljudi u pokretu, pomno osluškivanje migrantskih tegoba s pružanjem Nade u bolje sutra.

S druge strane, hrvatske državne strukture, osobito tijekom 20. stoljeća, patile su od diskontinuiteta, izmjenjujući majčinsku skrb maćehinskom (ne)brigom za vlastite selioce pa se ne mogu pohvaliti takvim rezultatima. Istina, četvrtstoljetna diplomatska mreža Republike Hrvatske, Vlada RH i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH u suradnji s Maticom iseljenika nastoje učinkovitije služiti svome narodu u svim granama ljudske djelatnosti, organizirajući bogatu obrazovnu i kulturnu ponudu od *Hrvatske nastave u inozemstvu* u

Piše: Vesna Kukavica

20 država svijeta do mnoštva manifestacija i kulturnih radionica te društvenih programa. Skup je pokazao da su rezultati Crkve impresivni i u broju vjernika i u socijalnim te umjetničkim postignućima Hrvata katolika u dijaspori unatoč turbulencijama. Crkva traži da država preuzme materijalnu brigu o kulturnim društvima iseljenika.

Znakovito, u sklopu skupa dušobrižništva za Hrvate u dijaspori predstavljena je uloga internetskih socijalnih mreža u pastoralu selilaca. Iskustvo na tom području s nazočnima podijelili

su voditelj naše misije iz Londona vlč. Ljubomir Šimunović i stručnjak za odnose s javnošću međunarodne reputacije Sandro Baričević. Dvojac je pregledno izložio evaluaciju trogodišnje konkretne komunikacijske strategije Hrvatske katoličke misije iz Londona, koristeći više kvalitativnih i kvantitativnih metoda, uključujući dubinske intervjue, upitnike, analize sadržaja poruka te brojčano sumiranje fantastično posjećene misijske Facebook stranice (<https://www.facebook.com/hkmlondon/>). Vrednovanje učinka svjesnosti virtualnih poruka londonske misije otkiva fokus skupine, značaj izravnoga susreta, ali i promjene u tipu potpore vjernicima i u radu svećenika Y generacije, kao i cjelokupnoga pastoralnog djelovanja. Usto, fra Ljubomir uređuje odličan dvojezični časopis *Most / The Bridge*, koji desetak godina pridonosi rastu naše zajednice u Ujedinjenom Kraljevstvu te povezuje hrvatsku i englesku kulturu. Potaknut pozitivnim iskustvom, fra Ljubomir pokreće Facebook stranicu *Hrvati katolici u Irskoj* (<https://www.facebook.com/hkuirskoj/>), koja je pridonijela ne samo okupljanju Hrvata i formiranju tamošnje misije u Dublinu, već se nametnula kao referentna točka za sve masovniju hrvatsku zajednicu u Irskoj. S *fejisa* fra Ljubomir je uputio i poziv za prvu svetu misu na našem jeziku u Dublinskoj nadbiskupiji koja je na radost vjernika održana 17. 4. 2017. na Uskrsni ponedjeljak u St. Finbarr's Church u gradu Corku gdje se odnedavno pojavila druga po veličini zajednica Hrvata u Irskoj. Posredovanje društvenih mreža u evangelizaciji otpočetak je zagovarao papa emeritus Benedikt XVI., koji svjedoči vatikanskoj Facebook stranici i portalu (www.vatican.va), izašavši pri tome na YouTube početkom 21. stoljeća dok je lani, točnije 19. ožujka, papa Franjo otvorio vlastiti profil na Instagramu s latinskom verzijom svoga imena *Franciscus* – dijeleći optimizam Y naraštaju. ■

ENG The pastoral role of social networks among emigrants is the topic of a symposium on fifty years of the pastoral care directorate for Croatians abroad (2017). Friar Ljubomir Šimunović, the head London's Croatian Catholic Mission, and Sandro Baričević, an international PR expert, shared their experiences over the past three years.

Ponos hrvatske zajednice u Australiji

U osnovnoj školi Holy Family iz Geelonga hrvatski jezik po svome statusu ravnopravan je svim ostalim stranim jezicima te škole

Izaslanstvo škole Holy Family u Hrvatskoj matici iseljenika

Tekst: Lada Kanajet Šimić

Izaslanstvo škole Holy Family Primary School Bell Park iz australske Viktorije, jedine škole na svijetu u kojoj se hrvatski jezik uči kao obvezni predmet, boravilo je u ožujku u jednotjednome radnom posjetu Hrvatskoj. Ravnatelj škole g. Peter Brunt te gđa Katica Perinac, dugogodišnja predsjednica Udruge učitelja hrvatskoga jezika u Viktoriji, uz sastanke s odgovornim osobama u Ministarstvu znanosti i obrazovanja (MZO) i Agenciji za odgoj i obrazovanje (AOO), imali su vrlo konstruktivne razgovore i u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske (SDUHI-

RH), Hrvatskoj matici iseljenika (HMI), Učiteljskome fakultetu u Zagrebu (UFZG), Ministarstvu vanjskih i europskih poslova (MVEP), Školskoj knjizi (ŠK) te dvjema srednjim školama (Ženskoj općoj gimnaziji Družbe sestara milosrdnica te Ugostiteljsko-turističkom učilištu u Zagrebu).

Na inicijativu gospođe Perinac ovo je bio treći posjet australskog izaslanstva Hrvatskoj, dok su prijašnji bili 2008. i 2012. Prilikom posjeta MZO-u, gdje su cijenjene goste primili pomoćnik ministra g. Momir Karin, državni tajnik mr. sc. Hrvoje Šlezak te načelnica Sektora za zajedničke poslove i programe gđa Vera Šutalo sa suradnicima, dogovoren je nastavak suradnje u projektu upućivanja asistenta u nastavi (Teacher Assi-

stant Program) u Viktoriju te redovita pomoć u obliku slanja stručne literature, udžbenika, priručnika i ostalih potrebnih sredstava za izvođenje nastave hrvatskoga jezika.

MEMORANDUM O SURADNJI

“Memorandum o suglasnosti o suradnji u području poučavanja hrvatskoga jezika već je potpisao MZO, a s naše će strane biti potpisan u ponedjeljak 1. svibnja 2017. u školi Holy Family. Detaljne uvjete koji se odnose na osiguravanje financijske potpore nastavnom programu u našoj školi potpisnice Memoranduma uredit će izvršnim programom o obrazovnoj suradnji koji će se zajednički utvrditi u roku od šest mjeseci od dana potpisivanja Memoranduma”, zadovoljno je ustvrdila gđa Perinac. “Također nam je Agencija za odgoj i obrazovanje, gdje nas je primio g. Boris Vampula, voditelj Odsjeka za međunarodnu suradnju i projekte EU-a, ponudila mogućnost edukacije učitelja hrvatske nastave u Viktoriji stručnim usavršavanjem uz pomoć Interneta te korištenjem raznih aplikacija koje pomažu u učenju hrvatskoga jezika.”

U SDUHIRH-u, gdje su izaslanstvo primili državni tajnik g. Zvonko Milas te savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu g. Milan Bošnjak, također se razgovaralo o mogućnostima i načinima sustavne potpore učenju hrvatskoga jezika u školi Holy Family. Tom je prigodom tajnik Milas podržao potrebu za nastavkom održavanja ovoga hvalevrijednog programa. Položaj hrvatskoga jezika u Australiji te suradnja matične države s hrvatskom zajednicom bile su također teme razgovora u MVEP-u gdje se izaslanstvo susrelo s g. Vicom Skračićem, načelnikom Sektora za Afriku, Aziju, Oceaniju, Rusku Federaciju i Istočno partnerstvo te vlp. dr. sc. Mladenom Andrićem, načelnikom Diplomatske akademije.

Izaslanstvo je posjetilo i UFZG. U razgovoru s izv. prof. dr. sc. Lidijom Cvikić, prodekanicom za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju i izv. prof. dr. sc. Sinišom Opićem, prodekanom za nastavu i studente, poseban naglasak

stavljen je na programe fakulteta kojima je u središtu rano učenje stranoga jezika, kao i istraživanja hrvatskoga kao nasljednoga jezika. Zaključeno je kako postoje mnogobrojna područja u kojima je moguće ostvariti suradnju UFZG-a i škole Holy Family, a kojima će primjerenu potporu pružiti i MZO. Kako je stručna i sva ostala literatura od presudne važnosti za provođenje nastave, na sastanku u Školskoj knjizi direktor dr. sc. Ante Žužul obećao je podržati program Holy Family ne samo slanjem prikladne literature, već i omogućavanjem pristupa portalu ove izdavačke kuće koji će uvelike pomoći u izvođenju nastave hrvatskoga jezika.

KATOLIČKE VRIJEDNOSTI

U HMI-ju izaslanstvo škole susrelo se s v.d. ravnateljicom Mirjanom Anom-Mariom Piskulić i rukovoditeljicom Odjela za školstvo, znanost i šport Lodom Kanajet Šimić. Katica Perinac ukratko je podsjetila na povijest hrvatskog školstva u Australiji, s naglaskom na sadašnji trenutak. Nastava hrvatskoga jezika u školama Viktorije integrirana je u redovitu nastavu, učenici imaju mogućnost učenja hrvatskoga jezika od samog polaska u školu, dakle od šeste godine života sve do završnoga, dvanaestog razreda kada se nudi i mogućnost polaganja završnoga ispita iz hrvatskoga jezika koji je ujedno i temelj za nastavak bilo kojega studijskog programa. Jedna od presudnih institucija na tome putu već desetljećima je upravo škola Holy Family Primary School Bell Park u Geelongu, gradu oko 80 km udaljenome od Melbournea, bogate multikulturalnosti, u kojemu živi oko 7.000 Hrvata.

Sastanak u Ministarstvu znanosti i obrazovanja

Katica Perinac s nagrađenim učenicima

Ravnatelj Peter Brunt rekao je kako je Osnovna škola Holy Family australska katolička privatna škola koja uključuje više župa. Sam naziv škole, koji u prijevodu glasi Sveta Obitelj, predstavlja poticaj uprave škole koja nastoji živjeti u duhu katoličke vjere i poštovati njezine vrijednosti. Otvorile su je 1955. godine sestre milosrdnice i od samog početka imala je više od 50% upisanih učenika hrvatskog podrijetla. Hrvatski jezik uveden je 1978. kao obvezni predmet i od tada je integriran u nastavu. Ove školske godine školu polazi 373 učenika od kojih je čak 187 hrvatskog podrijetla treće i četvrte generacije Hrvata.

Osim ove škole, u australskoj državi Viktoriji od 1980. godine hrvatski je ponuđen kao predmet i u Victorian School of Languages u Melbourneu, koja okuplja sve subotnje škole hrvatskoga jezika, a također je vrlo aktivna i Udruga hrvatskih učitelja u Viktoriji.

"HRVATSKI DANI"

Katica Perinac, od svoga dolaska u Australiju 1978. pa do danas, nositelj je gotovo svih aktivnosti hrvatske zajednice, učiteljica je u obje spomenute škole, a više od trideset godina obnaša važnu i zahtjevnju dužnost predsjednice Udruge hrvatskih učitelja u Viktoriji. Između ostaloga, udruga organizira maturalnu svečanost za maturante hrvatskoga jezika, natjecanje u poeziji, natjecanje u literarnim radovima, Hrvatske kulturne dane i Top Scorers - svečanost dodjele priznanja "Artur Nalis" učenicima koji su postigli izniman uspjeh u učenju hrvatskoga jezika na završnome državnom ispitu. Za doprinos očuvanju hrvatskoga identiteta i promociji multikulturalizma gospođa Perinac dobila je 2003. godine visoko priznanje države Viktorije, koju joj je uručio sam premijer.

Na sastanku u HMI-ju predsjedni-

ca Perinac zamolila je za potporu pri predlaganju dvaju hrvatskih uglednih kulturnih djelatnika i aktivista iz Austrije - gospode Artura Nalisa i Tomislava Starčevića - za najviša državna odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, koja bi im se dodijelila posmrtno za njihove zaslugе i doprinose za priznanje hrvatskoga jezika te promicanje hrvatskoga kulturnog naslijeđa u Australiji. Također se razgovaralo o potrebi da se ponovi projekt *Hrvatski dani za djecu, mladež i učitelje*, koji je Hrvatska matrica iseljenika, uz potporu MZO-a, organizirala u veljači 2009. u školama Holy Family i Victorian School of Languages.

Zahvalivši dragim gostima na dolasku, kao i na svemu što čine za dobrobit hrvatske zajednice u Australiji, v.d. ravnateljica Mirjana Ana-Maria Piskulić podržala je inicijative, kao i potrebu da se za daljnje provođenje programa učenja hrvatskoga jezika u školi Holy Family pronađe najbolje moguće rješenje u sklopu obaju sustava, hrvatskoga i australskoga.

"G. Peter Brunt i ja od srca zahvaljujemo svim institucijama koje smo posjetili. Iznimno nam je drago da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja shvatilo koliko je važno sačuvati nastavu hrvatskoga jezika u osnovnoj školi Holy Family u Geelongu te posebno želimo zahvaliti našim domaćinima u resornome ministarstvu na velikom zalaganju za ostvarenje potpisivanja sporazuma o financijskoj potpori ovoj jedinstvenoj školi", istaknula je gospođa Katica Perinac. ■

ENG Holy Family Primary School Bell Park principal Peter Brunt and Association of Croatian Language Teachers president Katica Perinac from Australia's Victoria visited the Croatian Heritage Foundation. It is the only such school in the world at which Croatian is part of the mandatory curriculum.

Poziv Predsjednice Hrvatima izvan RH

President Invites Croatians Abroad to Open Doors Event

Ured predsjednice Republike Hrvatske dana **22. srpnja 2017.** godine otvara svoja vrata za iseljenike i hrvatske manjinske zajednice.

Na taj način predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović želi odati priznanje važnoj ulozi koju je iseljena Hrvatska imala u razvoju Republike Hrvatske te zahvaliti svim hrvatskim zajednicama izvan Hrvatske na stalnoj potpori i pomoći. Predsjednica Republike prepoznaje značaj i ulogu hrvatske zajednice u inozemstvu te činjenicu da su iseljeni Hrvati pravi veleposlanici naše zemlje, koji su uvijek zdušno promicali svoju domovinu i neumorno njegovali hrvatske tradicije i kulturu u svim dijelovima svijeta. Jačanje i razvoj hrvatskoga zajedništva, te jačanje suradnje iseljene i domovinske Hrvatske važno je za gospodarski i opći napredak Hrvatske.

Subota 22. srpnja o.g. izabrana je u nadi da će mnogi pripadnici iseljništva u to ljetno vrijeme biti u posjetu Hrvatskoj, ili će sudjelovati na drugim konferencijama, festivalima folkloru i sportskim događajima koji su već dogovoreni za to vrijeme.

Kako bi to učinili zaista posebnim događajem, pozivaju se pripadnici Hrvata izvan Republike Hrvatske svih dobi iz cijeloga svijeta.

Detaljan program bit će naknadno objavljen na web-stranici Ureda Predsjednice (www.predsjednica.hr) zajedno s informacijama o prijavi te rokovima za provedbu registracije. Sve informacije bit će dostupne i na web i facebook stranici Hrvatske matice iseljenika.

*On the **22nd of July** the Office of the Croatian President will open its doors to representatives of Croatian emigrant and minority communities abroad.*

Croatian President Kolinda Grabar-Kitarović hopes in this way to pay homage to the important role Croatian emigrants played in the development of modern Croatia and to thank all Croatian communities abroad for their enduring support and assistance. The president recognises the significance and role of Croatian communities abroad and the fact that emigrant Croatians are true ambassadors of our country, people that have always put their hearts into promoting their old homeland and have been tireless in nurturing Cro-

atian traditions and culture around the world. Strengthening and developing Croatian unity and bolstering the cooperation of emigrant and homeland Croatia is important to Croatia's economic and overall progress.

The 22nd of July, a Saturday, was selected in the hope that many members of the emigrant communities will be on visits to Croatia at the time, or will be participating in other conferences, folklore festivals and sporting events already scheduled during that period.

So that this event might truly be special, members of the Croatian communities abroad of all ages are invited to attend.

A detailed event programme is to be published on the Internet site of the president's office (www.predsjednica.hr) together with application form information and deadlines for registration. All information will also be available on the Croatian Heritage Foundation Internet site and its Facebook profile.

Povijest Hrvatske iz druge vizure

Pomoćnica ministrice kulture Iva Hraste Sočo rekla je da Dinko Šokčević kao Hrvat iz Mađarske oživotvoruje dobre hrvatsko-mađarske odnose i djeluje poput idealnoga kulturnog diplomata gradeći na nenametljiv način odnose Hrvatske i Mađarske

Tekst/foto: Hina

Knjiga Dinka Šokčevića "Hrvatska - od stoljeća 7. do danas", koju su objavili nakladnička kuća Durieux i Društvo mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, predstavljena je 20. travnja u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU). Knjiga prikazuje povijest Hrvata i Hrvatske od najranijih vremena do suvremenog razdoblja, a riječ je o preradi autorova djela izvorno objavljenog kao prva cjelovita sinteza povijesti Hrvata na mađarskome jeziku za potrebe mađarske znanstvene i šire javnosti. Autor knjige Dinko Šokčević Hrvat je iz Mađarske, istaknuti povjesničar i stručnjak za povijest hrvatsko-mađarskih odnosa, a od 2014. je i ravnatelj Mađarskoga instituta u Zagrebu.

Kako je istaknuo predsjednik HAZU, akademik Zvonko Kusić, Šokčević je tim

djelom dao dragocjen doprinos poznavanju hrvatske povijesti prikazujući je iz drugog kuta, bez stereotipa koji postoje o hrvatsko-mađarskim odnosima u razdoblju od 1102. do 1918. kad su dva naroda živjela u zajedničkoj državnoj zajednici. Akademik Kusić podsjetio je da su mnogi istaknuti hrvatski povjesničari bili članovi Akademije, među kojima Ivan Kukuljević, Šime Ljubić, Matija Mešić i Vjekoslav Klaić, kao i njezini predsjednici Franjo Rački, Tadija Smičklas, Gavro Manojlović i Grga Novak.

Na predstavljanju knjige govorio je i mađarski veleposlanik József Zoltán Magyar koji je zahvalio Hrvatskoj akademiji što je prepoznala njezinu važnost. "Hrvati i Mađari dobro se poznaju jer su više od 800 godina živjeli zajedno, a ova nam knjiga omogućuje da se još bolje upoznamo jer dolazi od osobe koja poznaje obje strane. Ona nam također omogućuje da bolje razumijemo Hrvatsku u 21. stoljeću", rekao je veleposlanik Magyar, spomenuvši primjer

Nikole Šubića Zrinskog kao osobe koja povezuje Hrvate i Mađare.

Pomoćnica ministrice kulture Iva Hraste Sočo rekla je da Dinko Šokčević kao Hrvat iz Mađarske oživotvoruje dobre hrvatsko-mađarske odnose i djeluje poput idealnoga kulturnog diplomata gradeći na nenametljiv način odnose Hrvatske i Mađarske.

Urednik knjige Velimir Visković naglasio je da Šokčevićeva knjiga potire mnoge stereotipe o hrvatsko-mađarskim odnosima formirane u 19. stoljeću, prikazujući svu multidimenzionalnost i plodotvornu isprepletenost tih odnosa. "To je knjiga o povijesti Hrvatske, ali bez poznavanja hrvatsko-mađarskih odnosa nemoguće je poznavati hrvatsku povijest. Šokčević piše o povijesti Hrvatske iz druge vizure, upozoravajući na afirmativne aspekte odnosa Hrvata i Mađara u zajedničkoj državi, ali s mjerom i suzdržanošću, bez agitiranja i bez gubljenja historičarskoga uvida potkrijepljenog postojećom literaturom, posebno onom iz mađarskih izvora", rekao je Visković.

Autor Dinko Šokčević istaknuo je višestoljetnu povezanost Hrvata i Mađara, kao i potrebu da hrvatski povjesničari što više uče mađarski jezik, a mađarski povjesničari hrvatski. ■

Akademik Kusić na promociji knjige u HAZU-u

ENG Dinko Šokčević's *Hrvatska - od stoljeća 7. do danas* (Croatia: From the 7th Century to the Present) was promoted at the library of the Croatian Academy of Sciences and Arts. Šokčević is a prominent Hungarian-Croatian historian and the director of the Hungarian Institute in Zagreb.

‘Nije važno koliko čovjek zarađuje, nego što čini sa zaradom’

Dodig je na čelu grupe CIBC, jedne od najvećih američkih financijskih institucija. Obnaša tu dužnost od jeseni 2014. kada je, iako u kasnim četrdesetima, postao jedan od najmlađih voditelja u povijesti tvrtke

Tekst: **Ana Bačić**

Foto: **Ured katoličke mladeži; Arhiva**

U organizaciji Ureda katoličke mladeži, koji okuplja mlade iz Toronta i okolice, održan je skup “Vjera na poslu”. Glavni govornik večeri bio je kanadski poslovni čovjek hrvatskog podrijetla, čiji su roditelji izbjegli iz Hercegovine šezdesetih godina. Zbog vlastitog iskustva i prakticiranja katoličke vjere, zamoljen je da održi predavanje na temu “Učini pravu stvar”.

Victor Dodig na čelu je grupe CIBC, jedne od najvećih sjevernoameričkih financijskih institucija. Obnaša tu dužnost od jeseni 2014. kada je, iako u kasnim četrdesetima, postao jedan od najmlađih voditelja u povijesti tvrtke. Prošle godine časopis *Canadian Business* stavio ga je na listu najutjecajnijih poslovnih ljudi u Kanadi, i to na 45. mjesto. U svojoj dvadesetogodišnjoj karijeri radio je u mnogim gradovima – od New Yorka, Bostona do Zagreba. Njegov ured i uprava banke trenutačno su smješteni u financijskom središtu Toronta, na Bay Streetu.

OD SLUŽBENIKA NA ŠALTERU DO...

“Lijepo je biti opet u Mississaugi gdje sam 1995. godine započeo svoju karijeru”, rekao je Dodig okupljenima u ponedjeljak u ugodnom prostoru restorana Boston. “Zbog svog odrastanja ovdje vrlo sam vezan za dvije katoličke župe: Naše Gospe kraljice Hrvata u Torontu

i crkvu Hrvatskih mučenika u Mississaugi. Inače, u poslu sam prošao put od službenika na šalteru do predsjednika uprave, no nisam ni sanjao da ću završiti kao prvi čovjek tvrtke”, dodao je. Govoreći o uspjehu u karijeri, istaknuo je važnost teškog rada. “Zahvaljujući dobrom obrazovanju, od studija ekonomije na uglednome *University of St. Michael's College* u Torontu pa do MBA na Harvardu, uspio sam graditi karijeru na dobrim temeljima.”

Dolaskom na čelo CIBC-a, Dodig je promijenio radno okruženje od prilično uštogljenoga do puno spontanijega. Potiče osobni kontakt, bilo da su u pitanju klijenti ili zaposlenici. Da bi bio još pristupačniji, piše redovito blog koji zaposlenici komentiraju i s njim ulaze u rasprave. “U svakoj poslovnoj sredini važna je kultura međusobnog poštovanja”, istaknuo je naš sugovornik koji će rado posjetiti poslovnice i napraviti selfije sa svojim zaposlenicima. Također je vrlo otvoren u komunikaciji sa svima, inzistirajući da ga suradnici na poslu zovu imenom. “No, pri bilo kakvom donošenju odluka, morate imati uključene moralne i vjerske kompas”, naglasio je.

JEDNAKOPRAVNI POLOŽAJ

Od njegova dolaska na čelo tvrtke uvedene su mnoge inovacije u vezi s digitalnim bankarstvom. CIBC pojedinačno uspijeva prikupiti najviše sredstava za istraživanje tumora u Kanadi, pomaže mnogim karitativnim inicijativama i dobrotvornim organizacijama. “Ove godine zaposlili smo 500 novih djelatnika s invaliditetom. U tome naša tvrtka prednjači jer posvećujemo puno pozornosti

“Zbog svog odrastanja ovdje, vrlo sam vezan za dvije katoličke župe: Naše Gospe kraljice Hrvata u Torontu i crkvu Hrvatskih mučenika u Mississaugi.”

činjenici da takve osobe imaju jednako-pravni položaj. Naši zaposlenici različitih su nacija, vjera i rasne pripadnosti. U svakom čovjeku treba znati otkriti ono unutrašnje istinsko dobro. Iako su ljudi došli odasvuda, imaju zajedničke vrijednosti, a to su u osnovi kanadske vrijednosti temeljene na multikulturalnosti", otkrio je i dodao: "Nedavno sam bio gost na ceremoniji dobivanja državljanstva organiziranoj u čast novih Kanadana, koja se održavala u našem poslovnom centru. Bio sam prisutan na tome svečanom događaju s majkom Janjom koja je slavila 50 godina otkad ima kanadsko državljanstvo. Susreli smo se s ljudima koji su došli kao izbjeglice, stradalnici iz različitih ratnih zona, baš kao i moji roditelji koji su pobjegli od komunističkoga režima u kojem nije bilo sloboda, poput prava na vjeroispovijest i drugih ljudskih prava."

SOCIJALNA OSVJEŠTENOST

Na skupu smo naišli na veselu grupu kanadskih Hrvata, članova Hrvatske katoličke mladeži. Roberta Plantić, koja je već dugo vrijeme aktivna u udruzi, kaže da se ljudi često pitaju može li laik činiti dobro u svojoj radnoj sredini. "Večeras smo čuli odgovor od gospodina Victora koji naglašava da osoba mora imati visoke moralne standarde i treba se voditi zakonom empatije. Socijalna odgovornost važna je kad su u pitanju li-

S mladim Hrvatima na skupu "Vjera na poslu"

"Potrebno je znati dobro balansirati između privatnoga i poslovnoga života. Također je važno zdravo živjeti, jesti zdravu hranu i ne zanemariti tjelovježbu."

deri njegova profila", objasnila je Plantić.

Razgovarali smo i s Antom Skokom koji koordinira događaje u udruzi Katoličke mladeži. "Motivirajuće je znati da Victor ima tako visok stupanj socijalne

osviještenosti. Danas nam je rekao da nije važno koliko čovjek zarađuje, nego što čini s tim novcem. Znamo da je on jedan od kanadskih Hrvata s najvišim primanjima u korporacijama, no velik dio svoje zarade donira u humanitarne svrhe. Iako ostvaruje višemilijunske iznose na godinu, Dodig je jedan od najvećih filantropa u zajednici, a ujedno vrlo ponizan katolik. Uistinu je najbolji osjećaj kada možeš pomoći zajednici", priznao je Skoko.

Victor Dodig je oženjen i ima četvero djece, od kojih dvoje studira na katoličkome privatnom studiju Notre Dame u Sjedinjenim Američkim Državama, dok je trećem djetetu upravo prihvaćena prijava za sljedeću godinu. Smatra da su on i njegova supruga Maurin uspjeli kao roditelji jer su odgojili djecu u katoličkome duhu. Tome je svakako pridonijela činjenica da je Victor uvijek stavljao svoju obitelj na prvo mjesto i nastojao imati uravnotežen život. "Potrebno je znati dobro balansirati između privatnoga i poslovnoga života. Također je važno zdravo živjeti, jesti zdravu hranu i ne zanemariti tjelovježbu", zaključio je Dodig. ■

Na ceremoniji dobivanja kanadskog državljanstva

ENG Victor Dodig, a Canadian businessman of Croatian extraction at the helm of the CIBC group, one of North America's largest financial institutions was the featured guest of a gathering organised by the Office of Catholic Youth, pooling young people from the greater Toronto area.

Dan hrvatskoga ponosa

“Croatian Pride Day” ima dugu tradiciju i gotovo uvijek je dobro posjećen. Tog dana Hrvatski dom je svečano uređen, a specijaliteti hrvatske domaće kuhinje privlače posjetitelje na gurmanski ručak

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Jedna lijepa i upečatljiva priredba “Croatian Pride Day” (Dan hrvatskoga ponosa) nedavno je održana u Youngstownu, u američkoj državi Ohio. U gradu se nalazi jedna od najstarijih hrvatskih zajednica SAD-a, koja djeluje još od kraja 19. stoljeća. Prema povijesnim zapisima saznajemo da je prvo društvo osnovano 1895. godine pod imenom Presveto Trojstvo odsjek 66, koji se priključuje Hrvatskoj narodnoj zajednici u Americi 1898. godine. Uglavnom su to bili doseljenici iz žumberačkoga kraja, iz mjesta Kalje. A nedugo zatim niče još jedna hrvatska organizacija koju su osnovali doseljenici iz Vrginmosta/Gvozda odsjek 122 “Sv. Juraj”. Ova spomenuta društva udružila su se 1934. i nastavila djelovati pod brojem 66 i imenom “St. George”.

Prvi hrvatski dom sagrađen je 1916. na West Federal Steet, koji je služio za mnoga društvena i privatna okupljanja u gradu. Međutim, 1966. državne vlasti otkupljuju građevinu zbog gradnje prometnice te su se Hrvati ponovno treba-

U Hrvatskome domu djeluje, osim odsjeka 66 HBZ-a, i tamburaški sastav *Happy Hearts*, Odrasli tamburaški zbor te Ujedinjeni odsjeci Mahoning Valleyja.

li organizirati i izgraditi novi. Kupljeno je zemljište na zapadnome dijelu grada, na Vestal Road, te ubrzo sagrađena moderna zgrada, s prostranim parkiralištem i drugim prostorijama, koja i danas stoji na ponos tih ljudi i novih generacija. U Hrvatskome domu danas djeluje, osim odsjeka 66, i tamburaški sastav *Happy Hearts*, Odrasli tamburaški zbor te Ujedinjeni odsjeci Mahoning Valley koji se brinu o Hrvatskome parku “Josip J. Strossmayer” nedaleko od grada. Ovdje djeluje i radioprogram “Glas HBZ-a Ujedinjenih odsjeka Mahoning Valley”. U Youngstownu se nalazi Hrvatska crkva sv. Petra i Pavla sa župnikom Josephom Rudjakom. Zanimljivo je da je vlč. Rudjak poljskog podrijetla, ali rado se druži s Hrvatima te je naučio hrvatski jezik tako da svete mise služi na hrvatskome i engleskome jeziku.

“Croatian Pride Day” ima dugu tradiciju i gotovo uvijek je dobro posjećen. Tog dana Hrvatski dom je svečano uređen, a specijaliteti hrvatske domaće kuhinje privlače građane grada na gurmanski ručak. Prostrane prostorijske Doma, na Dan hrvatskoga ponosa, ugošćuju i mnoge druge trgovce raznih hrvatskih suvenira i suhomesnatih proizvoda. Proslavi Hrvatskoga dana nazočio je osobno gradonačelnik sa svojim suradnicima Johnom A. McNallyjem, sucem Anthonyjem Sertickom (Sertić) i, naravno, sa svojim župljanima vlč. Joseph Rudjak.

Program je započeo lijepom kulturnom priredbom koju je pripremio i izveo Omladinski tamburaški zbor “Happy Hearts” pod vodstvom Julie Stone. Zatim je Tamburaški sastav “Mikey Dee” iz Pittsburgha preuzeo pozornicu i iz svoga bogatog repertoara izveo mnoge melodije tamburaške glazbe za ples i razonodu. ■

ENG A nice and memorable event was recently held under the Croatian Pride Day moniker in Youngstown (Ohio, USA) at the local Croatian centre, home to CFU lodge 66 and the Happy Hearts tamburitza ensemble, a senior tamburitza orchestra and the united lodges of Mahoning Valley.

Trajno uspostavljanje prijateljskih i bratskih veza

Sporazum je u ime Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj potpisao Ivan Gugan, u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji Slaven Bačić te u ime Saveza hrvatskih društava Slovenije Đanino Kutnjak

Tekst: **Branka Pavić Blažetin**

Uredu Hrvatske državne samouprave (HDS) u Pečuhu 27. ožujka potpisana je Povelja o prijateljstvu i suradnji Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji.

Sporazum su u ime HDS-a potpisali Ivan Gugan, predsjednik, u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća Slaven Bačić, predsjednik, te u ime Saveza hrvatskih društava Slovenije Đanino Kutnjak, predsjednik. Sve tri strane sa zadovoljstvom utvrđuju da potpisivanje Povelje o suradnji znači trajno uspostavljanje prijateljskih i bratskih veza.

Postupajući u duhu ideje o ujedinjenoj Europi, na temelju potpisanoga Sporazuma o suradnji te odluke o prihvatanju teksta Povelje od nadležnih tijela, potpisnici pozdravljaju prijateljstvo koje se razvija između Hrvata u Mađarskoj, Republici Sloveniji i Republici Srbiji (AP Vojvodina) te izražavaju namjeru da partnersku i prijateljsku suradnju nastave međusobnim promicanjem u državama u kojima su naseljeni i matičnoj domovini Republici Hrvatskoj te međusobnom razmjenom stručnjaka na područjima kulturne suradnje, znanstvene suradnje, suradnje na području gospodarstva, razmjene informacija, na području manjinskih pitanja, suradnje na području EU programa i projekata, sportske suradnje, suradnje između škola, djece i mladeži, suradnje udruga građana.

Što se želi uokviriti ovim sporazu-

“Želimo zajednički artikulirati svoje interese prema matičnoj domovini pokazujući svoju jakost i snagu te želju za očuvanjem nacionalne samobitnosti.”

mom? U prvome redu zajednički politički nastup prema vlastima u matičnoj domovini, a zatim iskorištavanje fondova Europske unije u sklopu zajedničkih projekata u kojima bi nositelji imali partnere u drugim europskim državama, kažu mi potpisnici Povelje.

Želimo surađivati mi Hrvati u tri susedne zemlje artikulirajući svoje prohtjeve i prema Središnjemu državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske i drugim državnim institucijama u matičnoj domovini, jasnije izaziti svoja politička stajališta, kažu potpisnici, a želimo stvoriti i zajedničku materijalnu osnovu za naše buduće zajedničke projekte, kaže Đanino Kutnjak.

Kako kaže HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, HDS-ov ured osigurat će kadrovsku potporu zajedničkome projektom uredu koji bi imao sjedište u Pečuhu u sklopu HDS-ova ureda pa su već i zaposleni stručnjaci koji su dosadašnjim radom pokazali da su sposobni i vješti za taj posao vezano uz europske i mađar-

Slaven Bačić, Ivan Gugan i Đanino Kutnjak nakon potpisivanja sporazuma

ske natječaje, kaže Gugan. Već desetljećima dobro surađujemo s Hrvatima u Vojvodini na polju kulture i znanosti, a pomurski Hrvati surađuju sa sunarodnjacima u Sloveniji, tu suradnju želimo proširiti, zaključuje Gugan. Želimo zajednički artikulirati svoje interese prema matičnoj domovini pokazujući svoju jakost i snagu te želju za očuvanjem nacionalne samobitnosti.

Hrvatsko nacionalno vijeće započelo je odnedavno, uz potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, s jačanjem kadrovskih kapaciteta pa tako Središnji ured financira međunarodnoga tajnika i savjetnicu za razvojne programe koji će raditi i na europskim projektima, kaže Slaven Bačić. ■

ENG *The Croatian self-government in Hungary, the Federation of Croatian Associations in Slovenia and the Croatian National Council in Serbia met at the offices of the Croatian self-government administration in the Hungarian city of Pécs on March 27 to sign a cooperation agreement.*

Našu glazbu može slušati publika svih dobnih skupina'

"Relativno rano sam počeo pisati tekstove pjesama i s otprilike 16 godina to mi nije bilo dovoljno pa sam si želio akustičnu gitaru kako bih mogao svirati i oživjeti svoje pjesme"

Marijan Prstec

Razgovarala: Ivana Pavlečić Lička

Foto: Ralf Date, Stefan Kiss

Potkraj prošle godine poznati rock sastav iz Schaffhausena u Švicarskoj pod imenom "Verrückte Dichter", u prijevodu *Ludi pjesnici*, proslavio je svoj deseti jubilej. Ono što nas posebno privlači baš ovoj bandi je Hrvat, glavni pokretač osnutka ove uspješne švicarske grupe te njezin frontman Marijan Prstec, s kojim smo proveli poslijepodne u ugodnome razgovoru. Inače, "Verrückte Dichter" sviraju mješavinu melankoličnoga i klasičnoga rocka uz primjesu grungea,

s izravnim i iskrenim tekstovima. Također su poznati po autentičnome i strasnome načinu izvođenja svojih skladbi na pozornici. Pjesme izvode najviše na njemačkome jeziku, ali i na hrvatskome, engleskome i španjolskome. Zanimljivo je da je taj rock sastav na svome jubilarnom koncertu nastupio i s hrvatskim tamburaškim sastavom *Ekipa* iz Schaffhausena.

Marijane, recite nam nešto o sebi, kako ste se našli u Švicarskoj? Kakav je bio Vaš životni put i čime se sada bavite?

— Rodom sam iz Požege, ali sam došao ovdje kao dječak od četiri godine za-

jedno s mojom majkom i njezinim suprugom. Dakle, gotovo cijeli svoj život proveo sam ovdje, ovdje sam se i školovao pa je njemački jezik danas moj prvi jezik. Sada radim u Winterthuru u jednoj finskoj firmi koja se bavi proizvodnjom motora za velike brodove. Moj veliki hobi je glazba. Sada moj bend radi na novome videoklipu i svi smo uzbuđeni zbog toga. Osim sviranja, jako volim organizirati okupljanja, ali najčešće se to svodi na koncerte jer je to područje koje mi je poznato.

Kako je nastao sastav "Verrückte Dichter"?

— Relativno rano sam počeo pisati tekstove pjesama i s otprilike 16 godina to mi nije bilo dovoljno pa sam si želio akustičnu gitaru kako bih mogao svirati i oživjeti svoje pjesme. Tako sam počeo, a onda sam osnovao grupu sa svojim najboljim prijateljima. To je više bio punk sastav, ali sam ipak uz to cijelo vrijeme pisao i svoje pjesme te ih svirao na akustičnoj gitari. Tada sam sebe prozvao "Ludi pjesnik". Oko 2000. godine pitao sam nekoliko prijatelja imaju li interesa svirati sa mnom moje pjesme. S njima sam svake godine imao po 2-3 koncerta. Međutim, oko 2005. otišao sam na neko vrijeme u Južnu Ameriku i to je prestalo. Kada sam se vratio, relativno brzo su se oko mene stvorili prijatelji i uskoro smo počeli svirati. Kako smo krenuli s mojim pjesmama, tako su svi prihvatili moj nadimak i više nisam

"Ja sam sebi jednostavno zacrtao da želim svakih nekoliko godina napisati pjesmu na hrvatskome jeziku, ne želim zaboraviti svoj jezik."

Nastup s hrvatskim tamburaškim sastavom *Ekipa* iz Schaffhausena

bio samo ja "Ludi pjesnik", već smo postali "Ludi pjesnici".

Svirate li cijelo vrijeme u istome sastavu?

— Imali smo malo izmjena, gitarist koji je svirao na početku sada svira bas, a prije gotovo pet godina pridružili su nam se pjevačica Mireille i Elgiz na klavijaturama. Eto, oni su novi, ali nas četvorica smo sada već deset godina zajedno.

Kako je biti jedini Hrvat u sastavu koji čine Švicarci?

— Ja uopće ne osjećam da sam stranac, ali i nismo baš svi Švicarci. Violinist je iz Njemačke, imamo malo i talijanske i austrijske krvi...

Kako Vam uspijeva približiti kolegama iz sastava hrvatsku glazbu i potaknuti ih da zajedno stvarate hrvatske pjesme ili covere?

— Mi smo svi jako otvoreni. Svatko može doći s idejom, predložiti nešto po čemu sviramo, zatim se družimo i pjesme uglavnom nastanu spontano. Ja sam sebi jednostavno zacrtao da želim svakih nekoliko godina napisati pjesmu na hrvatskome jeziku, ne želim zaboraviti svoj jezik.

Rođeni Požežanin – švicarski roker

"Verrückte Dichter" sviraju mješavinu melankoličnoga i klasičnoga rocka uz primjesu grungea

Zanimljivo je da je taj rock sastav na svome jubilarnom koncertu nastupio i s hrvatskim tamburaškim sastavom *Ekipa iz Schaffhausena*.

Znači da se ponosite hrvatskim podrijetlom?

— Da. To mi je važno. Kako postajem stariji, sve mi je važnije tko sam.

Što smatrate najvećim postignućem u ovih deset godina postojanja Vašeg benda?

— Najvažnije od svega je to što tako dobro harmoniramo i što se nismo umorili. Volimo isprobavati nove stvari, izdali smo već dva CD-a. Ta snimanja u studiju su nešto posebno. Provedemo zajedno dane i dane satima svirajući, a ponos kada je sve gotovo je nevjerovatan. Posebno mi je drago što smo svirali u Hrvatskoj kao ulični svirači na plaži u Zadru. Reakcije su bile odlične. Ljudi su nas sa smiješkom i zanimanjem slušali. Prije toga sam mislio organizirati ozbiljniju turneju, ali je to iziskivalo puno truda i nije mi uspjelo. Onda smo se dogovorili da idemo tjedan dana zajedno s obiteljima, prijateljima, curama i dečkima na odmor i uz to raditi ono što nas ispunjava - svirati.

Pripremate li nešto novo?

— Naravno, imamo neke ideje za nove videospotove. Prvi spot će biti za pjesmu "Bei den Sternen" s posljednjeg albuma. Prvi vikend u ožujku počeli smo sa snimanjem.

Je li se teško baviti glazbom u Švicarskoj?

— Zarađivati od glazbe u Švicarskoj je jako teško. Čak i članovi najpoznatijih bendova koji su oдавде, koji imaju turneje po cijelome svijetu, moraju raditi barem 50 - 60% radnog vremena. Švicarska nije baš zemlja za umjetnike. Međutim, ako se band angažira, ima mnogobrojne mogućnosti pokazati svoj rad. Muzičari se međusobno poznaju i rado pomažu jedni drugima tako da je ugodno baviti se glazbom bez obzira na to što ovdje ona mora biti isključivo hobi.

Kako na Vašu glazbu reagira švicarska publika, a kako Hrvatska? Ima li razlike?

— Mislim da je naša glazba takva da je može slušati publika svih dobnih skupina i da svaka osoba koja je imalo otvorena prema nečemu novom može pronaći neke pjesme koje će joj se svidjeti. Reakcije svih ljudi su uglavnom pozitivne, kako u Švicaraca, tako i u Hrvata. ■

ENG Late last year Verrückte Dichter (The Crazy Poets), a well-known rock band out of Switzerland's Schaffhausen, celebrated its tenth anniversary. We spoke to the band's ethnic Croatian frontman Marijan Prstec.

'Sviraj, Pavo, mило janje...'

Rođen prije 85 godina, bać Pavo sada se rijetko penje na pozornicu, ali dude još uvijek ima u rukama te svira supruzi Jagi. Godine 2011. dodijeljeno mu je mađarsko odličje "Majstor narodne umjetnosti"

Pavo s poňosom pokazuje odličje "Majstor narodne umjetnosti"

Tekst/foto: Branka Pavić Blažetin

Kada razgovarate sa starinom bać Pavom Gadanjijem (prvotno prezime bilo je Gorjanac), zaista imate dojam da je upravo stigao sa sijela gdje je plesao s vilama i svirao im na njemu toliko dragim dudama. Ljubav je to prema korijenima, podrijetlu, svojoj podravskoj biti, priča-ma i ljudima iz nekih davnih vremena koja se nastavljaju u neprekidnosti trećeg tisućljeća... Pavo je rodom iz mađarske Podravine, iz Novog Sela (mađ. Tótújfalu, Šomođska županija) koje graniči na jugu s rijekom Dravom i Virovitičko-podravskom županijom u Hrvatskoj.

Rođen prije 85 godina, bać Pavo sada se rijetko penje na pozornicu, ali dude još uvijek ima u rukama te svira supruzi Jagi, rođenoj Kovačević. Dana 20. kolovoza 2011. godine dodijeljeno mu je odličje "Majstor narodne umjetnosti". Starina Pavo pronio je glas Novoga Sela nadaleko. Mjesto je poznato i po njemu, jedinstvenome majstoru duda, gajda, glazbala koje je obilježilo melodije podravskih Hrvata tije-

On je posljednji izdanak svijeta koji nestaje, hodajuća riznica blaga, običaja, on nam omogućuje da naslutimo kakvi su to bili gajdaši i dudaši prošlih stoljeća.

kom prošlih stoljeća. Priča o njemu ujedno je priča o životu i ljudima, Hrvatima uz Dravu. Skloni smo to zaboraviti onda kada ne bismo trebali.

"Pavo Gadanji je posljednji hrvatski svirač sviraljki s mijehom (gajda i duda) na panonskim prostorima", kaže izvrsni glazbenik Andor Végh, i dodaje kako gospodin Gadanji svira pet pisnih duda koje se rabe u podravskome dijelu među Hrvatima s obje obale Drave. "Do danas je bać Pavo izradio više od četrdeset duda", otkrivaju Podravci. On je veseljak, stolar i povrtlar, dudaš vedroga raspoloženja, uvijek spreman za šalu. Njegova osobnost izdiže ga iznad svakodnevne prosječnosti. On je posljednji izdanak svijeta koji nestaje, hoda-juća riznica blaga, običaja, on nam omogućuje da naslutimo kakvi su to bili gajdaši i dudaši prošlih stoljeća.

"Majstor je narodne umjetnosti" kojega štiju njegovi učeni-ci. Dolaze k njemu izdaleka zbog duda koje izrađuje, ali i da čuju neponovljivu glazbu tjerajući nas da zapjevamo s njim, zaplešemo... Gledajući ga, nije nam teško povjerovati kako je i zašto ljubimac vila, vještica i vragova, koji očarani njegovom pojavom u noći punoga mjeseca plešu uz dravsku vodu i glas duda.

Kao mladić svirao je na bugariji i basu u seoskome tamburaškom društvu, a kao stolar izrađivao tambure. Sredinom 1960-ih godina počeo se zanimati za dude i nabavio je ne-rabljene diplice (prebiraljke) te prema njima izrađivao svoje prve instrumente. Cijeli je postupak izrade tijekom dugih godina usavršavao i mijenjao. Glazbalo je obogaćivao izumima, moderniziranim oblicima i sadržajem.

Unatoč tome, njegove se dude bitno ne razlikuju od starih primjeraka. Rabe se u rukama svirača mlađeg naraštaja u Hrvatskoj i Mađarskoj, ali mogu se naći i u većim europskim gajdaškim zbirkama. Nositelj je mnogobrojnih priznanja i odličja, počasni je građanin Novoga Sela. O Pavi Gadanjiju snimljeno je više dokumentaraca, tako i film "Vilinski dar". U pripremi je i popularno-znanstvena knjiga pod naslovom "Pavo Gadanji i tradicija sviranja i izgradnje podravskih duda" uz DVD izdanje. ■

ENG Bagpipe player and manufacturer Pavo Gadanyi was born in the Hungarian Drava River region village of Novo Selo (Tótújfalu). The Drava River runs to the south of the region, which borders with Croatia's Virovitica-Podravina County.

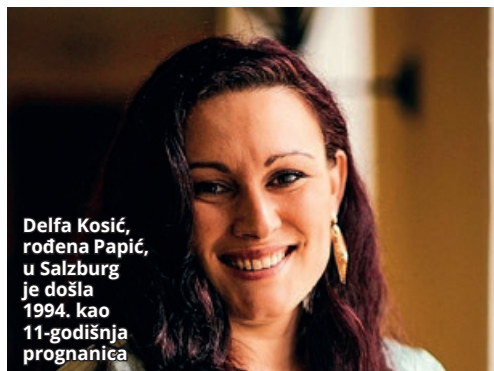

Mlada Hrvatica sve zapaženija u austrijskoj politici, kulturi i medijima

Političarka iz Salzburga, poznata je i po zapaženome društvenom angažmanu na medijskom i kulturnom povezivanju Salzburga i hrvatskih gradova, kao predsjednica Hrvatske udruge "Lijepa naša" te glasnogovornica udruge "Hrvatski san"

S austrijskim veleposlanikom u Zagrebu
dr. Andreasom Wiedenhoffom

Delfa Kosić,
rođena Papić,
u Salzburg
je došla
1994. kao
11-godišnja
prognanica

Tekst: **Snježana Herek (Moja Hrvatska)**

Foto: **Privatni album**

Mlada političarka iz Salzburga Delfa Kosić jedna je od dobitnica međunarodne nagrade *Croatian Women of Influence*, u kategoriji *Leadership & Innovation* (Vodstvo i inovacije), koju drugu godinu zaredom dodjeljuje najutjecajnijim Hrvatima na svijetu Mreža hrvatskih žena sa sjedištem u Torontu, o čemu je Matica pisala u prethodnome broju.

Austrijski Hrvati sigurno su ponosni jer je i jednoj angažiranoj mladoj hrvatskoj ženi iz ove alpske zemlje pošlo za rukom postati tako utjecajnom. "Počašćena sam što sam uopće dobila priliku biti u društvu ovakvih inspira-

tivnih žena koje, svaka na svome području, pokušavaju mijenjati svijet na bolje. Naše društvo treba isticati takve vrijednosti i odavati priznanje ženama koje su uložile puno rada i truda u određenim strukama", rekla je mlada političarka iz Salzburga, poznata i po zapaženome društvenom angažmanu na medijskom i kulturnom povezivanju Salzburga i hrvatskih gradova, kao predsjednica Hrvatske medijske udruge "Lijepa naša" te glasnogovornica hrvatske kulturno-umjetničke udruge "Hrvatski san".

Tko je zapravo Delfa Kosić, rođena Papić, koja je u Salzburg došla 1994. kao 11-godišnja prognanica? Uvjerena da samo dobrim znanjem njemačkoga jezika i obrazovanjem može nešto postići u austrijskom društvu, završila je studij komunikologije, što joj je bila odskočna daska u karijeri. Danas govori čak pet stranih jezika i cijenjena je u pokrajini Salzburg. Riječ je o ženi koja je kao doseljenica probila led na austrijskoj političkoj sceni, što baš nije jednostavno, i na lokalnim izborima 2014. godine ušla u gradski salzburški parlament kao zastupnica Austrijske narodne stranke (ÖVP).

Uz aktivan mandat u gradskome parlamentu, direktorica je ogranka žena salzburškog ÖVP-a, čija je članica postala 2012., gdje se zalaže za poboljšanje

uloge i položaja pripadnica ljepšeg spola u društvu. Teme kojima se posebno bavi su kultura, obrazovanje, kontrola i integracija. Do ulaska u salzburški gradski parlament bila je direktorica najvećega privatnog Instituta za obrazovanje u Austriji, pri pokrajini Salzburg.

Čitatelji Večernjega lista prepoznali su njezin angažman na mnogim kulturno-umjetničkim, gospodarskim i integracijskim projektima i nominirali su je 2010. za Večernjakovu domovnicu, u kategoriji svijeta zabave i spektakla. Godinu prije toga austrijski dnevni list "Kurier" proglasio ju je na uglednom natjecanju za *High Potential* u Beču jednim od triju najvećih mladih talenata Austrije.

"Put u austrijsku politiku nije bio lagan, no moja iskustva vrlo su slična iskustvima žena u toj profesiji u drugim državama Europe", otkrila nam je nagrađena salzburška Hrvatica. Istaknula je kako još uvijek ima hrvatsko državljanstvo i da je, kao strankinja u Austriji, tek ulaskom Hrvatske u Europsku uniju dobila priliku da aktivno sudjeluje u austrijskoj politici. ■

ENG Delfa Kosić is a young politician from Austria's Salzburg and the recipient of the Croatian Women of Influence prize. She is known for her activism in society in linking up Salzburg and Croatian towns, as the head of the Lijepa Naša association and as the spokesperson for the Hrvatski San organization.

Suradnja HSK i Akademije Cravaticice

ZAGREB - Predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) Vinko Sabljlo i ravnatelj Akademije Cravaticice (AC) Marijan Bušić potpisali su u Zagrebu, u sjedištu AC-a, ugovor o zajedničkoj suradnji tih dviju ustanova koje u misiji svoga djelovanja imaju iste vrijednosti: djeluju u svjetskim razmjerima i obje promoviraju hrvatski identitet te kulturu suživota među narodima i kulturama.

Polazeći od činjenice da je kravata po svojem podrijetlu, razvoju i simboličkim vrijednostima istodobno hrvatska i svjetska te pripada hrvatskome narodu i svim narodima svijeta, HSK i *Academia Cravatica* ovim ugovorom započinju suradnju, poglavito u svjetskoj promociji Dana kravate, manifestacije koja se od 2008. godine svečano obilježava svake godine 18. listopada kao spomendan u Republici Hrvatskoj, a od tada se sve više obilježava u raznim dijelovima svijeta.

Predsjednik HSK Vinko Sabljlo i ravnatelj AC Marijan Bušić izrazili su zadovoljstvo potpisivanjem ovoga ugovora. "Hrvatski svjetski kongres je duboko hrvatska organizacija, s velikim razumijevanjem za svijet, što mnogima u Hrvatskoj nedostaje. Tako i oni koji žive izvan naše domovine duboko žive svijet i pojedinu zemlju, a opet su duboko hrvatski. Baš kao i kravata – svjetska, a opet – duboko hrvatska", izjavio je prof. Marijan Bušić, naglasivši kako je u tijeku postupak proglašenja Europskoga dana kravate, u Europskome parlamentu, nakon čega bi se u Ujedinjenim narodima pokrenula inicijativa za proglašenje Svjetskoga dana kravate.

"Niti jedan hrvatski proizvod nije tako svjetski poznat kao kravata, a kad kažem kravata, vidim tu Hrvata. Niti jedna hrvatska udruga u svijetu nije tako poznata kao Hrvatski svjetski kongres i imam osjećaj da su se danas našli brat i sestra, sestra i brat", izjavio je Vinko Sabljlo.

Tekst: Ivo Lučić (Hina) Foto: Jozo Šarčević (Hina)

Vrata prve postaje u Srednjoj Bosni na koja smo pokucali u traženju odgovora na sve zaoštrenije pitanje "kako to da Bosanci ostaju vjerni tradiciji svakodnevne suradnje, ali i dalje na izborima podržavaju politiku podjela", zamalo nam ostadoše zatvorena. Na Franjevačkom samostanu u Jajcu otvorio ih je fra Juro Aščić i smrknuo odgovorio: "Danas ne primamo goste." Vidjevši da ne razumijemo fratarsku šalu, okrenu na smijeh: "Ulazi bolan, ne brini."

"Srednja Bosna još uvijek je mali dio one stare Bosne u kojoj jedni drže do drugih, a drugdje je manje-više podijeljena", objašnjava fra Drago Bojić, koji je nedavno degradiran s mjesta sveučilišnoga profesora u Sarajevu i urednika ugledne franjevačke revije na vikara u provincijskoj župi. "Nije ovo zaludu srce Bosne", ističe dok sjedimo za masivnim stolom samostanske blagovaonice u Jajcu, zajedno s "ujacima", gvardijanom fra Antom Šimunovićem i fra Jurom Aščićem te urednikom samostanskoga glasila *Vjesnik*, Miranom Križancem. Međutim, fratri priznaju da je i taj Srednjobosanski kanton politički podijeljen pa ako u jednoj od 13 općina vlast drže Hrvati, Bošnjaci su potpuno onemogućeni u tome, i obratno. Među ljudima postoji potreba za suradnjom, ali ih politika dijeli. "Zastrašuje ih se onim "Drugim" koji se prikazuje u negativnom svjetlu", dodaje fra Juro, čije se lice nakon ove tvrdnje nije dugo razvedrilo.

TOJ POLITICI NITKO VIŠE NE VJERUJE

Književnik i scenarist Josip Mlakić kaže da je riječ o političkoj priči koja traje 20 i nešto godina, koju je Ivan Lovrenović nazvao nezavršenim ratom. "Ali to se malo prenosi na običan svijet i u njemu nećete naići da vas netko nacionalno uvrijedi ili provocira. Kad se dogodi prometna nesreća, odavde se idu liječiti u Sarajevo ili Travnik i ljudi se hvale toplim odnosom prema njima", priča nam Mlakić u središtu gradića kojeg Bošnjaci službeno zovu Gornji

Hrvatski grb iz Rankovića kod Novog Travnika

“Ulazi bolan, ne brini”

Fratri priznaju da je Srednjobosanski kanton politički podijeljen pa ako u jednoj od 13 općina vlast drže Hrvati, Bošnjaci su potpuno onemogućeni u tome, i obratno. Među ljudima postoji potreba za suradnjom, ali ih politika dijeli

Fra Jozo Šarčević na vjeronauku ispred crkve u Putićevu

Arhitekt Josip Ledić kod obnovljene crkve Kristova uskrsnuća u Putićevu s nadograđenim zvonikom

Vakuf, a Hrvati Uskoplje. Ti se dijelovi grada slažu s prijeratnim etničkim sastavom i u ratu su postali neprijateljske zone. Ostale su toliko odijeljene da su čak različito računale vrijeme: Uskoplje je uvelo jedne godine ljetno računanje, a Gornji Vakuf zadržao staro.

Toj politici jednostavno nitko više ne vjeruje i ljudi su postali svjesni da je ona samoj sebi svrha. “Mi smo tu oduvijek živjeli zajedno i danas prihvaćamo jedni druge. Nakon rata, koji je u Uskoplju bio strašan, s velikim brojem poginulih na obje strane, od 1996. nismo imali ni jedan međunacionalni izgred”, dokazuje Mlakić. Navodi primjer gostionice u kojoj se skupljaju ratni veterani, “jedni i drugi”. “Kad prođete, čujete kako trešte ‘četničke’ pjesme. Na večer se ponapijaju pa zna doći do tuče, ali ni jedna do sada nije bila međunacionalna. Tu birtiju pospradno zovu ‘Islamski centar Uskoplje’”, kaže Mlakić. “Neki moji prijatelji, koji su bili u hrvatskoj elitnoj vojnoj postrojbi, druže se gotovo isključivo s Bošnjacima ratnim veteranima. To je jedan od apsurdna koji se ne vide od terora dnevne politike”, širi ruke nagrađivani pisac petnaestak knjiga.

Na putu za Travnik, gdje se nalazimo s mladim arhitektom Josipom Le-

“Nakon rata, koji je u Uskoplju bio strašan, s velikim brojem poginulih na obje strane, od 1996. nismo imali ni jedan međunacionalni izgred”, dokazuje Mlakić.

Josip Mlakić u Uskoplju - Gornjem Vakufu

dićem, zapažamo na padini u Rankovićima povećati mozaik hrvatskoga grba, koji podsjeća na kvrgavu političku situaciju u Lašvanskoj dolini. Ledić je u rodnome Putićevu, unatoč svim socijalnim i političkim potresima, otvorio ured “Ledić Arhitektura”, koji odlično radi. Ured zapošljava pet arhitekata i građevinara te desetak vanjskih suradnika, koji trenutno na stolu ili u pripremi imaju 40 različitih projekata, najviše onih privatnih investitora.

OČEV OBRAZ NAJVEĆA INVESTICIJA

Josip ističe da mu je očev obraz bila najveća investicija u otvaranje ureda. “Moj je otac, pčelar, prihvaćen kao pošten čovjek i vrata su mi se posvuda otvarala”, kaže. “Druga bitna stvar je naša spremnost da educiramo investitore na koji način možemo ispuniti njihove potrebe i tu smo se poklopili. Imali smo dvadesetak crkvice i kapelica, što nam je donijelo malo novaca, ali nam je omogućilo veću kreativnost i mogućnost da postanemo vidljivi”, objašnjava Ledić. Kaže da je glavna odrednica njegove arhitekture tradicija koju pokušavaju nadovezati na duh vremena i suvremene materijale. Na pitanje kako kao voditelj ureda može izbjeći koruptivne odnose

koji su sve premrežili u BiH, kaže da u dosadašnjem razvoju nisu imali potrebe posloovati s javnim sektorom.

Na stiješnjenome ispupčenom groblju u Docu stari bosanski križevi i napisi na njima svjedoče o dugoj povijesti mjesta. Župnik fra Zoran Livančić žali se na nedostatak prostora jer puno ljudi umire. S vikarom fra Jozom Šarčevićem odlazimo na sastanak fra Nikom Petonjićem, župnim vikarom iz Nove Bile. "Ljudi surađuju, zajedno trguju, komšije su, ali uvijek postoji neka suzdržanost, neko 'znam ja tko je on'. To je teško razumjeti. I često na kraju dođe do zaključka da mu je bolji ovaj njegov komšija, nego netko tamo koga on politički štiti. Zašto? Nije mi jasno", prizna je fra Niko Petonjić.

Petonjić kaže da ne zna objasniti politiku u BiH, no odlučan je da ona nije javno dobro, što bi politika trebala biti! "Političari kod nas ne vode politiku, oni... oni siju mržnju. Još više zbunjuje to što po mišljenje idu u Srbiju, Rusiju, Hrvatsku, Tursku", kaže fra Niko i dodaje da vjerske vođe često šute i ohrabruju tu politiku umjesto da pošalju snažnu poruku protiv nje.

DEPRIMIRAJUĆE BUGOJNO

Uz cestu za Bugojno valja se nabujali mutni Vrbas, kao iz Mlakićevih romana. Viseći most preko njega zapetljao se kao konop s rubljem. U Bugojnu Hrvati nemaju pristupa vlasti. Predsjednica HKD Napretka i sudska tumačiteljica njemačkoga Dubravka Vukadin povratnica je od 1998. i do mirovine nije mogla dobiti posao u Bugojnu, nego je svakog dana putovala u Kupres. "Imala sam mogućnost ostati u Njemačkoj, ali nisam zaža-

lila što sam se vratila", kaže i dodaje da joj je jedino žao što su joj djeca morala otići. "Ništa mi ne nedostaje, ali stanje u Bugojnu je deprimirajuće, vjerojatno kao i u većini naših zemalja", kaže. "Nemam osjećaj da sam manjina, ali svi se incidenti nastoje objasniti međunacionalno, iako to nije ni jedan. To mediji zakuhavaju", dodaje.

Bivši nogometaš Iskre i časnik HVO-a Josip Kalaica, koji je bio zarobljen pa razmijenjen s većom skupinom pripadnika HVO-a, kaže da je grad snažno podijeljen. "Osobno dobro živim, imam hrvatsku mirovinu i takvih je 50 - 100 branitelja povratnika u Bugojno. Ostali se muče", kazuje Josip naporom oso-

"Osobno dobro živim, imam hrvatsku mirovinu i takvih je 50 - 100 branitelja povratnika u Bugojno", kaže bivši nogometaš Iskre i časnik HVO-a Josip Kalaica.

be koje je ostala bez glasnica pa se nalakti da ga bolje razumijemo i odmah vrati u zaslon: "Opterećuje nas rat. Ne procesuiranje krivaca. Naših 19 nestalih još nije pronađeno, niti vojne vlasti žele reći gdje su." Kaže da su na 80 posto od 120 ekshumiranih našli dokaze da su mučeni i ubijeni. A nitko ne odgovara. "Nitko", ponavlja.

ŽUPA OŽIVI ZA BLAGDANE

Već se bilo smračilo kad smo stigli do stare crkve sv. Mihovila u Ovčarevu na padinama Vlašića. Toranj se bijelio na slaboj rasvjeti, a u prolazu do crkve jedva se nazirao muški lik odliven u bronci. To je Ivo Andrić, djelo kipara Zdenka Grgića. Nagrađivani latinist fra Stjepan Pavić, pišući o spomeniku kaže da je Andrić "gotovo cjelokupnim svojim djelom bosanskom fratru podigao spomenik trajniji od mjedi". Pobožne žene ponekad ga dotiču po licu, kao i Gospin lik u crkvi. Župnik fra Dario Udovičić kaže da njegov pobožan i skromni narod vidno nestaje. "Po zadnjem blagoslovu, župa ima 635 obitelji sa 1.611 župljana. Čak 177 obitelji ima samo po jednog člana. Između 2015. i 2016. naš 171 župljanin je odselio, najviše u Njemačku. Župa oživi za blagdane, a sad je tiho, ostaju starci i tako", stiša se i fra Dario. Dok nas izvodi iz crkve, krišom pokazuje palac na mramornome Gospinu kipu, na kojem je neka vjernica ostavila tragove ruža.

U Srednjoj Bosni obični ljudi lako izgrađuju suživot, objašnjava mladi arhitekt Ledić. Kakav bi to trebao biti svjetonazor koji bi zagovarao da ne po-

mažemo jedni drugima, pita i napominje da treba praviti razliku između političkih zahtjeva koje imaju npr. Hrvati u Ljubuškom od onih u Lašvi. "U svakom slučaju, iluzija je da je treći entitet rješenje", kaže Ledić.

RAZLIKE IZMEĐU BUGOJNA I JAJCA

No, politika ključni uspjeh u motiviranju birača nalazi u etno-religijskoj polarizaciji. "Nakon blokade Daytonskog ugovora 2006., Banja Luka i Mostar nastoje oslabiti Washingtonski ugovor, što pojačava unitarističke ambicije Bošnjaka... i vode se ratovi između Bošnjaka i Hrvata za odnose u Federaciji", objašnjava pozadinu fra Drago i pokazuje kako su općine u kojima vlast drže Hrvati, poput onih u Kiseljaku, Vitezu i Novom Travniku, posve zatvorene za Bošnjake kao što su Travnik, Bugojno, Fojnica i Donji Vakuf, u kojima vlast drže Bošnjaci, zatvorene za Hrvate.

Dubravka Vukadin ističe da HKD Napredak u Bugojnu organizira veliki broj kulturnih događaja i da za svaku ima malu, ali bitnu financijsku potporu gradonačelnika. "No, ni u jednoj javnoj ustanovi u Bugojnu nema Hrvata", dodaje. "Hrvati u Jajcu imaju sve važnije pozicije, a u Travniku nemate ni jednog Hrvata na pozicijama u javnim poduzećima. U Jajcu nije formirano općinsko vijeće, nego je ono blokirano", kaže fra Drago Bojić i dodaje: "I kad postoje želje običnih ljudi da izađu iz toga začaranog kruga, kao što je pokušaj učenika u Jajcu da spriječe nacionalno razdvajanje škola, lokalne vlasti to osporavaju

Šarena džamija u Travniku (nazvana je Šarena zbog neobičnih likovnih dekoracija na unutrašnjim i vanjskim zidovima)

Mladi fratar Jozo Starčević u starom groblju u Dolcu

Svi sugovornici upozoravaju na veliki problem iseljavanja stanovništva te da on nije posljedica odnosa s "Drugim", nego "pogrešne politike naših".

svojim odlukama. Gdje je god manjinski narod, on nema prava. To su ovdje u Kiseljaku muslimani, a naši u Sarajevu."

U Lašvanskoj dolini, u kojoj su se dogodila najteža stradanja poput Ahmića, Križančeva Sela ili 800 poginulih u Vitezu, "ekonomija je probila zid i pokrenula razvoj". U Lašvi više od 80 posto ekonomije drže Hrvati i čine oko 50 posto radne snage, kažu fratri. No, svi sugovornici upozoravaju na veliki problem iseljavanja stanovništva te da on nije posljedica odnosa s "Drugim", nego "pogrešne politike naših". Gvardijan Šimunović napominje da je Hrvatima lakše otići jer imaju putovnice. Dodaju da se Hrvati najviše iseljavaju baš iz Hercegovine i Livna, gdje su gotovo jednonacionalne sredine. "Pitam se što smo dobili?... Da nije bilo rata, imao bih dva brata živa", objašnjava fra Zoran uz duge stanke pa dodaje: "Ljudi surađuju, ali ... gubi se... nada."

'VRIJEME JE LIJEK ZA SVE'

Većina sugovornika ne očekuje skoro rješenje. "Ljudi su se 'zabavili o sebi' i nemaju kada razmišljati o okvirima, nisu kapacitirani. Ova je zemlja opustošena, a naši infantilni političari su prava slika svijesti svojih glasača koji su osta-

li", kaže Mlakić. On je skloniji mišljenju da će rješenje doći izvana. "Ne treba od naših očekivati ono što ni Talijani nisu mogli dok je 20 godina vladao Berlusconi", kaže. Fra Jozo Šarčević također misli da bi rješenje moglo ovisiti o nekom faktoru sa strane, o nekom prosperitetu ili nekoj katastrofi, nekome povijesnom procesu... "U svakom slučaju, mislim da će potrajati još, kriza je sveobuhvatna. Ne zagovaram apatiju, dapače, imam nekog unutarnjeg optimizma", kaže.

Josip Kalaica smatra da je "vrijeme lijek za sve". "Doći će mlade generacije koje neće biti opterećene", odmahuje. "Ljudi ne vjeruju političarima, ali se identificiraju s nacionalnosti, i to je jedno i jedino", zaključuje Mlakić. "Često se ne radi o dubljoj vjeri. Djeca se u velikoj mjeri odgajaju u smislu religije pripadanja, a ne vjerovanja. Vjeroučitelj ima ograničen utjecaj, na mali broj ljudi, pojedinačno", odgovara fra Jozo Šarčević kojeg smo zatekli na vjeronauku ispred crkve u Putićevu. "Djeca su zbunjena jer im doma pričaju jedno, u crkvi drugo, a u školi treće. Ona ne znaju što je istina. Ma, moja istina je moj zavičaj! Treba poći od onoga osnovnog što svaki Hrvat, Bošnjak, Srbin i svi dugi trebaju, a to je - treba biti svoj na svome", odrješito će vikar iz Nove Bile pa zaključuje protupitanjem: "Ha, što mi smeta da drugom priznam ono što jest?!" ■

ENG Franciscan monks point to the political division present in Central Bosnia – in the thirteen municipalities the respective Croatian or Bosniak leaderships are mutually exclusive in the exercise of power. The friars say that cooperation is necessary, but impeded by politics.

Veselite se i ljetujte s nama! Dođite u Novi Vinodolski u
Malu školu hrvatskoga jezika i kulture

17. - 28. srpnja 2017.

Jubilarna
25. godina

- program za djecu i mlade 9 - 16 godina
- jezične i kreativne radionice
- sportske, rekreativne i zabavne aktivnosti u moru i na kopnu
- večernji program, ples, pjesma, igre...
- iskusni i pouzdani učitelji i voditelji
- smještaj u Odmaralištu Crvenoga križa
- prijave do 4. lipnja 2017. ili do popunjenosti

Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u
Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

24. lipnja – 21. srpnja 2017.

- program za osobe starije od 17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole, ECTS-bodovi
- prijave do 21. svibnja 2017.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na:
tel: (+385 1) 6115-116, e-mail: lada@matis.hr (Lada Kanajet Šimić, prof.)

Cipelice koje su čekale 52 godine

U jednome trenutku pokraj vrata konobe Natalie je našla stare plave cipelice obješene na čavlu. Milenku su u tom trenutku preplavila sjećanja iz zaboravljenoga djetinjstva

Milenka suprug John i kćer Natalie

Kameni zidovi stare kuće

Tekst: **Mirjana Piskulić**

Foto: **Privatni album**

Ovo je priča o cipelicama koje je najprije nosila starija sestra, a onda ih je naslijedila mlađa, Milenka. Kad je imala skoro tri godine i već ih je bila prerasla, obitelj se preselila u Australiju u potrazi za boljim životom. Ondje je Milenka odrasla, završila školovanje i udala se za Johna Kolendu, čovjeka također hrvatskog podrijetla. Ustrajnim radom njih dvoje postali su ugledni poslovni ljudi s velikim krugom poznanika u svim društvenim slojevima Sydneya.

Na svoje dvoje djece, kćer Natalie i sina Jamesa, prenijeli su požrtvornost i upornost u radu. Iako je tek studentica, Natalie radi u tvrtki svoga oca ne uživajući nikakve povlastice. James je maturant i strastveno od malih nogu trenira vaterpolo. Ponosni su na svoje hrvatske korijene. "Mi smo odrasli ovdje, promijenili se, imamo puno prijatelja, ali naš DNK ostao je isti."

"Mi smo odrasli u Australiji, promijenili se, imamo puno prijatelja, ali naš DNK ostao je isti."

telja, ali naš DNK ostao je isti. Mi smo građani obiju nam domovina. Posadite li drvo, njegovo sjeme može pasti na zemlju pokraj njega ili ga vjetar može ponijeti nadaleko i naširoko, ali će ta stabla uvijek imati podijetlo i vezu sa svojom vrstom", ističe Milenka.

Iako je poslovni svijet nemilosrdan i ne daje puno slobodnog vremena, prethodnog ljeta obitelj Kolenda uspjela je posjetiti Hrvatsku. Jedino James nije mogao doći zbog obveza u vaterpolu igrajući za australske juniore. Fotografije s njihova ljetovanja govorile su više od tisuću riječi. Bilo je to ponovno otkrivanje domovine u najbogatijim darovima: opušteni trenuci uz more, na suncu, posjet otocima, šetnje gradovima i mjestima uz obalu.

Napokon su stigli i do Zadra, Milenkina rodna grada. Posjetili su Ražanac, gdje je junakinja naše priče kratko vrijeme živjela u domu očeve obitelji. Od doma koji je doslovce zagrlilo more, ostali su samo kameni zidovi i vrata... A onda su krenuli u Luku, na Dugi otok, odakle je bila njezina majka. Svatko sa svoje strane obilazio je staru kuću.

U jednom trenutku pokraj vrata konobe Natalie je našla stare plave cipelice obješene na čavlu. Milenku su u tom trenutku preplavila sjećanja iz zaboravljenoga djetinjstva. Bile su to njezine cipelice koje je naslijedila od sestre. Pedeset i dvije godine čekale su je u majčinoj kući da bi ih našla njezina kći rođena na drugoj strani svijeta.

Potvrdila joj se priča o stablu i njegovu sjemenu. ■

ENG This is the tale of a pair of shoes Milenka wore as a small girl growing up on the island of Dugi otok. When this Australian-Croatian visited the derelict old house that had once been her home she found those shoes – they had been hanging on a nail for a full fifty-two years.

Soljačić je danas jedno od najprepoznatljivijih hrvatskih imena u svjetskoj znanosti

Tekst: Danica Ramljak

Foto: Boris Ščitar/Večernji list/PIXSELL

Život na Princetonu

Za Soljačića se pročulo u svijetu nakon što je 2007. objavio članak u časopisu "Science" u kojemu je bilo riječi o tome kako je sa suradnicima izveo prvi pokus bežičnoga nezračećeg prijenosa električne energije

diplomirao fiziku i električno inženjerstvo 1996. godine, magistrirao je 1998. na Sveučilištu Princeton pod mentorstvom prof. Franka Wilczeka koji je 2004. dobio Nobelovu nagradu za fiziku. Pod mentorstvom prof. Mordechai Segev, u 26. godini na Princetonu je i doktorirao fiziku 2000. U rujnu iste godine postao je "Pappalardo Fellow" u fizici na MIT-u, a 2003. dobio poziciju vodećeg istraživača u laboratoriju za elektroniku. Godine 2005. imenovan je profesorom fizike na MIT-u.

S POMOĆU DVIJU ZAVOJNICA

Za Soljačića se pročulo u svijetu nakon što je 2007. objavio članak u uglednome znanstvenom časopisu "Science" u kojemu je bilo riječi o tome kako je sa suradnicima izveo prvi pokus bežično-

ga nezračećeg prijenosa električne energije. Njegov istraživački tim uspio je iz strujne mreže s pomoću dviju zavojnica na udaljenosti od dva metra uključiti žarulju od 60 W uz ukupan prijenos energije od 40 posto. Ovaj rezultat stavljen je u kontekst nastojanja slavnoga Nikole Tesle koji je pokušavao ostvariti prijenos energije, ali mu nije uspjelo. Magazin "The New York Times" 2007. godine uvrstio je koncept bežičnoga nezračećeg prijenosa energije WiTricity, koji je razvio profesor Soljačić, među 70 izvanrednih i genijalnih ideja u istoj godini.

Soljačićevih više od 200 znanstvenih radova, koji su do danas citirani oko 12 tisuća puta, objavljeni su u najuglednijim znanstvenim časopisima kao što su "Science", "Nature", "Nature Physics", "Nature Nanotechnology",

Istraživati život i profesionalne uspjehe Marina Soljačića, njegov put od Zagreba do uglednoga *Massachusetts Institute of*

Technology (MIT) koji je dao čovječanstvu više od 70 nobelovaca pa do Princetona, gdje je nekad radio i slavni Albert Einstein, veliko je zadovoljstvo.

Soljačić je rođen u Zagrebu prije 43 godine i kao dijete majke Marije i oca Ive danas je jedno od najprepoznatljivijih hrvatskih imena u svjetskoj znanosti. Postignuća na razvoju novih modernih tehnologija još prije deset godina donijela su mu svjetsku slavu. Završio je srednjoškolsko obrazovanje u Zagrebu u MIOC-u (danas je to XV. gimnazija) i iz domovine je izravno primljen na sveučilište MIT u jakoj konkurenciji. Ondje je

Njegove su glavne istraživačke teme teorija elektromagnetskoga fenomena s fokusom na nanofotoniku, nelinearnu optiku i bežični prijenos energije.

Zagrepčanin koji se završio srednjoškolsko obrazovanje u MIOC-u

“Nature Energy”, “Nature Materials” i “Nature Photonics”... Njegove su glavne istraživačke teme teorija elektromagnetskoga fenomena s fokusom na nanofotoniku, nelinearnu optiku i bežični prijenos energije.

Danas Soljačić drži pozvana predavanja diljem svijeta, a o njemu često pišu i mnogi ugledni mediji kao “BBC News”, “Scientific American”, “Technology Review” i “Discover Magazine”. Poznati “The New York Times” još ga je 2007. godine nazvao mladim Teslom. Vrlo je produktivan znanstvenik, izumitelj i poduzetnik. Registrirao je oko 200 патенata, a od toga je 100 američkih. Uistinu impresivno!

U AUTOMOBILSKOJ INDUSTRIJI

Na osnovi svoje tehnologije osnovao je u Bostonu i tehnološku start-up tvrtku *WiTricity* koja je danas jedan od tehnoloških lidera, čiju tehnologiju licenciraju vodeće tvrtke u automobilske industriji. Nadalje, *WiTricity* tehnologija primijenjena je u računalnoj industriji (tvrtka Dell) i mnogim drugim sektorima. Posebice je zanimljivo korištenje ove teh-

Svečanost dodjele nagrade “Soljačić” 2015.

Svake godine Soljačić dolazi u Zagreb da bi predao nagradu “Marin Soljačić” u vrijednosti od pet tisuća dolara najboljem učeniku na državnoj maturi.

nologije u bežičnom punjenju telefona.

Soljačić se do sada okitio mnogobrojnim svjetskim nagradama i visokim profesionalnim priznanjima. Godine 2013. otkrio je novu metodu za tzv. zarobljavanje svjetlosti. Dio sredstava od priznanja Blavatnik za mlade znanstvenike, koju je dobio sljedeće godine, uložio je u nagrade za najbolje maturante u Hrvatskoj još 2015. Svake godine Soljačić dolazi u Zagreb da bi predao nagradu “Marin Soljačić” u vrijednosti od pet tisuća dolara najboljem učeniku na državnoj maturi.

Razgovarajući s onima koji ga poznaju i čitajući o njemu i njegovu radu, doznala sam dovoljno: Hrvatska je kroz Marina, skromnog i odmjerenog, svijetu dala genijalca na čiju bi sjajnu znanstvenu zvijezdu cijela nacija trebala biti i te kako ponosna. O Soljačićevim uspjesima, sigurna sam, još dugo i često ćemo slušati. ■

Prilika za kratki intervju s Marinom Soljačićem...

Studirali ste na uglednome sveučilištu MIT i danas ste ondje profesor. Što možete preporučiti srednjoškolcima u domovini da bi dobili stipendije za studiranje na uglednim sveučilištima u svijetu?

- Odgovor na pitanje ovisi o tome o kojoj je zemlji riječ. U SAD-u su bitne ocjene u srednjoj školi, uspjeh na testovima (SAT ili ACT i SAT subject test) te pisma preporuke. Pomažu i uspjesi na raznim natjecanjima. Ako je kandidat dovoljno dobar da bude primljen na vodećih deset sveučilišta, onda će mu financijski omogućiti školovanje. Znači, neće vas primiti i onda vam reći da, na primjer, morate platiti 50.000 eura godišnje ako znaju da vi to ne možete platiti, nego će tražiti da platite točno onoliko koliko si možete priuštiti.

Osnovali ste nagradu za najbolje maturante u Hrvatskoj. Time šaljete jako pozitivnu poruku mladima. Do sada su pobijedila dvojica učenika upravo iz Vaše bivše gimnazije MIOC-a? Kako to komentirate?

- Nagradu sam koncipirao tako da bude dodijeljena za znanje u onim područjima koja su meni posebno draga (fizika, matematika...). To su ujedno i područja u kojima je moja bivša gimnazija posebno jaka. No, u Hrvatskoj je puno gimnazija u kojima su učenici odlični iz fizike i matematike pa vjerujem da ćemo u budućnosti imati pobjednike i iz drugih škola.

Imate li hobbije i što volite raditi u slobodno vrijeme? Kakvu glazbu slušate?

- Slobodnog vremena nemam baš previše pa se trudim provoditi ga s obitelji. Uz ostalo, volim trčanje i trudim se vježbati svaki dan. Što se tiče glazbe, slušam puno raznih vrsta, ali možda najviše klasičnu i techno.

ENG *Marin Soljačić (Zagreb, 1974) is a Croatian researcher and a professor at the department of physics at the Massachusetts Institute of Technology in the United States of America, one of the world's most prestigious technical universities.*

Hrvatica iz Čilea napisala knjigu o životu svog oca

ČILE - Dragica Vukelić inženjerka je prehrambene tehnologije i potpredsjednica Udruge stručnjaka i poslovnih ljudi hrvatskog podrijetla. Otac joj je Hrvat, a majka Čileanka. Kada je navršila 16 godina, obećala je glavi obitelji da će napisati knjigu o njegovu životu. To je i napravila u rujnu 2015.

U djelu "Sokolovi u mojoj duši" autorica je krenula in medias res, a zatim je obuhvatila događaje koji prethode i slijede. Prikazuje život obitelji Jose Vukelića, opisujući emocije, strahove, traganje za idealima, hladnoću i glad, sve strahote koje su doživjeli za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Knjiga je dobila ime po pjesmi koju je Vukelić, rodom iz Donjeg Kosinja u Lici, često pjevao: "Oj Hrvatska mati, nemoj tugovati. Zovi, samo zovi, svi će sokolovi za te život dati".

Ovo svjedočanstvo o stvarnome životu ispričano je riječima dvaju izvijestitelja – iz Dragičine perspektive, ali i u priči njezina oca koji se kao 18-godišnjak uključio u vojsku i sudjelovao u ratnim događajima davne 1941. U teškim vremenima njezina oca pratila su dvojica životnih suputnika – Jure Vučetić iz Brinja i Stjepan Čančar s Plitvica. Prijatelji su zajedno počeli novi život u Čileu nakon što je sukob okončan.

Ova knjiga postigla je veliki uspjeh među Hrvatima i njihovim potomcima u Latinskoj Americi jer svi suosjećaju na ovaj ili onaj način s pričom i Josinim životom. Sljedeći zadatak je prevesti ovih 300 stranica na hrvatski jezik! (Stella Hubmayer, *Moja Hrvatska*)

Deseti Dan hrvatske kulture u Lendavi

SLOVENIJA – Hrvatsko-kulturno društvo Pomurje organiziralo je zajedno s "Turističnom zvezom Lendava vabi" dana 7. travnja 10. jubilarnu proslavu Dana hrvatske kulture u Lendavi. To je kulturna manifestacija kojom društvo posljednjih 10 godina promovira hrvatsku tradiciju organiziranjem niza kulturnih događaja s uglednim izvođačima iz Hrvatske. Manifestacija je započela pred vidikovcem "Vinarium" gdje je svečano otkrivena velika pisanica, koju su oslikali naivni umjetnici iz Koprivničko-križevačke županije. Izradu pisanice kao poklona i znaka prijateljstva prema Lendavi omogućila je Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije. HKD Pomurje predstavilo se pred svečanim otkrivanjem pisanice nastupom folklornog ansambla, spletom međimurskih plesova.

Prije otkrivanja pisanice okupljenima su se obratili: Anton Balažek, župan općine Lendava, Darko Koren, župan Koprivničko-križevačke županije i Vesna Terzić, veleposlanica RH u Sloveniji. Manifestacija je nastavljena otvorenjem likovne izložbe s naslovom "Podravina Lendavi od srca", na kojoj su crteže u stilu naivne umjetnosti na platnu i na staklu s motivima podravske prirode i načina života predstavili umjetnici koji su ujedno i autori oslikane lendavske uskrse pisanice: Vladimir Ivančan, Stjepan Đukin, Martin Đukin, Drago Žuka i Dragutin Kovačić. Izložbu je otvorio Zdravko Mihevc, direktor Turističkoga saveza Koprivničko-križevačke županije. Otvorenje izložbe svojim su nastupom obogatili tamburaši HKD Pomurje s vokalnom solistom, Jasnom Vuradin Popović.

Dan hrvatske kulture zaključen je vrhunskim nastupom folklornog ansambla studentskoga kulturno-umjetničkog društva "Ivan Goran Kovačić" iz Zagreba. Bogat program koji je u puna dva sata obuhvatio plesove svih hrvatskih regija "goranovci" su maestralno izveli. Bio je to vrhunski doživljaj i kruna 10. dana hrvatske kulture u Lendavi, koji ćemo još dugo pamtit. (Renata L. Pohajda)

Hommage Većeslavu Holjevcu

Primjere dobre prakse poticanja čitanja pokazala je i v. d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić, uključivši u Matičin program za Noć knjige u čitateljsku šetnju Zagrebom nagrađene osnovnoškolce i njihove profesorice

Čitateljska šetnja Zagrebom s učenicima i profesorima iz Hrvatske i Mađarske: od Avenije V. Holjevca, Ulicom HBZ-a do Europskog trga i Mađarskog instituta

Tekst: Vesna Kukavica

Foto: Pavao Jerolimov; Ivana Tepeš Galić

Učast stote obljetnice rođenja i u prigodi 50. obljetnice izlaženja nulte znanstvene knjige o *Hrvatima izvan domovine* autora Većeslava Holjevca, istaknutoga Matičina predsjednika, bio je priređen bogat i raznovrstan program posvećen svijetu iseljeničke knjige, kao i knjiga o hrvatskoj dijaspori i stvaralaštvu naših ljudi u svijetu - koje je integralni dio hrvatskoga kulturnog bića. Riječ je o Holjevevoj cjelovitoj znanstvenoj knjizi o hrvatskom iseljeništvu, koja sintetizira spoznaje o demografskim, sociološkim i kulturnim pokazateljima višestoljetne hrvatske dijaspore. Hrvatski političar i pisac te slavni zagrebački gradonačelnik Većeslav Holjevac (Karlovac, 22. VIII. 1917. – Zagreb, 11. VII. 1970.) najpoznatiji je i Matičin predsjednik. Pridonio je

razvoju našega glavnoga grada Zagreba potaknuvši njegovo širenje južno od Save. Kao jedan od glavnih predstavnika nacionalno-demokratske struje u Hrvatskoj uoči Hrvatskog proljeća sedamdesetih, zauzimao se za jasnije definiranje hrvatskih nacionalnih interesa. Nakon objavljivanja *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika* (1967.), čiji je potpisnik u ime Matice, bio je podvrgnut partijskome progonu i prisiljen na povlačenje iz političkoga života. Međutim, njegova knjiga *Hrvati izvan domovine* (1967.) ostavila je neiz-

**Hrvatski političar i pisac
te slavni zagrebački
gradonačelnik Većeslav
Holjevac (Karlovac, 1917. –
Zagreb, 1970.) najpoznatiji je i
Matičin predsjednik.**

brisiv trag u znanstvenome, društvenome i kulturnome životu hrvatskoga naroda, kojemu su migracije utkane u identitetsku potku. Kako je Matičina *Noć iseljeničke knjige* bila dio glavnoga programa istodobnoga prvog Dana otvorenih vrata HMI – logičan je poseban hommage piscu naše prve znanstvene knjige o Hrvatima izvan domovine.

U NACIONALNOJ I SVEUČILIŠNOJ KNJIŽNICI

Naime, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici (NSK) u Zagrebu 21. travnja svečano je otvorena šesta po redu Noć knjige, manifestacija koja u povodu Međunarodnoga dana knjige i autorskih prava i Dana hrvatske knjige u središte svojega zanimanja stavlja knjigu, čitanje i čitatelja. Pokrovitelj manifestacije je Vlada RH, a njezin program tradicionalno podupire i Odjel za UNESCO pri Ministarstvu kulture RH. Okupljene je najprije pozdravila glavna ravnateljica NSK u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić, koja je istaknula kako je potrebna suradnja da bi se zajedničkim snagama utjecalo na mijenjanje politika prema knjizi, kao i na promjenu u društvu, koje knjigu treba prigrliti. U ime organizacijskoga odbora Noći knjige 2017. skupu se obratio Slavko Kozina iz Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore. Ministrica kulture dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ovom prigodom i izaslanica predsjednika Vlade RH, najavila je skoro donošenje dugo iščekivane Nacionalne strategije poticanja čitanja.

ČITANJE UČENIČKIH RADOVA

Primjere dobre prakse poticanja čitanja pokazala je i v. d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Ana Maria Piskulić, uključivši u Matičin program za Noć knjige nagra-

Promocija knjige *Veliki Gložac* dr. Vladimira Gossa, povratnika iz SAD-a

đene osnovnoškolke i njihove profesore koji su krenuli u čitateljsku šetnju Zagrebom. U sunčano prijevodne, 21. travnja, profesorice Margit Mirić i Mária Tislérné Biskopics s učenicama OŠ Draškovec iz Preloga u Hrvatskoj i HOŠ "Katarina Zrinski" iz Serdahela u Mađarskoj nazočile su zajedno sa svojim zagrebačkim domaćinima otvorenju Noći knjige u NSK. Posjet je zatim nastavljen razgledavanjem Knjižnice i upoznavanjem sa Zbirkom muzikalija i audiomaterijala, koju vodi dr. sc. Tatjana Mihalić. Učenici su odslušali skladbe slavne skladateljice Dore Pejačević. Nakon povratka i ručka u HMI-ju uslijedilo je čitanje učeničkih radova i razmjena darova. Ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić darovala je učenicima Matičina izdanja te im uručila nagrađena i vrijedna djela dječje književnice Nade Zidar Bogadi, a za uzvrat dobila školski list "Draško" s posvetom učenika.

Sljedeća postaja poučne šetnje Zagrebom bila im je i palača Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na Zrinjevcu. Ondje su Matičini gosti mogli vidjeti original Bašćanske ploče iz jurandvorske crkvice sv. Lucije na Krku i repliku zadarske Škrinje sv. Šimuna, a uz stručno vodstvo i gostoprimstvo prof. Marijana Lipovca, te čuti kratku lekciju iz povijesti hrvatske pismenosti i višestoljetnih hrvatsko-mađarskih veza. Učenike je zatim ugostio i ravnatelj Mađarskoga instituta u Zagrebu dr. sc. Dinko Šokčević. Mlade čitačice oduševile su prisutne svojom dvojezičnom kompetencijom, a njih svojim izlaganjem o hvalevrijedno cjelovitome kulturnom programu Mađarskoga instituta voditeljica Matičina Odjela za nakladništvo Vesna Kukavica. U Mađarskome institutu upravo je u

tijeku dvojezična izložba, hrvatsko-mađarska, posvećena mađarskome kralju sv. Ladislavu, koju su nazočni sa zanimanjem pogledali. Zanimljivo i korisno druženje okončano je u poslijepodnevnom satima uz obećani ponovni susret dogodine, u Hrvatskoj ili Mađarskoj. U poučnoj čitateljskoj šetnji sudjelovalo je i profesor Pavao Jerolimov iz Zagreba.

PUN KOFER ISELJENIČKIH KNJIGA

Na kraju ovogodišnje Noći knjige održan je 24. travnja u HMI-ju okrugli stol simboličnoga naziva *Pun kofer knjiga*, koji je

Bogat program u Matici simbolično je započeo promocijom autobiografije *Veliki Gložac* uglednoga povratnika iz Amerike dr. sc. Vladimira Gossa.

u središte zanimanja svojih odabranih sudionika stavio najnovije knjige posvećene stvaralaštvu Hrvata izvan domovine. Predstavljena su djela značajnih suvremenih pisaca iz dijaspele poput Josipa Novakovića (Kanada), Antonija Skarmete (Čile), Mary Helen Stefaniak (SAD), Morgan Yasbincek (Australija), Marice Bodrožić (Njemačka), Josipa Mlačića (BiH), Stjepana Blažetina (Mađarska), kao i mnogobrojnih drugih pisaca.

Cilj ovoga čitateljskog događaja u Matici, treba istaknuti, jest potaknuti sustavno čitanje knjiga i studija o hrvatskom iseljeništvu i rušenje stereotipa u javnosti da se u tom segmentu hrvatske knjige i periodičnika te prevodilaštva naših pisaca koji pišu na jezicima domicilnih zemalja - ne događa ništa značajno. "Želja nam je duhovitim scenskim petominutnim prepričavanjem raznorodnih knjiga s migrantskom pozadinom dokazati sasvim suprotno i pred čitateljskom publikom i medijima posvjedočiti da se četvrt stoljeća sustavno piše u zemlji i inozemstvu o bogatome hrvatskom iseljeničkom nakladništvu", rekla je ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić.

VRJEDNA DONACIJA KNJIGA

Tijekom Dana otvorenih vrata u Matici, prvoga u njezinoj 66-godišnjoj povijesti, prije okrugloga stola *Pun kofer knjiga*, bili su priređeni cjelodnevni događaji, a glavni program sastojao se od četiri ju programskih dijela. Bogat program

Ravnateljica HMI Mirjana Piskulić s djelatnicima i članovi obitelji prof. Ivana Morovića, donatora knjiga HMI-ju

Ravnateljica HMI Mirjana Piskulić uručuje priznanje dr. sc. Adolfu Polegubiću iz Njemačke za znanstvenu monografiju

Matičina priznanja u Noći knjige 2017.

Hrvatska matica iseljenika u sklopu projekta *Hrvatske knjige izvan Hrvatske* redovito dodjeljuje priznanja za izvrsna postignuća u nakladničkoj djelatnosti u inozemstvu autorima na hrvatskome jeziku, kao i urednicima te prevoditeljima znanstvenih i književnih djela na jezike domicilnih sredina naših migranata. Prosudbena komisija projekta *Hrvatske knjige izvan Hrvatske* djeluje od 2006. u sastavu: dr. sc. Željka Lovrenčić (Zbirka inozemne Croatiae NSK), profesorica

Vesna Kukavica (rukovoditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja) i Diana Šimurina-Šoufek (urednica web portala HMI-ja).

Komisija je među pristiglim naslovima jednoglasno donijela odluku da se priznanje za iznimna postignuća u kulturnome djelovanju dodijeli piscu dr. sc. Adolfu Polegubiću za izvrsnu znanstvenu knjigu *Dušobrižništvo za Hrvate u Njemačkoj* (2017.).

Komisija je među pristiglim časopisima jednoglasno donijela odluku da se priznanje dodijeli uredniku Luki Budaku za izvrstan *Časopis za hrvatske studije / The Croatian Studies Review* na engleskome nakladnika *Croatian Studies Centre Department of International Studies Faculty of Arts Macquarie University* u Australiji. Prosudbena komisija za prevodilaštvo književnih djela donijela je jednoglasnu odluku da se priznanje dodijeli Ivi i Vinki Šoljan iz SAD-a za antologiju *The Canon of Croatian Poetry 1450 – 2000* (2014.). Zaključno, priznanja u sklopu projekta *Hrvatske knjige izvan Hrvatske* dodjeljuju se u prigodi 50. obljetnice izlazenja nulte znanstvene knjige o Hrvatima izvan domovine autora Većeslava Holjevca, istaknutoga predsjednika HMI-ja. Priznanje piscu na hrvatskome jeziku Adolfu Polegubiću iz Njemačke uručila je v. d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić, dok je anglistkinja dr. sc. Kristina Grgić sa zagrebačkoga Filozofskog fakulteta preuzela priznanja za urednika Luku Budaka iz Australije i prevoditelje Ivu i Vinka Šoljana iz SAD-a na završetku okrugloga stola *Pun kofer knjiga*.

Zbirka "Dokumenti iz iseljeničtva - Uloga hrvatskih intelektualaca u borbi za slobodnu Hrvatsku" urednika Vladimira Benkovića

li kao što su književnik Vladimir Goss, sociolog i pjesnik Ivan Rogić Nehajev, ugledne etnologinje i autorice mnogobrojnih knjiga Milana Černalić i Jadranka Grbić Jakopović s Filozofskoga fakulteta. Petominutnim poticajnim izlaganjima o sjajnoj suvremenoj književnosti u anglofonome svijetu istaknule su se anglistkinje Jelena Šesnić i Kristina Grgić s Filozofskoga fakulteta te urednica i spisateljica Grozdana Cvitan iz AGM-a. Povjesničarka umjetnosti Olga Šram govorila je o monografiji slikara Stipana Kopilovića. Uz dječju književnicu Nadu Zidar Bogadi, nastupili su vrsni prevoditelji s francuskoga i španjolskoga kao što su Daria Marjanović s HRT-a i Matičin stalni suradnik Darko Mažuranić te esperantistica Marija Belošević s punom škrinjom atraktivnih izdanja.

DJELA O HRVATSKOM ISELJENIŠTVU

Osobitu pozornost nazočnih privukao je nastup svestranoga pisca i antologičara Šimuna Šite Čorića, koji je ovom prigodom govorio o svojoj novoizšloj slikovnici *S indijanskim plemenom Kroatana* (u dva dijela: *Strijele koje lete do sunca* i *Na krilima morskih valova*) u izdanju Alfe i s

u Matici simbolično je započeo već u podne i to promocijom autobiografije uglednoga povratnika iz Amerike dr. sc. Vladimira Gossa. O knjizi pod naslovom *Veliki Gložac* nadahnuto su govorili, nakon pozdravnih riječi Matičine ravnateljice, dr. sc. Boris Beck i etnologinja Lidija Bajuk te sam autor. Poslijepodne, neposredno prije početka okrugloga stola, voditeljica Matičina Odsjeka iseljeničke baštine Ljerka Galic prihvatila je vrijednu donaciju knjiga u ime obitelji prof. Ivana Morovića, koji je želio da se knjige iz njegove biblioteke doniraju knjižnici HMI-ja. Djedov životopis pročitala je unuka Zrinka Kulušić, prof.

U Matičinu okruglome stolu sudjevali su ugledni znanstvenici i čitate-

Znanstvenici, autori književnih djela, prevoditelji i publicisti iseljeničkih knjiga na okruglom stolu Pun kofer knjiga u HMI-ju

Prevoditeljica Daria Marjanović s *cekerom* knjiga Radovana Ivšića i Anne Le Brun

prekrasnim ilustracijama Ivana Viteza. S posebnom radošću slušao se izbor naslova koje su nam ponudili istaknuti autori i poznavatelji pisane riječi iz dijasporne te djela o hrvatskom iseljeništvu s raznih meridijana i paralela poput Tuge Tarle, Marina Sopte, Mije Korade i njegovih doktoranada Filipa i Ivana Katanića te Marine Perić Kaselj s Instituta za migracije i narodnosti.

Trosatnom okruglom stolu u Matici, čiji su sudionici uživo prelistali nevjerojatnih 3.400 stranica iz više desetaka knjiga, pridružio se i niz kroatista i povjesničara poput naše vodeće kroatologinje Sanje Vulić, Vladana Čuture i Karoline Vrbanić Zrinski sa zagrebačke Akademije dramskih umjetnosti koja je predstavila antologiju hrvatskoga dječjeg pjesništva iz Mađarske *Sjajna igra*, priređivača Stjepana Blažetina.

Interes nazočnih potaknule su etnologinje s Filozofskoga fakulteta kao što su Jadranka Grbić Jakopović, autorica prvoga sveučilišnog udžbenika o

našoj dijaspori u 21. stoljeću pod naslovom: *Multipliciranje zavičaja i domovina / Hrvatska dijaspora: kronologija, destinacije i identitet*. Udžbenik je objavljen na zagrebačkome Filozofskom fakultetu kao priručnik za studente u čijem se fokusu nalaze pojedini fenomeni vezani uz migracije i polutisućljetno hrvatsko iseljništvo. Pregledu znanstvenih postignuća i vlastitim spoznajama autorica Grbić Jakopović pridružila je kao ilustraciju studije iseljeničkih slučajeva svojih kolegica dr. sc. Marijete Rajković Ivete i mag. Paule Gadže te dr. sc. Biserke Jaramazović Čurković, kao i ugledne etnologinje dr. sc. Milane Černelić.

U svome izlaganju dr. sc. Milana Černelić usredotočila se na izazove s kojima se susrela pišući knjigu *Bunjevci – ishodišta, sudbine, identiteti* (2016.) budući da tom knjigom zaokružuje i na neki način poentira višegodišnji ciklus istraživanja bunjevačke tradicijske i suvremene kulture, njegovo etnokulturno oblikovanje i identitet-ske značajke te na temelju stečenih spoznaja opisuje empirijski utemeljena zapažanja i interpretacije o njihovom ishodištu, sudbinama i mnogostrukim identitetima. ■

ENG On the one-hundredth anniversary of his birth and the fiftieth anniversary of the publication of Večeslav Holjevac's *Croatians Abroad*, this prominent former CHF director was honoured with a rich and diverse programme dedicated to emigrant books.

Joseph Zbukvic na zagrebačkom Gornjem gradu

Tekst: Vladimir Jakopanec (*Moja Hrvatska*) Foto: Privatni album

jerojatno nema osobe na ovome svijetu koja se ozbiljnije bavi akvarelom, a da nije čula za ime Josepha Zbukvica. Riječ je o vodećem svjetskom akvarelistu iz Melbournea. Nama je zanimljiva činjenica da je Australac hrvatskoga podrijetla. Rodio se u Samoboru 1952. godine, kao Josip Zbukvić, a odrastao je u Podsusedu, u zagrebačkom predgrađu. Kad mu je bilo 18 godina odselio se s roditeljima u australski gradić Geelong, neda-leko od Melbournea. Zbukviću tih prvih godina zasigurno nisu cvale ruže, kao što nisu cvale ni mnogim iseljenicima prije i poslije njega.

Ipak je ubrzo upisao industrijski dizajn na Sveučilištu Deakin u Geelongu i tamo upoznao profesora koji ga je jednim predavanjem o akvarelu oduševio do te mjere da je mladome umjetniku odmah bilo jasno kako je upravo to njegov životni put. Uskoro je svoju prvu sliku predstavio na grupnoj izložbi u lo-

Čitatelji knjiga s migrantskom tematikom

Vizualnim putem izazvati emocije promatrača

Poznat je u svijetu po svojim savršeno oblikovanim impresionističkim akvarelima. Majstor je tona, detalja i raspoloženja. Do sada je ostvario 40-ak samostalnih izložbi i dobitnik je više od 200 nagrada

kalnome *Rotary Clubu*, gdje je odmah prodana za nevjerojatno visoku cijenu, što je uvjerilo našeg sunarodnjaka da je na pravome putu.

SENZACIONALNO OTKRIĆE

Godinu ili dvije poslije toga uspješnog događaja zapazili su ga vlasnici jedne galerije u melburnškom predgrađu Elthamu, koji su ga reklamirali kao senzacionalno otkriće. Nevjerojatna je činjenica da su ljudi spavali u automobilima pred galerijom kako bi ujutro bili prvi kad se otvore vrata. Slike mladog autora bile su razgrabljene. Tada je njegova karijera krenula uzlaznim tijekom. Redali su se pozivi mnogih galerija ne samo u Australiji, već i diljem svijeta, od Pariza do Šangaja.

Joseph Zbukvic u međuvremenu je postao i jedan od vodećih pedagoga za slikarstvo u svijetu. Izdao je dvije knjige, od kojih treba posebno spomenuti "Mastering Atmosphere and Mood in Watercolor", u kojoj, uz ostalo, kaže: "Pokušavam postići balans u harmoniji

između vrijednosti tonova, dizajna, boje i raspoloženja koji će vizualnim putem izazvati emocije promatrača u njegovu odnosu sa slikom. Akvarel, sa svojim suptilnim i nježnim efektima, savršen je medij da bi se to postiglo." Svoja praktična predavanja izdao je na mno-

gobrojnim DVD-ima, a njegov rad može se pratiti i na YouTubeu.

Joseph Zbukvic danas je poznat u svijetu po svojim savršeno oblikovanim impresionističkim akvarelima. Majstor je tona, detalja i raspoloženja. Do sada je ostvario 40-ak samostalnih izložbi, dobitnik je više od 200 nagrada, a četiri puta osvojio je ugledno priznanje za akvarel *Alice Bale*.

Dobro govori hrvatski jezik pa zapanjuje činjenica da u domovini do sada još nitko nije pokazao interes za toga svjetski poznatog australskog Hrvata. Bilo bi divno kad bi se nakon naše priče našao netko tko će predstaviti ovoga velikana akvarela i hrvatskoj publici. ■

Zbukvic dobro govori hrvatski jezik pa zapanjuje činjenica da u domovini do sada još nitko nije pokazao interes za toga svjetski poznatog australskog Hrvata.

ENG Acclaimed watercolour painter Joseph Zbukvic was born in Samobor in 1952. His parents moved to Australia's Geelong when he was 18. His knowledge of Croatian is solid, making the complete lack of interest in his homeland for this globally recognised Australian Croatian all the more lamentable.

Pozivamo Vas na tradicionalne ljetne projekte Hrvatske matice iseljenika

ECO HERITAGE TASK FORCE

U NINU od 23. srpnja do 12. kolovoza

Prijavite se na ekološko-volonterski projekt Hrvatske matice iseljenika EHTF.

Grad Nin prepoznao je vrijednost projekta ECO HERITAGE TASK FORCE i prihvatio ulogu doma-

ćina mladima hrvatskog podrijetla koji dolaze iz čitavoga svijeta dragovoljno raditi na očuvanju hrvatske prirodne i kulturne baštine.

Projekt je u ovih dvadesetak godina realiziran gotovo u svim krajevima Hrvatske (više o samom projektu EHTF na našim web stranicama).

Smještaj je osiguran, a radit će se na staroj solani, arheološkim nalazištima i uređenju okoliša.

Planiramo izlete vikendom, tečaj hrvatskoga jezika, dramsko-filmsku i medijsku internetsku radionicu u poslijepodnevni satima te još mnoštvo zanimljivih sadržaja u ova tri tjedna boravka i rada. Plaća se samo put do Zagreba, a sve drugo je u organizaciji HMI-ja.

Zauzvrat mladi dragovoljno rade nekoliko sati dnevno na poslovima koje isplanira domaćin. Upoznat će taj kraj, družiti se i upoznavati međusobno, ali i s mladima Nina. Vjerujemo da će i ove godine sudionici doći iz najmanje 15 zemalja.

Prijaviti se mogu mladi iz čitavoga svijeta, stariji od 18 godina, do kraja lipnja.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati od 8. do 16. srpnja na Školjiću pokraj Zadra (otok Galovac).

Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.

Steknite novo znanje uz veselo druženje i rad. Ostvarite nove kontakte i razmijenite iskustva s kazališnim amaterima iz cijeloga svijeta, pod stručnim vodstvom redateljice i dramske pedagoginje Nine Kleflin. Program je podijeljen u prijedpodnevni teoretski dio s audio-vizualnim materijalima i poslijepodnevni praktični dio. Seminar završavamo izvođenjem predstave domaćeg autora, kako bismo pred lokalnom publikom primijenili usvojeno znanje. Sadržaj programa obogatit će se prigodnim tematskim predavanjima te posjetom Zadru na neku od predstava koje će se prikazivati u sklopu Zadarskog ljeta.

Kazalište će se stvarati na otočiću Galovcu - Školjiću u neposrednoj blizini mjesta Preko na otoku Ugljanu, koji se nalazi nasuprot Zadru. Polaznici će biti smješteni u obnovljenome franjevačkom samostanu u dvokrevetnim sobama s kupaonicom.

Hrvatska matica iseljenika pokriva troškove seminara, a polaznici plaćaju samo smještaj (300 kn dnevno - puni pension).

Prijave se primaju do 15. lipnja.

Naš moto je - Kazalište je teško osmisлити, ali ga nije teško stvoriti!

Informacije i prijave:

Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, 10 000 Zagreb, HR-Croatia

www.matis.hr

E-mail adresa voditeljice projekta Nives Antoljak: nives@maticis.hr

Najmlađi predsjednik najstarijega hrvatskog društva u Sloveniji

“Mnoge su predrasude u forsiranju etatizma s obje strane, a mi ih nastojimo riješiti međukulturnim dijalogom unatoč činjenici da se svaki pokušaj mediatorstva histerično etiketira kao izdajništvo”

Marko Mandir

Razgovarala: **Naida Šehović**

Zagrečanin Marko Mandir, diplomirani profesor filozofije i religijski kulturalog, drugi put je izabran za predsjednika Hrvatskoga kulturnoga društva u Mariboru (HKDM), a ujedno je i glavni urednik glasila HKDM-a *Croata*. Od 1998. godine bio je stalni član ansambla Opere HNK u Zagrebu. Nakon diplome na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (2006.), u veljači 2009. godine završio je magistrski studij pjevanja na Sveučilištu za glazbu i primijenjenu umjetnost u Grazu. U HNK je ostvario niz uloga basovskog repertoara. Od 2005. godine radi u mariborskoj operi gdje je odmah primijećen kao Hermann u Offenbachovim *Hoffmannovim pripovijetkama*, Sarastro u Mozartovoj *Čarobnoj fruli*, papa Leon, grof Ceprano, Veliki svećenik ili kao dr. Grenvil u Verdijevim operama *Atilla*, *Rigoletto*, *Nabucco* i *La traviata*. Bavi se i pedagoškim radom. Umjetnič-

ki je voditelj mariborske klope *Dalmari* i Mariborskoga vokalnog kvarteta.

Kako to da je zagrebački operni pjevač završio u Mariboru?

— Tijek moje karijere promijenio se dolaskom jedne Mariborčanke sa svim argumentima na mjestu pa rekoh - Maribor ima opernu kuću, probajmo - i tako sam od 2004. godine član mariborskoga opernog ansambla. Ako me uhvati domotužje, rodni grad mi je udaljen sat vremena autom pa zato iskoristim i najmanji povod da šmugnem doma i vidim se s obitelji, prijateljima i kolegama u teatru. Kad s mariborskim tablicama u Zagrebu prilazim pješačkom

prijelazu, posebnu pozornost posvetim pješacima da na taj način izvršim mikroambasadorstvo dobre volje - oni ne moraju znati da ih propušta Zagrepčanin koji se u tih par sekundi ponovno divi svojem gradu kao kakav turist koji to nije. Sva sreća da se Radio 101 čuje u Mariboru pa si onda zamišljam kao da sam u predgrađu Zagreba i da zapravo nikad nisam otišao...

Kako je započeo Vaš glazbeni put?

— U vrtiću kod časnih sestara Uršulinki na uglu Vlaške i Vončinine. Sjećam se da sam pjevao solo sa zborom pjesmicu “Jeste li vidjeli moga sinka Janka” i da sam zbog treme na kraju pjesme krenuo ponovno pjevati nepostojeću kiticu. U međuvremenu sam tremu pred nastupom ipak sveo na konstruktivnu razinu. Nadalje, bio sam psalmist na dječjim misama u Bazilici srca Isusovog u Palmotićevoj sve do puberteta i buntovništva koje je potrajalo do fakulteta - svirao sam u raznim bendovima bas gitaru. Tijekom prvog studija na jednoj zornici čuo me jedan poznanik kako brundam oktavu niže i dugo vremena mene, punk-rokera, gnjavio da se pojavim na audiciji za tamo neki Aka-

Kao Seneca u Monteverdijevoj operi ‘Krunidba Poppeje’

“Tijek moje karijere promijenio se dolaskom jedne Mariborčanke sa svim argumentima na mjestu pa rekoh - Maribor ima opernu kuću, probajmo - i tako sam od 2004. član mariborskoga opernog ansambla.”

S. Danijelom Martinović u
Cankarjevom domu u Ljubljani

demski zbor "Palma". Uporni Zvonimir Krnjak nije odustajao. Položio sam s lakoćom i kad smo počeli vježbati Mozartov "Ave verum corpus" uvidio sam svu ljepotu takovog muziciranja i nije dugo trajalo da moj hobi postane moja profesija. S "Palmom" proputovah Europu na natjecanjima od Lvova do Rima, i uglavnom bijasmo zlatni. Bilo je nezaboravno!

Čestitamo na ponovnom izboru za predsjednika Hrvatskoga kulturnog društva u Mariboru! Što želite ostvariti u novome mandatu?

— Zahvaljujem na čestitkama, one su poticaj da ne posustanem u nastojanjima da kulturnim projektima promoviramo dobrosusjedske odnose između Slovenije i Hrvatske, stoljetne susjede koji nikada nisu među sobom ratovali. Svi znamo da su ti odnosi, paradoksalno, načeti od osamostaljenja naovamo i umjesto da na evidentno tijesnoj povezanosti tijekom povijesti gradimo, mi forsiramo antagonizme i projiciramo naše nesavršenosti na "onoga drugoga". Mnoge su predrasude u forsiranju etatizma s obiju strana, a mi ih nastojimo otpraviti međukulturnim dijalogom unatoč činjenici da se svaki pokušaj medijatorstva na kojoj god razini histerično etiketira kao izdajništvo. Utoliko se, konkretno, orijentiramo na suradnju s maticom domovinom na način da naša klapa "Dalmari" (igra riječi Dalmacija u Mariboru) već treću godinu zaredom odlazi na Festival dalmatinskih klapa u Omišu; nije riječ o plasmanu, već o svjedočenju - *pituravanju pismom* pomalo

ruzinavoga mosta prijateljstva između dviju država. Slovenci su naši najvažniji gosti na moru i upravo klapsko pjevanje koristimo kao soft-power u već navedenim nastojanjima.

Koje su glavne aktivnosti u vašem Društvu?

— Posebno smo ponosni na našu likovnu sekciju "Milena Lah" nazvanu po kiparici slovenskih korijena koja je upravo u Zagrebu ostvarila iznimnu karijeru. Vođa sekcije još je jedan mariborski Zagrepčanin, akademski slikar i kipar Marijan Mirt koji je potpredsjednik Društva likovnih umjetnika Maribor i autor nekoliko mariborskih javnih skulptura. Druga istaknutija članica naše sekcije je akademska slikarica Slađana Matić Trstenjak koja svojim stvaralaštvom također nadilazi uobičajene hrvatske manjinske okvire. Godišnje organiziramo tzv. *Urbane likovne kolonije*, a navedeni umjetnici izlažu i na samostalnim te skupnim izložbama u uglednim galerijama ne samo na mariborskoj i slovenskoj likovnoj sceni, već i u Zagrebu, široj Hrvatskoj, Mađarskoj, Austriji i Italiji.

"Podsjetio bih da je prva civilna žrtva krvavoga rata na ovim prostorima bio član našeg Društva, koji je završio svoj život pod gusjenicama tenka prosvjedujući pred mariborskom kasarnom."

U tijeku je povezivanje s bečkim Hrvatima i jedva čekamo prigodu da se predstavimo u Hrvatskome centru u Beču. Društvo nastoji okupljati i hrvatske studente u Mariboru. Organiziramo i promoviramo koncerte hrvatske ozbiljne i jazz glazbe, uz literarnu i balotašku, imamo jaku šahovsku sekciju koju vodi Gojko Turudić. Svake godine organiziramo memorijalni šahovski turnir na kojem se prisjećamo svih nevinih žrtava poslijeratnih pobjoda u drugoj polovici svibnja 1945. od kojih je, opet, najveći broj hrvatskih - njih petnaestak tisuća - našlo svoj grob u mariborskom predgrađu, u tenkovskome rovu na Teznu...

HKDM obilježilo je 25. obljetnicu svoga postojanja. Možete li reći nešto više o povijesti Društva?

— Imam tu čast i odgovornost da sam najmlađi predsjednik najstarijega hrvatskog društva u Sloveniji iz kojega je kasnije proizašao i Savez hrvatskih društava u Sloveniji. Treba sagledati povijesni kontekst kako je došlo do organiziranja Hrvata u hiperindustrializiranome Mariboru početkom raspada bivše zajedničke države. Tada je cijelo Hrvatsko zagorje i Međimurje gravitiralo prema Mariboru. Mnogobrojni Hrvati bili su prisutni u javnome životu kao liječnici, sveučilišni profesori (otac našeg premijera, Mario Plenković, profesor je na Katedri komunikologije Sveučilišta u Mariboru), da ne nabrajam studente i radnike. Te burne 1991. fitilj na bačvi balkanskoga baruta bio je zapaljen upravo u Mariboru i podsjetio bih da

S. Oliverom Dragojevićem i klapom Dalmari u dvorani Tabor u Mariboru

Mariborska klapa 'Dalmari' na Bolu

“Zbog novonastalih tenzija vezanih uz do dana današnjeg otvorenih pitanja među dvjema državama, došlo je do znatnog osipanja članstva - asimilacija se raspojasala u najgoremu mogućem smislu.”

je prva civilna žrtva krvavoga rata na ovim prostorima bio član našeg Društva, koji je završio svoj život pod gusjenicama tenka protestirajući pred kasarnom u mariborske naselju Nova vas. Također bih podsjetio da je val prognika iz Hrvatske i BiH zapljusnuo mladu državu Sloveniju te da su mnogi Hrvati tada upravo ovdje pronašli svoj novi dom. Promatrajući kako se mrak spušta nad njihovom domovinom, mariborski Hrvati sustavno su organizirali i slali humanitarnu pomoć i tko zna, možda sam upravo ja kao kurir zagrebačke Teritorijalne obrane, dripac u prvome razredu srednje škole, istovarivao mariborski šleper na zagrebačkome Istočnom kolodvoru u Heinzelovoj.

Koliko ima Hrvata u Mariboru, a koliko okuplja HKDM?

— Sa žaljenjem moram ustvrditi da je zbog novonastalih tenzija vezanih uz do dana današnjeg otvorenih pitanja među dvjema državama došlo do znatnog osipanja članstva - asimilacija se raspojasala u najgoremu mogućem smislu. Ako bismo uzeli u obzir da desetinu današnje slovenske populacije čine pripadnici etničkih skupina bivše zajedničke države, slijedi ova obrnuta progresija: od pedesetak tisuća Hrvata u Sloveniji oko pet tisuća ih se nalazi na području Maribora; petstotinjak imamo evidentiranih, pedesetak njih plaća čla-

narinu i petero nas je aktivnih u organizaciji i realizaciji programa.

Surađujete li s drugim hrvatskim kulturnim društvima?

— Svakako! Prijašnji predsjednik Saveza, gospodin Petar Antunović, svesrdno nam je pomagao u financiranju Tjedna i 2. sabora hrvatske kulture u Mariboru 2013., koji smo organizirali kao nadgradnju 1. sabora hrvatske kulture u Lendavi, pokrenutog od današnjeg predsjednika Saveza, gospodina Đanina Kutnjaka. Njegova vrijedna ideja bila je da se hrvatska društva u Savezu konačno povežu s godišnjom kulturnom manifestacijom, redovito pod visokim pokroviteljstvom predsjednika obiju zemalja. Prilika je to da se mi slovenski Hrvati susretnemo i pokažemo ono najbolje od našega folklora i ostalog manjinskog stvaralaštva u svrhu boljeg povezivanja te da bismo, na posljetku, bili vidljiviji onima koji odlučuju o našoj sudbini. Nakon Lendave i Maribora uslijedila je Ljubljana, Škofja Loka i Piran odn. Koper. Ove godine, 27. svibnja, na redu je Velenje.

Kako se financiraju hrvatska društva u Sloveniji?

— Nikako! Karikiram. Kao nepriznata manjina u Sloveniji jedva spajamo kraj s krajem. Doduše, Javni fond za kulturne djelatnosti Republike Slovenije ras-

pisuje godišnji natječaj i za pripadnike etničkih skupina bivše zajedničke države, ali mjerodavnima ipak javljam da nas se unatoč povijesti i zemljopisu trpa u isti koš s npr. Makedoncima, dok nas slavenska braća Srbi bitno nadmašuju u dodijeljenim sredstvima. Romska zajednica u Mariboru, primjerice, od države je godišnje dotirana s 50.000 eura, dok su u Sloveniji prava manjina uređena linijom manjeg otpora odn. sukcesijom iz Ustava bivše zajedničke države, gdje uređena manjinska prava imaju samo pripadnici mađarske i talijanske narodnosti. Na sreću, u pomoć nam priskače Državni ured za Hrvate izvan RH, ali taj iznos jedva nam je dovoljan za režije. Za ilustraciju, ja pjevam na sprovodima kako bih pokrivaio putne troškove i telefon, a nije se jednom dogodilo da sam Društvu posuđivao vlastita kukavna sredstva kako bih pokrpio rupe u proračunu.

Što trenutno radite?

— Do kraja sezone čeka me još *Lady Macbeth Mcenskoga okruga*, remek-djelo sovjetskoga disidenta, kompozitora Dmitrija Šostakoviča. Projekti su poslani i upravo sada se nalazimo u opisanoj stanju hibernacije (iako je vani već proljeće), sredstva na računu strogo su određena za plaćanje režija do kraja sezone, u četvrtak pjevam na pogrebu i polako privodim kraju skijašku sezonu na Pohorju. ■

ENG We spoke with opera singer Marko Mandir, now serving in his second term as president of the Croatian Culture Association of Maribor in neighbouring Slovenia and as the chief editor of Croatia magazine.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite

*A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian.
Learn when and where you want.*

Sveučilište u
Zagrebu

@ srce

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

**11. rujna – 3. prosinca 2017.
(prijave do 1. rujna 2017.)**

*September 11 – December 3, 2017
(registration until September 1)*

**5. ožujka – 27. svibnja 2018.
March 5 – May 27, 2018.**

- **7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)**
- **150 nastavnih aktivnosti**
- **24 sata online nastave u živo**
- **iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik**
- **interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika**
- *7 learning units in the Moodle-based e-learning system*
- *150 learning activities*
- *24 hours of real-time communication online*
- *experienced language instructors, specialists in Croatian as L2*
- *an interactive, communicative and individual approach to language learning*

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

Piše: dr. fra Šimun Šito Ćorić, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

I U ljeto 2015. bila mi je iskazana čast učiti od 14. europskih Makkabi Igara (European Maccabi Games), koje su se održavale u Berlinu, a koje su poznate kao najveći židovski sportski događaj. Na glasovitome Olympia parku (prvi put) u Berlinu na njima se natjecalo za 166 odličja 2.300 sportaša-amatera sa svih strana svijeta u 19 sportskih disciplina, neočekivano uključujući bridž i šah, a sigurnost Igara javno je osiguravalo 600 (šest stotina) policajaca. Na njima su se mogli natjecati samo Židovi, osigurani proračun Igara bio je 5 (pet) milijuna eura, a otvorio ih je predsjednik Njemačke Joachim Gauck...

Sad su pred nama IV. hrvatske svjetske igre (HSI) od 18. do 23. srpnja 2017. u Zagrebu. Kad je Hrvatski svjetski kongres (HSK) došao s ovom idejom za 2006. godinu, gurao je gotovo sve vlastitim snagama, a onda je ona sve više hvatala korijena tako da smo sada došli do toga da i u nas Vlada RH ovaj put financira troškove Igara, točnije da su one za sve natjecatelje besplatne, a da udruge i pojedinci sami sebi osiguravaju putne troškove. Organizacijski dio Igara u domovini preuzeo je Središnji državni ured za Hrvate izvan RH.

'TURISTIČKA' ČINJENICA

Iz dosadašnjeg iskustva sasvim je jasno da su i HSI mnogo više od sporta i da je to prigoda da se na jedan spontan način Hrvati i njihovi potomci iz cijeloga svijeta povežu na više polja s hrvatskom domovinom, ali i oni međusobno.

Slijediti židovski primjer ili ususret IV. hrvatskim svjetskim igrama

Sasvim je jasno da su i HSI mnogo više od sporta i da je to prigoda da se na jedan spontan način Hrvati i njihovi potomci iz cijeloga svijeta povežu na više polja s hrvatskom domovinom, ali i oni međusobno

Uz svakog natjecatelja obično za tu prigodu dođe u domovinu još troje-četvero njihove rodbine, a mnogima mlađe dobi to je prvi dolazak u RH i BiH. Brojimo i sklopljene brakove onih koji su se upoznali na Igrama. Nije za baciti ni "turističku" činjenicu, da je Zagreb za vrijeme posljednjih Igara ostvario toliko noćenja kao gotovo nikada dotad. Sad ostaje glavno pitanje na koje treba odgovoriti: kako animirati Hrvatice i Hrvate i njihove potomke iz cijelog svijeta da iskoriste jednu ovakvu prigodu i dođu u RH? Očito, dio odgovora je na nama izvan domovine, a dio na državnim institucijama čiji su zaposlenici plaćeni da na svim poljima binu za učinkovito povezivanje domovine i izvandomovinstva.

Više od stoljeća silom prilika rascjepkano hrvatsko izvandomovinstvo očito treba vremena da se sada kad ima barem formalno iza sebe svoju vlastitu državu snažnije okrene prema svome planetarnom zajedništvu i hrvatskoj domovini. HSK i ostale hrvatske udruge i organizacije izvan domovine mahom su vođene volonterski i ograničenih su mogućnosti. Hrvatske katoličke župe i misije po svijetu pretrpane su svojim profesionalnim djelatnostima, a neki njihovi voditelji ne mogu i ne misle da se moraju angažirati još i na tom polju. Zbog povijesnih razloga i nepravilnosti među našim narodom nije dovoljno onih s liiderskim sposobnostima.

LAKMUS-PAPIR

Na drugoj strani, u RH imamo cijeli niz institucija sa zavidim brojem zaposlenika kojima je profesionalna zadaća tražiti sve moguće načine povezivanja hrvatske domovine s hrvatskim izvando-

movinstvom i obratno. Prebirući takve, odmah nailazimo na Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, Ministarstvo vanjskih poslova s hrvatskim diplomatskim predstavnicima po svijetu, Hrvatsku maticu iseljenika, Saborski odbor za Hrvate izvan RH, pa i Savjet Vlade RH za Hrvate izvan RH. Nije riječ samo o tome koliko ove institucije i njihovi zaposlenici mogu animirati naše mlade i starije iz izvandomovinstva za HSI, nego će to biti i lakmus-papir koliko uopće hrvatske državne institucije utemeljene za to - imaju stvarnog utjecaja na Hrvate i njihove potomke izvan domovine, ali i koliko naši ljudi izvan domovine imaju

izvan RH te osmišljavanje i podupiranje projekata razmjene studenta, pripadnika hrvatskoga naroda izvan RH. Međutim, posao se obavlja na nižim i administrativnim razinama, a one nam još dobro ne funkcioniraju.

DVA LOŠA SLUČAJA

U posljednjih mjesec dana svjedok sam dva loša slučaja naših mladih koji žele nastaviti studij u domovini. Kad su se i u jednom i u drugom slučaju javili određenoj instituciji koja bi trebala takvima biti pri ruci, dočekao ih je hladan odgovor i puko upozorenje da taj i taj fakultet ima svoju web-stranicu pa na njoj

Glavno pitanje je: Kako animirati Hrvatice i Hrvate i njihove potomke iz cijelog svijeta da iskoriste jednu ovakvu prigodu i dođu u RH?

osjećaja i potrebe za raznolikim načinima izgrađivanja hrvatskog zajedništva.

Ako se ne možemo složiti i okupiti oko jednoga ovakvoga sportsko-društvenog događaja, kako možemo onda očekivati da ćemo biti u stanju animirati naše inozemce na nekim težim poljima?! Primjerice, dobro je čuti da su državni tajnik Zvonko Milas u Središnjemu državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske i rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras potpisali Sporazum o suradnji u području obrazovanja i znanosti. On obuhvaća, uz ostalo, razvijanje studijskih programa s ciljem integracije i jačanja zajedništva Hrvata izvandomovinske Hrvatske, poticanje znanstveno-istraživačkoga rada o hrvatskom iseljeništvu i BiH, poticanje donošenja upisnih kvota za Hrvate

mogu sve vidjeti što im treba! A ta službenica u toj instituciji je zadužena (PAZI!) da pomogne mladima izvan domovine koji zažele studirati u domovini! E, tako se nikoga neće oduševiti za povratak i studij u RH! Poznati su mi neki koji su nakon sličnih i gorih iskustava odustali od povratka i studija, ali i dvije sestre koje su prije nekoliko dobrih godina naišle na slične odgovore, ali su se same svojom upornošću upisale i završile fakultete u Zagrebu. I eto, jedna radi kao novinarka, a druga u jednom stranom veleposlanstvu u RH. Ali, na žalost, nismo svi tako uporni. Stoga, puno toga isprobanog možemo naučiti od izraelske države, pa i to kako se i u interesu demografske obnove rade primamljivi programi za povratnike, posebice za mlade, ali i o motiviranju za HSI! ■

Mudre države ništa ne žele prepustiti slučaju

Morali bismo definirati što želimo sa svojom državom i kako je vidimo za deset i dvadeset godina. Treba nam nacionalna vizija – kamo idemo, koja će okupiti i motivirati sve hrvatske građane

Tekst: Božo Skoko

Dok mnoge europske nacije nisu značile gotovo ništa na karti Europe, Hrvati su imali svoj jezik i književnost, ostavljali su traga u umjetnosti, kulturi, znanosti, politici... Stvarali su zakone po mjeri čovjeka, gradili spomenike svjetske baštine, razmišljali o budućnosti Europe, slavenskom jedinstvu i važnosti slobode. Uostalom, kako bi izgledao europski humanizam bez doprinosa hrvatskih latinista! A nismo imali samo ljude od pera, već i vješte ratnike.

Književnik, povjesničar i diplomat, slavni Hvaranin Ivan Franjo Biundović, utemeljitelj talijanskoga baroknoga ljubavnog romana i pisac povijesti građanskih ratova u Engleskoj, bio je i te kako

Međusobna prepucavanja i nadmudrivanja, ideološke podjele i nekritičko veličanje totalitarnih režima otišli su toliko daleko da je Vlada morala imenovati i posebno povjerenstvo za suočavanje s prošlošću.

svjestan hrvatskih doprinosa Europi, ali nas je još početkom 17. stoljeća upozoravao da "zagrijani kultom vlastite domovine ne preziremo tuđe stvari te se ne hvalimo samo onim što smo bili". Kao da nam je htio poručiti da ne živimo samo na staroj slavi, već da bude-mo mudri i hrabri te iskoristimo znanje, talent, maštu i energiju naših generaci-

ja i ostavimo vlastiti trag vrijedan spomena u budućnosti.

PREPUCAVANJA I NADMUDRIVANJA

Ali kamo sreće da Hrvati žive na staroj slavi pa zbog toga bježe od sadašnjosti i budućnosti. Naprotiv, s lakoćom zaboravljaju te svijetle trenutke povijesti kad smo uistinu – ne samo bili Europa u njezinu najboljem izdanju, već i aktivno pridonosili njezinu razvoju. Nama je milije zakopati se u vrijeme Drugoga svjetskog rata i baviti se ustašama i partizanima. Međusobna prepucavanja i nadmudrivanja, ideološke podjele i nekritičko veličanje totalitarnih režima otišli su toliko daleko da je Vlada morala imenovati i posebno povjerenstvo za suočavanje s prošlošću. Dobro je da se stvari istraže i nazovu pravim imenom, da istina nadvlada stereotipe i ideologije, ali teško je očekivati da će bilo tko iz tog povjerenstva odstupiti sa svojih polazišta ili uvjeriti neistomišljenike da počnu razmišljati drukčije, odnosno da će postići konsenzus oko toga da fašizam i komunizam prepuste povijesti i povjesničarima, bez stalnog uplitanja u našu svakodnevnicu. A povijest ionako ne možemo promijeniti.

Možda možemo ponešto naučiti iz primjera Španjolske gdje su se od 1936. do 1939. sukobili ljevičari i desničari u jednom od najkrvavijih europskih građanskih ratova novijeg doba te dobili nakon toga Francovu diktaturu sve do unatrag četrdeset godina. Posljednjih desetak godina osnivali su i oni komisije, uklanjali spomenike i "peglati" sjećanja, međutim pomaka baš nije bilo jer su i dalje prisutna dva pogleda na prošlost i dvije kolektivne memorije. No, barem Španjolci ne dopuštaju da te teme okupiraju njihovu svakidašnjicu, naučili su živjeti iznad podjela i čine sve da ih svijet slučajno ne percipira kroz te crne teme, već kroz *flamenko*, *koridu*, *siestu*, *sangriu* i Almodovara. Zato bi i nama bilo mudrije da smo dobili povjerenstvo za suočavanje s budućnosti, koja postaje sve neizvjesnija i to ne samo u Hrvatskoj, već i u Europi.

MINISTARSTVO BUDUĆNOSTI

Hrvati su jedan od rijetkih europskih naroda koji se tako malo brine o svojoj budućnosti. Vjerovali ili ne, neke su države već uvele ministarstva budućnosti. Primjerice, uspješna Južna Koreja ima Ministarstvo znanosti, informacijskih i komunikacijskih tehnologija te planiranja budućnosti. Zadaća tog ministarstva nije samo pratiti napredne znanstvene i tehnološke trendove, već predviđati budućnost i definirati mjesto Koreje i njezinih građana u njoj. Švedska je donedavno imala Ministarstvo za strateški razvoj i nordijsku suradnju, popularno "Ministarstvo budućnosti". Ministrica Kristina Persson ovako je svojeodobno opisala zadaću ministarstva na čijem je bila čelu: "Moj je posao proizvoditi nove političke ideje i analize razvitka na duže razdoblje. Pokušavamo razumjeti što će se dogoditi prije nego

što se dogodi kako bismo znali upravljati problemima prije nego što eksplodiraju." Nakon što je proljetos napustila vladu, u uredu premijera formiran je Odjel za strateški razvoj.

MUDRE GLAVE NA HRPU

Na prošlogodišnjem Svjetskom gospodarskom forumu u Davosu u Švicarskoj izvršni direktor uspješne američke korporacije *Salesforce* Marc Benioff rekao je da bi svaka zemlja trebala imati ministarstvo budućnosti. A ako ne cijelo ministarstvo, onda barem visoko pozicionirani strateški odjel. Na tome trenutačno rade Kanada, Indija i niz drugih uspješnih država. Svima je jasno da se oko nas promjene događaju prebrzo da bismo ih i razumjeli, a kamoli predvidjeli i imali pripremljen strateški odgovor. Zato mudre države ništa ne žele prepustiti slučaju, već angažiraju stručnjake koji će promišljati, analizirati i davati prijedloge.

A mi u Hrvatskoj, ako ne možemo stvoriti ministarstvo budućnosti, možemo barem razgovarati o njoj pa, ako

Hrvati su jedan od rijetkih europskih naroda koji se tako malo brine o svojoj budućnosti. Vjerovali ili ne, neke su države već uvele ministarstva budućnosti.

hoćete, i sanjati - kakvu bismo Hrvatsku htjeli. A to baš često ne činimo iako nas činjenice tjeraju da se zamislimo nad svojom budućnosti, stavimo mudre glave na hrpu i pokušamo pronaći odgovor. Primjerice, demografi nas podsjećaju da će Hrvati izumrijeti nastave li se ovakvi demografski trendovi. Europska unija u koju smo se zaklinjali i smatrali je ostvarenjem svih svojih snova, lagano se raspada. U Bosni i Hercegovini Hrvate kao konstitutivni narod sve više zamjenjuju doseljeni Arapi, a nekadašnji demografski rezervoar i tržište na kojem ostvarujemo trgovinski suficit postaje dugoročan izvor ugroze hrvatske stabilnosti i sigurnosti. Nemamo jakih brendova kojima bismo poharali europsko tržište. Ne znamo kako privući ozbiljna ulaganja i otvoriti radna mjesta, stvoriti energetska neovisnost, stvoriti održivi razvoj kako ne bismo uništili ono najvrednije što imamo – prirodnu raznolikost i ljepotu zemlje... Sve su to problemi koji iziskuju brze odgovore i dugoročne strategije. Pritom ne mislim na suhoparne strategije kakvih se proizvelo proteklih godina i pohranilo u ladice ministarstava, već na jasne ciljeve, viziju i konkretne strateške korake, s jasnim zaduženjima, planom i rokovima, odnosno alternativnim rješenjima ako vidimo da se pojedini planovi ne ostvaruju.

No, da bismo u tome uspjeli morali bismo definirati što želimo sa svojom državom i kako je vidimo za deset i

dvadeset godina. Treba nam nacionalna vizija – kamo idemo, koja će okupiti i motivirati sve hrvatske građane. Očito nije dovoljno što smo postali članica NATO-a i Europske unije. To nam još uvijek može poslužiti kao sredstvo za neke više ciljeve. Ali ne znamo koje. Možda je stvarno vrijeme da okupimo zajedno sve kreativne, znanstvene i poduzetničke potencijale i krenemo razgovarati, sve dok ne pronađemo rješenja.

ODLIČAN PRIMJER IZ AUSTRALIJE

A na tom putu odličan primjer može nam biti Australija, koja je u travnju 2008. održala veliki samit *Australia 2020*, kako bi razbistrila i jasno definirala svoju budućnost. Raspravljali

su ondje i ljudi koji se međusobno ne slažu, pripadaju različitim političkim opcijama i različito vide budućnost Australije. Međutim, to je samo pridonijelo kvaliteti rasprave i izradi korisne završne strategije, koja je donijela jasnu viziju budućnosti, mnoštvo korisnih preporuka, ideja i smjernica, a koje su kasnije vlade uspješno uvrstile u svoje programe. Australija je uspjela okupiti sve svoje raspoložive snage iz domovine i dijasporu. Za nju nije bilo suvišnih i otpisanih. Zato se iskreno bojim da bi u Hrvatskoj bilo moguće nešto slično organizirati.

Na žalost, premalo nas je da bi ijedan kvalitetan čovjek bio viška. A mi i dalje olako otpisujemo sve koji učine i najmanju pogrešku ili koji nisu na našoj svjetonazorskoj liniji.

U našoj malo zemlji velikih ega vrlo brzo bi se našlo mnoštvo onih koji bi bojkotirali sudjelovanje ako bi bili pozvani "oni drugi". Bilo bi tu samoproglašanih moralnih i znanstvenih vertikala, koji kolegama traže "trun u oku", a u svome ne vide gredu. Neki se uopće ne bi odazvali smatrajući da ondje za njih nema mjesta, a neke smo već rastjerali, otpisali, etiketirali i dali im do znanja da kod nas vladaju neki drugi kriteriji. Na žalost, premalo nas je da bi ijedan kvalitetan čovjek bio viška i da bi ijedna vrhunska ideja propala. A mi i dalje olako otpisujemo sve koji učine i najmanju pogrešku ili koji nisu na našoj svjetonazorskoj liniji. Kad uspijemo pobijediti te naše slabosti, biti tolerantniji, cijeniti nečiji uspjeh ili ideju te početi prihvaćati drukčija mišljenja, lako ćemo se dogovoriti oko vizije naše budućnosti, a onda i poraditi na njezinu ostvarenju. Uostalom, povijest nas uči kako smo sve mogli mi, samo kad smo htjeli. ■

ENG *Croatians are a rare species among the European nations, showing little regard for their future. If we lack the capacity to create a "future ministry" – which some countries have introduced – we can at least discuss it and, maybe, even dream of the kind of Croatia we aspire to.*

Naša kuhinja

Vrijeme pripreme:
30 min

Tajna dobrog variva je pirjani luk, po želji i češnjak, korijen peršina i celera, a nekad i naribana mrkva. Nakon što ste pripremili bazu, prvo treba narezano povrće pirjati zajedno s bazom.

Povrtna variva mogu biti 'tan-ka', zato je poželjno zagustiti ih zaprškom ili zgnječenim prekuhanim krumpirom, a može i sirovim krumpirom,

treba ga samo – naribati u varivo. Ako želite 'pojačati' varivo, možete dodati grah, ječam, slanetak ili suho meso. Poznato je da su jela na žlicu odličan obrok za hladne dane tj. krijepe dušu i tijelo.

VARIVO OD SLANUTKA I BUČE

SASTOJCI: 1 šalica slanutka (kuhanog) • 1/2 šalice ječma • 75 dag naribane buče • 4 dcl soka od rajčice • 1 glavica luka • 2 žlice brašna • 1/2 dcl mlijeka • 1 grančica peršinova lista • rajčica • Vegeta • šećer

PRIPREMA: Na zagrijanom ulju popržite nasjeckani luk, dodajte ječam, naribanu buču i slanetak pa zalijte sokom od rajčice i vodom da sve bude pokriveno. Kuhajte na laganoj vatri dok se buča sasvim skuha. Tada razrijedite brašno s hladnim mlijekom i dodajte ga slanutku i buči, posolite, pošećerite, pospite Vegetom i kuhajte još pet minuta. Na kraju pospite sve nasjeckanim peršinovim listom. Ovo lagano varivo može se poslužiti s isprženim kockicama kruha.

Matičin vremeplov

1964. "Dana 26. ožujka za Maticu iseljenika Hrvatske, za naše iseljenike diljem svijeta, za grad Zagreb i SR Hrvatsku zbio se veoma značajan događaj. Toga dana predsjednik Matice iseljenika Hrvatske Vicko Krstulović prerezao je svilenu vrpцу na stepeništu u polukatu novog Doma iseljenika u Zagrebu i objavio prisutnim gostima da je Dom iseljenika otvoren."

Pronašli smo
u Matici za mjesec
svibanj godine...

Priprema:
Hrvoje Salopek

1971. Matica donosi prilog na engleskome kojim najavljuje velike građevinske zahvate u prometnoj infrastrukturi Hrvatske koji su tijekom hrvatskog proljeća 1971. bili planirani. Riječ je o autocesti Zagreb – Split i o probijanju tunela kroz Učku. Slamanjem hrvatskog proljeća oba kapitalna projekta od nacionalne važnosti su zaustavljena. Moralo je proći dosta godina da budu ipak ostvarena - Tunel Učka otvoren je 1981., a autocesta od Zagreba do Splita završena je 2005.

2005. Hrvatska matica iseljenika organizirala je u svibnju 2005. u Vinkovcima prvi Susret hrvatskih folklornih i tamburaških skupina iz Europe. Na Susretu su gostovale skupine iz Züricha, Sindelfingena i Nürnberga (Njemačka), Karaševa (Rumunjska), Attnang-Puchheima (Austrija), Pečuha (Mađarska), Prozora (BiH), Sonte (Vojvodina-Srbija) i Čunova (Slovačka).

»TAMBURICOM ČUVAMO TO ŠTO JESMO«

Hrvatska matica iseljenika u suradnji sa Zajednicom kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije, pod pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa, te uz potporu Gradskog poglavarstva Vinkovaca i Županije vukovarsko-srijemske upriličila je ovaj susret domovinske i iseljene Hrvatske u kolijevci hrvatske tradicijske kulture, u gradu čuvenih Vinkovačkih jeseni.

Naposlata Ivana Rora
Snimio Darko Puharić

Svoje korijene i povijest ne damo zaboravu – to smo mi! Čini se da je to jedna od poruka koju su nam u puno emocija poslali svi sudionici. Prvog susreta folklornih i tamburaških skupina iz Europe koji je 14. i 15. svibnja održan u Vinkovcima. Hrvatska matica iseljenika u suradnji sa Zajednicom kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije (ZAKUD), pod pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa te uz potporu Gradskog poglavarstva Vinkovaca i Županije vukovarsko-srijemske upriličila je ovaj susret domovinske i iseljene Hrvatske u kolijevci hrvatske tradicijske kulture, u gradu čuvenih Vinkovačkih jeseni. Vinkovčanima koji su veliki ljubitelji i poznavatelji hrvatskog folklora u govor su stigle hrvatske kulturne i tamburaške

Održan nogometni kamp za talente u Švicarskoj

ŠVICARSKA - Četvrti nogometni kamp za dječake i djevojčice, godišta 2002. – 2007., u organizaciji *Cro Football Camp Switzerland* i HNK Croatia Solothurn, održan je 2. travnja na sportskome terenu u Oensingenu. Na kamp se prijavilo sedamdesetak dječaka i djevojčica. Pod stručnim vodstvom trenera Nene Rogošića, Mate Gudelja, Pere Marića, Vjekoslava Markića i Kristine Šundov mali nogometaši pokazali su golemu motivaciju. Nazočnost posebnih gostiju i stručnjaka bila je dodatna motivacija malim nogometašima da pokažu svoje umijeće. Djevojčicama je zasigurno bila velika motivacija to što ih je gledala jedna od najuspješnijih hrvatskih nogometašica, Kristina Šundov, dobitnica ovogodišnje Večernjakove domovnice. Kristina je svoju nogometnu karijeru započela u

NK Dinara Knin i trenutno igra za FC Basel 1893.

Iz domovine, u prijateljski posjet kampu stigao je nekađnji profesionalac Marko Babić, jedan od osnivača akademije Krpan – Babić. Babić je u akademiji nastavio svoje sportsko djelovanje. Zajedno s partnerom Petrom Krpanom prenosi u akademiji svoje znanje i umijeće na nove generacije nogometaša. Svojom nazočnošću kamp je podržao i veleposlanik RH u Švicarskoj Konfederaciji, Aleksandar Heina. *Cro Football Camp Switzerland* planira projekte i sljedeće kampove. Velika zainteresiranost pokazala je da su organizacije kampova i te kako poželjne. Možda će iz ovih kampova izniknuti jednoga dana na velikoj nogometnoj pozornici ime koje će poći stopama Petrića, Rakitića... (*Moja domovina*)

Hrvatice iz Chicaga pomažu domovini

SAD - Jedno tiho i samozatajno društvo već desetljećima djeluje na prostorima Chicaga. Riječ je o "Hrvatskoj ženi" koja posljednjih 88 godina nesebično brine o onima kojima je pomoć najpotrebnija, a okupljanje članica udruge na Cvjetnicu dio je tradicije. "Čast je i zadovoljstvo biti dio ove priče, zbog čega pozivam i mlađe naraštaje da se uključe u naše djelovanje. Nema ničega ljepšega od darivanja i

pomaganja onima kojima je pomoć potrebna. Ovog puta ona je namijenjena Ligi protiv raka iz Zadra. Riječ je o sredstvima za kupnju aparata za zračenje kako oboljeli ne bi, kao do sada, bili osuđeni na putovanje do Zagreba ili Splita na liječenje", u pozdravnome govoru istaknula je dugogodišnja predsjednica društva Nevenka Jurković. Prisutne je pozdravila i generalna konzulica RH Sanja Laković. "Žene Hrvatice

stup su obitelji te odražavaju najvrjednije i najsjetivije veze. A ovo tradicionalno okupljanje pokazuje svu dobrotu i plemenitost članica koje ni u jednoj prilici ne zaboravljaju na bolesne, stare, djecu s posebnim potrebama i siromašne", naglasila je Laković.

Liga protiv raka iz Zadra osnovana je davne 1967. godine, a bori se i zalaže za smanjenje broja novooboljelih od svih vrsta karcinoma. Pismom namjere svima se obratio dr. Branko Dukić, predsjednik lige i voditelj odjela ginekologije u zadarskoj bolnici. Cilj ove akcije je prikupiti novac za kupnju linearnog akceleratora koji je potreban stanovništvu županije, kao i onome koje gravitira iz okolnih mjesta, a riječ je o 250.000 ljudi.

Opća bolnica sredstvima dobivenim iz fondova Europske unije u sljedeće tri godine izgradit će zgradu s onkološkim odjelom, a nadamo se da će donacija "Hrvatske žene" barem donekle olakšati kupnju ovog aparata kojim će se produljiti životi mnogih oboljelih. (*Iva Lugarić*)

Kaštela iz zraka

Sedam kamenih bisera

Prostor Kaštela bio je zbog povoljnih reljefnih i klimatskih uvjeta naseljen još u razdoblju neolita i željeznog doba, a kasnije tu žive Iliri, Grci i Rimljani. U 7. stoljeću dolaze Hrvati

Piše: Zvonko Ranogajec

Kaštela su grad u Split-sko-dalmatinskoj županiji koji čini sedam međusobno povezanih naselja u dužini od 20 km između Trogira na zapadu i Solina na istoku. Kaštela reljefno definiraju tri paralelne cjeline, planinsko zaleđe Kozjaka i vrlo plodna flišna zona, kao i obala Kaštelanskog zaljeva. Iznad Kaštela proteže se u smjeru zapad-istok planina Kozjak s najvišim vrhom Sv. Lukom od 779 m. Kozjak je vapnenačkog sastava i barijera je koja štiti Kaštela od utjecaja zračnih strujanja iz kontinentalnog zaleđa, odnosno pogubnijeg utje-

Kaštel Kambelovac

caja bure. Prijevoji Malačka i Kliška vrata omogućavaju dobru prometnu povezanost sa Zagorom i unutrašnjošću.

INTENZIVNA VEGETACIJA

Podno vapnenačkih obronaka Kozjaka pruža se najvrjedniji dio Kaštela u reljefnom smislu, a to su flišne zone. Riječ je o plodnom i nepropusnom tlu koje se

pruža od priobalja pa do visine od 400 metara, bogatom podzemnim i nadzemnim vodotocima koji izviru na dodiru s vapnenačkim zaleđem obronaka Kozjaka. Flišno područje obiluje intenzivnom vegetacijom, dok su krške padine ogoljele. Konačno, na krajnjem jugu je obala od šljunčanih plaža, žala i hridi. Inače, Kaštelanski zaljev potopljena je depresija omeđena Kozjakom na sje-

Kaštel Sućurac

Plaža u Kaštel Starom

Tragična ljubav Dobrile i Miljenka

Kaštel Lukšić, središnji i najraskošniji kaštel u svojoj renesansnoj ljepoti, pamti romantičnu legendu o tragičnoj ljubavi Dobrile i Miljenka. Tragična ljubavna priča veronskog para Romea i Julije poznata je cijelom svijetu, no malo tko zna kako je u 17. stoljeću ista sudbina zadesila Dobrilu, kći plemenitaške obitelji Vitturi, i Miljenka, sina obitelji Rušinić, zabranivši im ljubav raznim spletkama. Nakon što prekida vjenčanje Dobrile i Dražimira, koje je dogovorio Dobrin otac, Miljenko je prognan u samostan Visovac. Dobrila bježi od kuće i sastaje se s Miljenkom. Saznavši za bijeg roditelji se pomire i pošalju glasnike ljubavnicima s porukom da se vrate kući i vjenčaju. Dobrin otac obuzet mržnjom ubije zeta. Ubojstvo se dogodilo poslije vjenčanja na pokretnom mostu ispred Vitturijeva dvorca. Dobrila od velike tuge izgubi razum i nakon kratkog vremena umre. Zajedno su pokopani u crkvi sv. Ivana u Rušincu, umjesto imena nad grobom im stoji natpis u kamenu "Pokoju ljubovnikom".

veru te otokom Čiovom i poluotokom Marjanom na jugu. Izvorna vegetacija kaštelanskoga kraja je bijelograb, hrast međunac i česmina, no danas dominiraju povrtlarske kulture, kao i vinova loza, maslina, smokva, badem i cvijeće.

Grad Kaštela graniče sa šest susjednih lokalnih samouprava na kopnu i moru. Na zapadu je općina Seget i grad Trogir, na sjeveru općine Lećevica i Klis, na istoku grad Solin te na jugoistoku grad Split. Površina grada Kaštela je 57,67 četvornih kilometara, a sastoji se od sedam naselja. Idući od zapada prema istoku, to su: Štafilčić, Novi, Stari, Lukšić, Kambelovac, Gomilica i Sućurac. Nazivi Kaštel potječu od obrambenih utvrda čiju gradnju je poticala Venecija u vrijeme prodora Turaka koji su bili

Nazivi Kaštel potječe od obrambenih utvrda čiju gradnju je poticala Venecija za vrijeme prodora Turaka koji su bili u zaleđu na prostoru Kliškoga sandžaka u 16. stoljeću.

u zaleđu na prostoru Kliškoga sandžaka u 16. stoljeću. Kaštela su povezana priobalnom prometnicom koju je dijelom unaprijedio Napoleonov upravitelj Ilirskih provincija Marmont, da bi kasnije bila izgrađena Jadranska magistrala koja prolazi povrhu svih sedam Kaštela.

IZBJEGLICE PRED TURCIMA

Prostor Kaštela bio je zbog povoljnih reljefnih i klimatskih uvjeta naseljen još u razdoblju neolita i željeznog doba, a kasnije tu žive Iliri, Grci i Rimljani. U 7. stoljeću dolaze Hrvati. Za mjesto iz Kaštela Bijaće veže se značajan datum 4. ožujka 852. godine kada je knez Trpimir izdao darovnicu u kojoj se prvi put spominje ime Hrvat. Prvi kaštel za obranu od Turaka izgradio je 1476. godine trogirski plemić Koriolan Čipiko. Kaštel je sagra-

Stara maslina iz Kaštel Štafilčića

Kaštel Novi

Kaštel Gomilica

Crljenak kaštelanski - Zinfandel

Crljenak kaštelanski je stara, gotovo zaobavljena hrvatska sorta, koja u posljednje vrijeme zaokuplja domaću i stranu vinogradarsku javnost. Naime, utvrđeno je da Crljenak kaštelanski i američka sorta Zinfandel imaju identičan genetski profil, odnosno da se radi o istoj sorti, čime je razriješen misterij njezina podrijetla. Pod imenom Zinfandel ova je sorta iz Carskog državnog rasadnika u Beču (gdje su bile kolekcionirane brojne sorte iz tadašnje monarhije) introducirana u SAD (Long Island) u ranim dvadesetim godinama 19. stoljeća.

Kaštel Lukšić

đen na moru, kao i kvadratno naselje na kopnu opasano bedemima i jarkom te spojeno pokretnim mostom. S vremenom je sagrađeno 20 kaštela od kojih se izdvojilo njih sedam. Prvi stanovnici uz plemstvo bili su izbjeglice pred Turcima iz potkozjačkog kraja. Za vrijeme Napoleona gradi se kroz Kaštela prva cesta, a početkom 19. stoljeća dolazi do razvoja školstva.

Krajem 19. stoljeća gradi se željeznica i razvija se industrija, ali i turizam. U Kaštel Starome gradi se nakon Opatije drugi hotel na Jadranu. Nakon Drugoga svjetskog rata dolazi do intenzivne

industrijalizacije Kaštela, kao i do ubrzanog porasta broja stanovnika. Razvija se industrija cementa, plastičnih masa, željezara i drvna industrija. Iako je to značilo mogućnost zapošljavanja, istodobno je imalo i otegotne okolnosti za razvoj poljoprivrede i turizma zbog zagađenosti okoliša. Nakon Domovinskoga rata dolazi do privatizacijsko-pretvorbenih procesa kojima se zatvaraju veliki industrijski mastodonti (*Jugovilin*, drvna industrija), dok ostale tvornice reduciraju broj zaposlenih. Dosta se radi na ekološkoj sanaciji Kaštelanskega zaljeva i priobalja, a turizam postaje uz revitalizaciju poljoprivrede sve značajniji u ostvarenju dohotka.

CRLJENAK KAŠTELANSKI

Među znamenitosti Kaštela spada autohtona sorta vinove loze Crljenak kaštelanski koji je srodnik američkome Zinfandelu, zatim maslina iz Kaštel Šta-

Za mjesto iz Kaštela Bijaće veže se značajan datum 4. ožujka 852. godine kada je knez Trpimir izdao darovnicu u kojoj se prvi put spominje ime Hrvat.

Biblijski vrt u Stomoriji

filića stara više od tisuću i pol godina te najnovija botanička atrakcija, biblijski vrt u Stomoriji.

Prema posljednjem popisu stanovnika iz 2011. godine Kaštela imaju 38.667 stanovnika. Najveće naselje je Kaštel Stari sa 7.052 stanovnika, slijedi Kaštel Sućurac sa 6.829, Kaštel Novi sa 6.411, Kaštel Lukšić sa 5.425, Kaštel Kambelovac sa 5.027, Kaštel Gomilica sa 4.881 i Kaštel Štafilić sa 3.042 stanovnika. ■

ENG The city of Kaštela falls under the administration of Split-Dalmatia County. The name Kaštela actually refers to seven Kaštels, i.e. an unbroken agglomeration of settlements between Solin and Trogir. These are: Štafilić, Novi, Stari, Lukšić, Kambelovac, Gomilica and Sućurac.

Virtualna šetnja ekološkim oazama Lijepe Naše

Prirodni dragulji na Mreži

Web portal *Parkovi Hrvatske* dio je projektnih aktivnosti vezanih uz upravljanje posjetiteljima i oblikovanje zajedničkoga brenda *Parkovi Hrvatske*. Zaguglate li i Vi na zaslonu Vašeg računala, ma gdje živjeli izvan Lijepe Naše, vidjet ćete s udaljenih meridijana prvi put na jednome mjestu sve informacije o parkovima u Hrvatskoj, njihovim vrijednostima, programima, atrakcijama (www.parkovihrvatske.hr).

Usto, jednostavno možete planirati posjete tim magičnim lokalitetima u domovini. Uz mrežnu dostupnost, ostvaruje se i disperziranje posjetitelja, što izravno smanjuje pritisak na prirodne vrijednosti najposjećenijih parkova, dok se budući posjetitelji dodatno upoznaju i s čarima svih drugih parkova. Istina, kreatorima portala primarni je cilj podizanje javne svijesti o važnosti očuvanja ovih oaza, kao i pružanje potpore održivu razvitku regija u kojima se parkovi nalaze – poručuje pomoćnica ministra za zaštitu prirode Irina Zupan. Portal *PH*, na kojemu su dostupni svi nacionalni parkovi i parkovi prirode, plijeni svojom vizualnom komponentom, preglednošću i funkcionalnošću. Dragulji prirode na Internetu su: Brijuni, Risnjak, Sjeverni Velebit, Plitvička jezera, Paklenica, Krka, Kornati i Mljet te Biokovo, Kopački rit, Lastovo, Lonjsko polje, Medvednica, Papuk, Telašćica, Učka, Velebit, Vransko jezero te Žumberak.

Na ovome web portalu prvi put su označene i sve aktivnosti koje su prilagođene za osobe s invaliditetom. Projekt izrade zajedničkog web portala svih parkova realiziran je u sklopu PARCS projekta koji provode Ministarstvo zaštite okoliša i energetike te Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Hrvatskoj sredstvima darovnice Globalnoga fonda za okoliš.

Tekst: Vesna Kukavica

Rijetko se koja zemlja može dičiti prirodnim bogatstvom kakvo ima Hrvatska. Njezinu iskonsku ljepotu čine nacionalni parkovi, zaštićena prirodna područja. Osam prirodnih bisera su: Brijuni, Risnjak, Sjeverni Velebit, Plitvička jezera, Paklenica, Krka, Kornati i Mljet. Spomenuti nacionalni parkovi i jedanaest parkova prirode od proljetos se nalazi na zajedničkome web portalu (www.parkovihrvatske.hr) pa izlaskom na Internet svi građani mogu pronaći na jednome mjestu sve zanimljivosti o hrvatskim parkovima na hrvatskome, engleskome, njemačkome i talijanskome jeziku. Platforma je osmišljena u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike. Voditeljica projekta je Valentina Futač, a u timu su i pomoćnica ministra Irina Zupan i voditeljica ureda UNDP-a Sandra Vlašić. Sažeto, 19 parkova prirode mogu se virtualno pretraživati na zajedničkome web portalu.

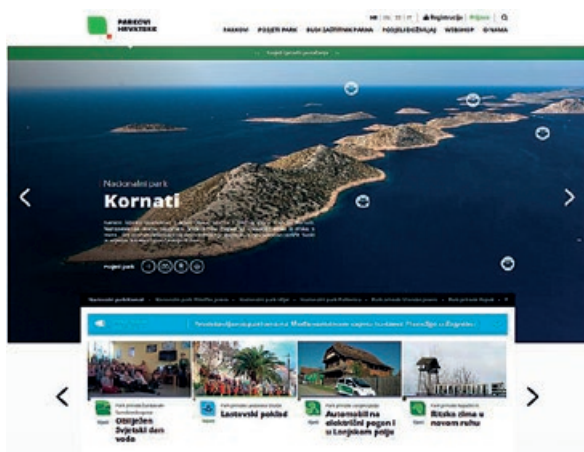

Voditeljica projekta PH Valentina Futač, pomoćnica ministra Irina Zupan i voditeljica ureda UNDP-a Sandra Vlašić

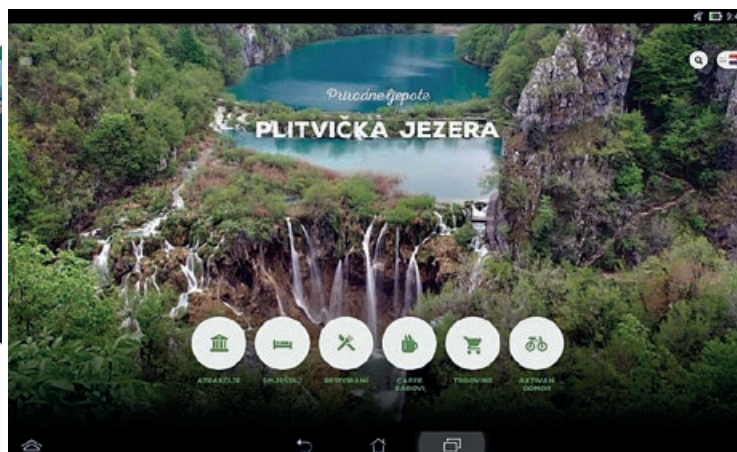
Krenimo u virtualnu šetnju! Ljepotu otočja Brijuni, smještenog uz obalu Istarskoga poluotoka, najbolje dočarava legenda koja se veže uz njihov nastanak. Legenda kaže da su Brijuni spašeni dijelovi raja na Zemlji, odvojeni i zaštićeni od ostatka svijeta. Čini ih 14 otoka i otočića na kojima prevladava blaga mediteranska klima zaslužna za bogatu floru i faunu. Nacionalni park Kornati impresivni su arhipelag smješten u srednjem Jadranu. Spoj gotovo pustinjskoga kopna s jedne strane i bogatoga podmorja s druge strane rijedak su prirodni feno-

Interes posjetitelja za parkove Hrvatske raste u virtualnom i realnom prostoru

Portal Parkovi Hrvatske na četiri jezika

Internetska aplikacija Plitvička jezera

men. Uz razvedenost, otočje odlikuju i jedinstveni ekosustavi, okomite litice zvane *krune* koje tisućama godina prkose otvorenome moru. Nacionalni park Krka nastao je na mjestu gdje more uranja duboko u kopno, a imenovan je po istoimenoj rijeci koja čini dio parka. Krasi ga sedam sedrenih slapova, od kojih je najveća upravo sedma sedrena barijera, impresivan *Skradinski buk*. Trećina otoka Mljeta čini istoimeni nacionalni park. Od Crne klade do rta Goli, Mljet čine razvedene morske obale, otočići i hridi, a Veliko i Malo jezero predstavljaju izniman fenomen na svjetskoj razini. Nacionalni park Paklenica fasciniira posjetitelje bogatstvom očuvanih šuma, dok mjesto krasi kanjoni Mala i Velika Paklenica. Od podzemlja, iz dubokih i skrovitih špilja i prostranih špilja, uz izvore vode i stalne tokove, kroz kanjone do najviših vrhova parka osjeća se iskonsko pripadanje prirodi. Najstariji i najposjećeniji hrvatski nacionalni park su Plitvička jezera, smještena u

planinskom području Like. Njihovu ljepotu i vrijednost prepoznao je i UNESCO uvrstivši ih na Popis svjetske kulturne i prirodne baštine. Plitvice obiluju izvorima, a voda stvara 16 magičnih većih i manjih jezera međusobno povezanih slapovima. Nacionalni park Risnjak je najšumovitije zaštićeno područje Hrvatske, a dijeli primorske od kopnenih dijelova Lijepe Naše. Bogat krškim krajobrazima i njihovom tipičnom vegetacijom, Risnjak je vrijedno stanište div-

ljih životinja i raskošnih šuma bukve, jele i smreke. Sjeverni Velebit, planina na mjestu dodira blage mediteranske i oštre kontinentalne klime, zaštićena je prirodna rijetkost - Nacionalni park Sjeverni Velebit. Protkan je mnogobrojnim pješačkim stazama u djevičanskoj prirodi, dok je boravak na mitskome Velebitu sjajna prilika za rekreaciju. Stoga, klikni – *Idem doma*.

Voditeljica projekta PARCS pri UNDP-u Valentina Futač objašnjava kako portal PH postaje glavni izvor informacija posjetiteljima, bez obzira na to iz kojeg dijela svijeta dolazili u RH.

- Paralelno s ovom mrežnom stranicom pokrenuli smo i Facebook stranicu *Parkovi Hrvatske*, koja interaktivno komunicira s onima koji vole prirodu. Već kratkom šetnjom u bilo kojem od naših parkova gost može snimiti *sefli* ili fotografirati prirodne ljepote koje mogu postati hit na web portalu i društvenim mrežama – tumači nam voditeljica projekta Valentina Futač. ■

Parks of Croatia: a new free mobile app

The new free mobile application *Parks of Croatia* was promoted today as the official Croatian and English language guide to all eight national parks and eleven nature parks. The app is available for download on smartphones and tablets running iOS and Android, supports Bluetooth technology in open areas and provides information in are-

as without Internet access. It is fully integrated with the *Parks of Croatia* web portal (www.parkovihrvatske.hr). Experts in the field produced the material for the app, which offers individual and group visit planning to any of the nineteen parks and online ticket purchases. Users can study all the locations via the app and obtain key infor-

mation or simply look at the direction in which they intend to travel. The app offers a magical experience of Croatian parks, offering notifications of the proximity of points of interest. The mobile app also offers an interactive map of all parks with 1,172 routes and offers multimedia content for 283 points of interest and 889 park activities.

Senjske žrtve prije 80 godina

U prvoj Jugoslaviji prije 80 godina dogodili su se krvavi događaji u Senju, gdje su srpski žandari pucali na hrvatske mladiće i djevojke iz Gospića, umorivši sedam omladinaca nazvanih "senjskim žrtvama"

Pogled na Senj

Piše: Željko Holjevac

Odmah nakon uključivanja Hrvatske u monarhističku Jugoslaviju 1918. javili su se prvi izrazi nezadovoljstva Hrvata zbog batinanja, poreznih opterećenja, markiranja novčanica, zamjene novca i obilježavanja stoke. Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca nije nastala kao ravnopravna zajednica, nego kao proširena Srbija, a Vidovdanski ustav 1921. ozakonio je postojeće stanje koje je bilo nepovoljno za Hrvate. Neravnotežan položaj Hrvatske u novoj državi, u kojoj nije bilo riješeno hrvatsko nacionalno pitanje, obilježili su politički progoni, gospodarski pritisci, financijske prijevare, agrarna reforma i kolonizacija Srba. Politički otpor hrvatskoga naroda i borba Hrvatske seljačke stranke za preustroj države u unutarnjim previranjima

Produbljivanje političke krize i novi pritisci, nasuprot traženju putova za suradnju Hrvata i Srba, doveli su do atentata na Stjepana Radića 1928. u Beogradu.

za vrijeme lažnoga parlamentarizma doveli su do uspona Stjepana Radića. On je kao pučki tribun i hrvatski nacionalni vođa u borbi protiv centralizma i u inozemstvu tražio pomoć za Hrvatsku koja je bila u položaju "šizmatičke kolonije", kako se izrazio hrvatski književnik Miroslav Krleža.

DRŽAVNI UDAR I DIKTATURA

Produbljivanje političke krize i novi pritisci, nasuprot traženju putova za suradnju Hrvata i Srba, doveli su do atentata

na Stjepana Radića 1928. u Narodnoj skupštini u Beogradu. "Krv je pala", pisao je zagrebački *Jutarnji list*, a u Hrvatskoj je nastalo političko vrenje pa je kralj Aleksandar Karađorđević izvršio državni udar i uveo diktaturu. Kraljevina SHS postala je Jugoslavija, a njezinom podjelom na banovine raskomadani su hrvatski povijesni prostori. Hrvatski otpor otvorenoj monarhističkoj diktaturi i njezino prikrivanje nametnutim ustavom doveli su do osnivanja ustaškog pokreta i njegova zahtjeva za Hrvatskom izvan Jugoslavije.

SVIRALI TAMBURE I PJEVALI

Posljedica pokušaja obnove stranačkog života i ubojstva kralja Aleksandra u Marseilleu 1934. bilo je popuštanje političke stege i priznanje postojanja neriješenoga hrvatskog pitanja u doba namjesništva kneza Pavla Karađorđevića. Prijedlozi za rješavanje hrvatskoga pitanja dali su novi zamah djelatnosti Hrvatske seljačke stranke koja je postala zastupnik hrvatskoga naroda, ali i jačanju radikalnih struja poput fašizma i komunizma i obnovi vladina terora protiv hrvatskoga nacionalnog pokreta. Pale su nove žrtve, a dogodili su se i krvavi događaji u Senju.

Na koncertu hrvatskoga pjevačkog zbora "Trebević" iz Sarajeva u Senju

"Hrvati, grozna tragedija i zločin izvršen svibnja 1937. u Senju nad hrvatskim omladincima iz Gospića, potresli su ne samo sav hrvatski narod, nego i čitav kulturni svijet."

9. svibnja 1937. žandari su bez ikakva povoda zapucali na teretni automobil s hrvatskim mladićima i djevojkama iz Gospića, koji su imali u rukama tambure i svirali, iako su nazočni narodni zastupnici HSS-a osobno jamčili za red i disciplinu, tražeći da kotarski načelnik Ante Stalio povuče žandare s gradskih ulica. Umjesto toga, oni su pod oružjem krenuli prema obali i razvili se u stroju poprijeko ceste tako da su naizmjenice neki stajali malo naprijed, a neki malo natrag pa su oni koji su stajali naprijed poklecali tako da je izgledalo kao da su na manevrima. U međuvremenu je u starome uskočkom gradu održan i zbor posvećen Matiji Gupcu i braći Radić, u organizaciji HSS-a, pred čak šest tisuća nazočnih.

U poslijepodnevni satima, automobil s razvijenom hrvatskom zastavom i omladincima koji su svirali tambure i pjevali hrvatske narodne pjesme vozio je na odlasku iz grada sasvim polagano, a žandar Makso Besjedić uopće nije dao nalog vozaču da stane, nego je u ulici Potok potrčao za automobilom i ispalio oko deset hitaca iz revolvera. Na to je 19 žandara postrojenih pokraj gosti-

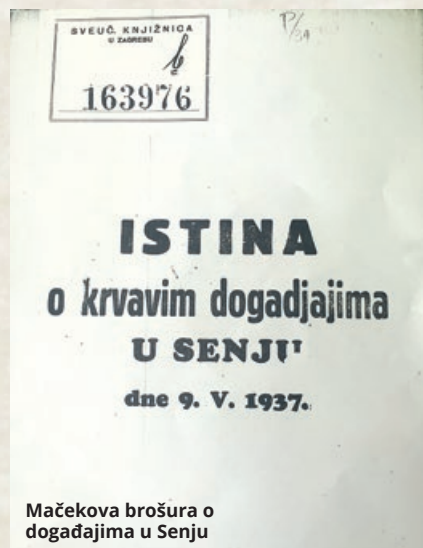

onice "Nehaj" u dva reda, kojima je prišao i žandarmerijski kapetan Koprivica, zapucalo i ispalilo tri plotuna deformiranih kugli iz pušaka, a čulo se i štekatanje strojnice u visini slabina omladinaca koji su sjedili u automobilu. Automobil je stao, a žandari su pucali i dalje unutra na mrtve i ranjene vičući: "Evo vam pjesme, majku vam vašu!" Pet osoba je ostalo na mjestu mrtvo, dok su dva ranjenika ubrzo u bolnici podlegla ranama, a zločin je bio unaprijed pripremljen i organiziran.

'DANAS ĆE BITI KRVI!'

Očevici iz naroda tvrdili su da je senjski kotarski načelnik Stalio rekao žandar-

merijskom kapetanu Koprivici: "Danas će biti krvi!" i dodao: "Daj mi žandare da ovu stoku istjeram iz grada." Nije bilo jasno je li kotarski načelnik koji je zapovijedio da se puca u ljude bio trenutačno nenormalan ili je dotični žandarmerijski kapetan bezuvjetno imao zapovijed da to provede. Imenovani predsjednik grada Senja rekao je da nije čuo niti jednog poklika koji bi bio uvredljiv za vlasti, a ni u jednoga od ranjenih nije pronađeno nikakvo oružje. Čudom spašeni očevici, koji je bio kraj vozača u nesretnom automobilu, primijetio je da kotarski načelnik i zapovjednik žandarmerije imaju Ličane posebno na oku. Daljnji iskazi muških i ženskih očevidaca potvrdili

su da mladići i djevojke ni prije ni u času paljbe nisu izvikali nikakve pogrdne povike, nego su pjevali hrvatske narodne pjesme, a većina je u rukama držala tambure i kape kojima su odzdravljali na pozdrave građana.

"Hrvati, grozna tragedija i zločin izvršen svibnja 1937. u Senju nad hrvatskim omladincima iz Gospića, potresli su ne samo sav hrvatski narod, nego i čitav kulturni svijet", napisao je Ivica Murković, narodni zastupnik HSS-a, u prigodnome letku o senjskim žrtvama. Sudbeno povjerenstvo pronašlo je da su ozljede na glavama najvjerojatnije pro-

Spomenik senjskim žrtvama u Gospiću

uzročene hicima koji su došli otraga, zaključivši po obilježjima rana da su kugle bile deformirane jer su čitave lubanje bile razmrskane. Na nekim ranama vidjelo se da su izvedene vatrenim oružjem i to sprijeđa prema natrag, a na nekim da su zada-

ne u leđa i to u prignutom položaju s obzirom na putanju kojom su projektili prošli. "Sad mi je srce na mjestu, makar na vješala", rekao je poslije pokolja kapetan Koprivica.

NITKO NIKADA NIJE ODGOVARAO

Tragično poginuli hrvatski omladinci iz Gospića bili su: Tomo Nikšić, Katica Tonković, Nikola Bevandić, Marko Smolčić, Frane Jelača, Jakov Milković i Petar Frković. Pokopani su 11. svibnja 1937. na groblju sv. Marije Magdalene u Gospiću. Teško ranjenome Zlatku Vlainsu amputirana je desna noga, a među preostalim ranjenicima u teškom stanju bili su Mile Biljan, Vlado Adžija, Tomo Došen, Franko Milinković i drugi. Službena izvješća nastojala su umorene žrtve prikazati kao "ustaše, frankovce i komuniste" iako su gotovo svi bili križari i nitko od njih nije bilo pristaša komunista. Navršilo se 80 godina od toga stravičnog zločina.

"U dugačkom nizu teških i krvavih zločina, koji se već godinama nekažnjeno vrše nad hrvatskim narodom, dogodio se opet jedan za kojega se može reći da svojom okrutnošću i divljaštvom nadkriljuje sve dosadašnje, a kojom je prilikom izgubilo život do danas sedam nedužnih hrvatskih mladića", napisao je Vladko Maček, predsjednik HSS-a, u knjižici *Istina o krvavim događajima u Senju dne 9. V. 1937.*, objavljenoj u tiskari Merkantile u Ilici 35 u Zagrebu. Nitko nikada nije odgovarao za to krvoproliće, ali je zaoštavanje hrvatskog pitanja, neovisno o sporazumu o Banovini Hrvatskoj uoči Drugoga svjetskog rata, utrlo monarhističkoj Jugoslaviji put prema rasulu. ■

ENG *Eighty years ago, the first, monarchical Yugoslavia saw bloodshed in Senj on the 9th of May 1937, when occupying Serbian gendarmes opened fire on young Croatian men and women from Gospić, murdering seven.*

1. **Mia** - Bezimeni
2. **Buđenje** - Samo ti, samo ja
3. **Pravila igre** - Ako
4. **Vanna** - Izmiješane boje
5. **Parni valjak** - Opet se smijem
6. **Jole** - Rasipnik
7. **Antonija Šola** - Dok slušam radio
8. **Neno Belan & Fiumens** - Sanjaj
9. **Željko Bebek** - Ono nešto naše
10. **Kedžo feat. Zsa Zsa** - Sve u meni se budi
11. **Tony Cetinski** - Laku noć
12. **Antonela Doko** - Odlična stvar
13. **Magazin** - Žena, a ne broj
14. **Mladen Grdović** - Boliš me ljubavi
15. **Lana Jurčević** - Šećeru
16. **Jelena Rozga** - Ne pijem, ne pušim
17. **Chui feat. Josipa Lisac** - Tebi putujem
18. **Boris Novković** - Ti si mi posljednja nada
19. **Goran Bare** - Osvijesti me
20. **Mejaši** - Kažu da te ženim
21. **David Temelkov** - Ljubav na daljinu
22. **Leteći odred** - Nižem dane
23. **Bang Bang** - Pijani i zaljubljeni
24. **Ivan Zak** - Da si tu
25. **Lovre Lučin** - Samo da znaš
26. **Adastra** - Kad smo zajedno
27. **Srebrna krila** - Još da mi te jednom ljubiti
28. **Posegana** - Dovraga sve
29. **Jurica Pađen & Aerodrom feat. Kocka** - Ispod tuša
30. **Mladen Burnać** - Malena

Pod budnim okom Kazimira

Najboljom predstavom proglašena je "Priča o knjigama" učenika HN Aarau, drugo mjesto osvojila je predstava "Obiteljske sličice" učenika HN Villars-sur-Glane, a treće je pripalo predstavi "Kupljeni prijatelj" učenika HN Sarnen

Tekst: **Helena Hrman (Moja domovina)**

Foto: **Nikola Studer**

U švicarskome Freienbachu okupili su se 25. ožujka učenici Hrvatske nastave u Švicarskoj na 11. susretu malih kazališnih družina koje je osmislila nekadašnja koordinatorka i učiteljica Marijana Čorluka. Susreti se redovito održavaju svake godine uz potporu Udruge roditelja.

Susreti su započeli intoniranjem hrvatske himne, a zatim su se nazočnima obratili veleposlanik RH u Švicarskoj Aleksandar Heina, fra Slavko Antunović u ime Hrvatske katoličke misije, koordinatorka Hrvatske nastave u Švicarskoj Nataša Balić te viša stručna savjetnica za međunarodnu suradnju i europske integracije Jasna Aničić. Nazočan je bio i konzul RH u Švicarskoj Slobodan Mikac.

Nakon pozdravnih govora, na pozornicu su izašli učenici HN Naters koji su izveli predstavu "Kraljevna na zrnju graška" pod vodstvom učitelja Davora Kirića. Zatim su nastupili učenici HN Uster izvođači predstave "Mijenjam roditelje" za koju ih je uvježbala učiteljica Mihaela Šafran. Učiteljica Lea Kranjčić pripremila je sa svojim učenicima iz Spreitenbacha predstavu "Lav i miš", dok je

učiteljica Emilija Petričević Galinec pripremila "Obiteljske sličice" s učenicima HN Villars-sur-Glane. Učenici HN Uzwil, pod vodstvom učiteljice Danijele Babić, izveli su predstavu "Odjeća (ne) čini čovjeka", a učenici iz Zuga predstavu "Zabrinuti Kekespear" za koju ih je marljivo uvježbala učiteljica Aleksandra Šeremet. Učenici HN Aarau pod vodstvom učiteljice Zlate Maršić-Ferić za ovu prigodu uvježbali su "Priču o knjigama", a učiteljica Dunja Mlinjarić pripremila je sa svojim učenicima iz Sarnena predstavu "Kupljeni prijatelj".

Sve te predstave budno su pratili članice Prosudbene komisije: Jasna Aničić, viša stručna savjetnica, Janja Runje, bivša učiteljica HN u Stuttgartu, Andrea Radman Komljenović, bivša učiteljica i koordinatorka HN u Švicarskoj te Helena Hrman, bivša učiteljica HN u Schaffhausenu.

Titula najbolje muške uloge pripala je učeniku HN Villars-sur-Glane Dragi Radošu, a titula najbolje ženske uloge pripala je Uni Čičić, učenici HN Spreitenbach.

Najboljom predstavom proglašena je "Priča o knjigama" učenika HN Aarau, drugo mjesto osvojila je predstava "Obiteljske sličice", a treće je pripalo predstavi "Kupljeni prijatelj". Dodijeljene su i titule za najbolju mušku i žensku ulogu. Titula najbolje muške uloge pripala je učeniku HN Villars-sur-Glane Dragi Radošu, a titula najbolje ženske uloge pripala je Uni Čičić, učenici HN Spreitenbach.

Učenici su se veselili dobivenim zahvalnicama i malim "Oscarima" koje su sasvim zaslužno odnijeli svojim kućama.

Važno je naglasiti da je cijelu priredbu prvi put popratilo i Kazimir, maskota kazališnih susreta koju je osmislila učenica Gabrijela Terzić iz Neuhausena, a nacrtala Gabrijela Kovačević, također iz Neuhausena. Uloga Kazimira te subote pripala je učenici Hrvatske nastave Lari Prskalo. ■

ENG Pupils attending Croatian language instruction in Switzerland gathered in Freienbach on the 25th of March for the 11th junior theatre meeting, the brainchild of former coordinator and teacher Marijana Čorluka.

Sudionici 11. susreta malih kazališnih družina u švicarskom Freienbachu

O čudnom značenju riječi *nenasilje* i o nastavi u egzilu

Mediji su naveliko počeli izvještavati o blokadi nastave koju provode studenti Hrvatskih studija, a pritom su moji studenti tvrdili da većinu tih tzv. nenasilnika uopće ne poznaju

Svima nam je dobro poznato da je riječ *demokracija* tijekom 20. i 21. stoljeća često zbog političkih potreba mijenjala svoja značenja, pa se i posljednjih godina nerijetko zlorabi na različite načine. U tom bi kontekstu nedvojbeno bilo zanimljivo usporedno istražiti kada su se počele pojavljivati varijacije značenja pojmova *nenasilje* i *nenasilne metode*. Naime, u posljednjim dvama tjednima mjeseca ožujka ove godine zgradu Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu zaposjela je skupina mladih ljudi oboružana zviždalkama, bubnjevima, sirenama vatrogasnih vozila itd. Tako oboružani upadali su u predavaonice u kojima se održavala ili trebala održavati nastava, te uz zaglušnu buku nerijetko i tresli klupe te na različite načine vrijeđali studente kojima je jedina krivica bila što su htjeli obavljati svoje studentske obveze. Mediji su naveliko počeli izvještavati o prosvjedu, ili tzv. blokadi nastave koju provode studenti Hrvatskih studija, a pritom su moji studenti tvrdili da većinu tih tzv. nenasilnika, koji nam navodno nenasilno ne daju da održavamo nastavu – uopće ne poznaju i da ih većinu do sada uopće nisu vidjeli u našoj ustanovi, te da ih se i boje.

Kada sam shvatila da moji studenti u tom tzv. nenasilju ne samo da ne sudjeluju nego ga i ne žele, već žele svoju nastavu na koju, uostalom, imaju zakonom zajamčeno pravo – odlučila sam održavati nastavu u egzilu. Utočište je nama, (nenasilno???) protjeranima iz naše zgrade, na drugom kraju

Piše: Sanja Vulić

grada pružila Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Tako sam za obje skupine svojih ovosemestralnih studenata držala nastavu u dvorani te Udruge. Nastava se u egzilu srećom održavala neometano. Na nastavu su redovito dolazili svi studenti, i to potpuno dragovoljno, dok su mediji istodobno izvješćivali kako ti isti studenti vrše tzv. blokadu.

Unatoč padu svih moralnih vrijednosti s čime se sve više suočavamo, ipak sam bila zaprepaštena, a također i moji studenti, koliko mediji

moju sustavno i bezočno lagati. Sjetila sam se Krležine rečenice iz njegova Areteja kako "svaka laž, koja se može dokazati kao juridička istina, pretvara se u juridičku istinu". U naše vrijeme i svaku laž koja se prodaje kao medijska istina mnogi doživljavaju kao istinu. Srećom, nakon dva tjedna, navodni nenasilnici i veliki demokrati su odustali od blokade pa smo se mi opet vratili u svoju zgradu i svoju predavaonicu. Istinski sam zahvalna Udruzi protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata koja nam je, kada nam je bilo potrebno, besplatno ustupila svoju dvoranu.

Ubrzo nakon završetka tih ružnih događaja otišli smo na terensku nastavu, na kojoj su studentice na otoku Vrgadi vrlo aktivno sudjelovale u radu Okrugloga stola o Blažu Jurišiću, značajnom hrvatskom jezikoslovcu koji je bio rodом s toga maloga otoka u blizini Pakošтана. Na žalost, mnogi u Hrvatskoj, pa i mnogi intelektualci jedva da su ikada čuli za Blaža Jurišića pa smo i ovom terenskom nastavom nastojali da se to promijeni nabolje - u čast znanja i istine. ■

IN MEMORIAM

Premинуo istaknuti hrvatski djelatnik iz Kanade Vlado Petranović (1934. – 2017.)

Odlaskom ing. Vlade Petranovića sigurno će se u hrvatskome kulturnom životu Ontarija, posebno Toronta, osjetiti velika praznina. Saznali smo tužnu vijest da je preminuo 5. travnja 2017. u Torontu, u 83. godini života, i nakon gotovo 50 godina boravka u tuđini, u Kanadi. Vlado Petranović rođen je u Bjelovaru 4. studenoga 1934. godine. Stekao je diplomu kemijskoga inženjera 1959. na Sveučilištu u Zagrebu, nakon čega se zaposlio u OKI-ju, gdje je upoznao svoju suprugu i životnu družicu Miru. U toj kompaniji ostaje do 1968. kad dolazi u Toronto, gdje nastavlja studij i postiže magisterij iz kemije na Torontskom

sveučilištu, a magistarska radnja glasila je *Chemical Analysis of some activated sludges*. Studij i nadopune tog studija u Kanadi usmjerit će Petranovićev profesionalni put, no paralelno uz obavljanje svojih stručnih poslova stalno je djelatnik u hrvatskome kulturnom životu u Kanadi. U Novoj Škotskoj zapošljava se u General Electricu, Heavy water Plant, u mjestu Port Hawkesburyju, gdje ostaje do 1970. godine, kad se seli u Toronto i nastavlja rad kao kemijski inženjer. Vlado Petranović bio je tipični primjer stručnjaka inženjera sa živim interesom za humanističke znanosti. Bio je vrlo aktivan član udruženja bivših

studenata Zagrebačkog sveučilišta AMCA, a posebno kao osnivač Torontskog odjela ("Chapter Toronto") Hrvatske akademije Amerike i *spiritus movens* njezinih kanadskih djelatnosti. Bio je glavni inicijator i organizator akademijinih simpozija u Torontu posljednjih trideset godina. Na svim simpozijima bile su vrlo zapažene tematske izložbe knjiga i časopisa koje je priredio. Vladimir Petranović bio je veliki entuzijast Hrvatske akademije Amerike. Time je sigurno uvelike pridonio širenju istine o Hrvatskoj. Nerijetko su predavači iz SAD-a ili iz Hrvatske boravili u njegovu gostoljubivom domu. (Vladimir Bubrin i Vinko Grubišić)

Sestre franjevke od Bezgrješnog začeća iz Dubrovnika

“Danče su mjesto gdje se mi uvijek vraćamo. Imamo sestre u Kanadi, u Njemačkoj, u Zagrebu, po hrvatskim gradovima, u Hercegovini, ali Danče su mjesto gdje mi dolazimo doma. Sve sestre bar jedanput godišnje dođu tu”

Sestre ispred staračkog doma u Ludwigschafenu

Sestre s mjesnim biskupom Kasperom i franjevcima u HKM Stuttgart

siji kao pastoralne suradnice. Tada su misijske prostorije bile u zgradi “Stella Maris” u Hohenzollerstr. 11 i misija ih je koristila sve do 1998. godine, kada se preselila u nove misijske prostorije u Heusteigstr. 18.

MEDICINSKE SESTRE

Zahvaljujući sestrama Ireni, Kristini, Valeriji i Zori saznao sam da su sestre djelovale u Hildesheimu, u bolnici St. Bernward od 1967. do 1971. U toj bolnici djelovale su kao medicinske sestre Virgina Penava i Celina Senjak. U župi St. Christophorus, Stuttgart-Wangen, u vremenu od 1971. do 1979. djeluju sestre Josipa Vlašić i Danijela Šimić, koje vode kućanstvo u djevojačkom domu, Theresianum. S. Alojzija Pejić predaje vjeronauk u njemačkoj školi, a njegu bolesnika po kućama obavlja s. Virgina Penava. U Memmingenu, samostanu salezijanaca Don Bosco, u vremenu od 1971. do 1979. djeluju sestre: Serafina Vlašić, Terezija Sabljčić, Dolores Runje, Kristina Jakovljević, a s. Celina Senjak radi kao medicinska sestra u gradskoj bolnici.

U Hrvatskoj katoličkoj misiji od 1979.

Piše: fra Jozo Župić

Moram priznati da, na žalost, još nisam bio u samostanu i crkvi Gospe od Danača, nisam slušao zvono s crkvice koje pozdravlja mornare još od 17. stoljeća, tako da su pomorci poluotočić Danče zapadno od stare dubrovačke gradske jezgre i tamošnju crkvicu prepoznali kao svetište. Odlazeći na dugu plovidbu utjecali su se zagovoru Blažene Djevice Marije, Gospe od Milosti, Gospe od Danača. Do dana današnjega običaj pozdravljanja brodova nije izumro, ali

je u posljednje vrijeme manje prilika za pozdravljanje brodova zato što je propisima Europske unije brodovima zabranjeno ploviti na određenoj udaljenosti. Plove iza Lokruma, a manji brodovi koji prolaze pozdravljaju Gospu i sestre jednako otpozdravljaju.

Ipak, pišem o tim sestrama koje sam upoznao još 1980. godine za vrijeme moga dušobrižništva u Stuttgartu, jer su djelovale u hrvatskoj katoličkoj mi-

Izmjenjivale su se tijekom stoljeća skromne djevojke – trećoretkinje, zvane “dumne”, a stanovale su na poluotočiću Danče koji je puna dva stoljeća služio Dubrovačkoj Republici za smještaj okuženih.

Biskup Karl-Heinz Wiesemann posjetio je 2015. sestre u Bubenheimu-Roxheimu

Prva sveta pričest u Stuttgartu

do 2010. izmjenjivale su se ove sestre: Serafina Vlašić, Alojzija Pejić, Danijela Šimić, Ljuba Božinović, Terzicija Čolina, Doroteja Vlašić, Tihomira Maras, Mihaela Krišto, Nevenka Tadić, Emilija Jasak, Irena Tokić, Anka Mijić, Mila Topčić, Matija Filipović, Anica Cikojević, Valerija Šimović, Antonija Grubišić, Terezija Sabljčić. U Hrvatskoj katoličkoj misiji Mannheim od 1990. do 1995. djelovala je s. Nevenka Tadić, a u Hrvatskoj katoličkoj misiji Ludwigshafen od ožujka 2016. djeluje s. Valerija Šimović.

ZAVIČAJ SESTARA

Danče su za njih sveto mjesto, kao što je za sv. Franju iz Asiza bila Porcijunkula. Njihova poglavarica s. Ružica Barić ističe: "Družba je ovdje nastala i Danče su zavičaj svake sestre. Svaka sestra ovdje nalazi početnu formaciju i onda, ovisno o potrebama Družbe i sklonostima svake pojedine, sestre idu gdje ih već Zajednica pošalje. Ali Danče su mjesto gdje se mi uvijek vraćamo doma, gdje god da jesmo. Imamo sestre u Kanadi, u Njemačkoj, u Zagrebu, po hrvatskim

U povijesti Caritasova staračkog centra u Friesenheimu vrlo važnu ulogu odigrale su sestre franjevke iz Dubrovnika. Tako čitamo u izvješću centra da su one "dobri duh kuće".

gradovima, u Hercegovini, ali Danče su mjesto gdje mi dolazimo doma. Sve sestre bar jedanput godišnje dođu tu. Tu je na kraju i groblje koje je jednako staro kao i crkva, to je i mjesto počivališta naših sestara. Iako posjedujemo nekoliko grobova po mjestima gdje živimo i djelujemo, sestre redovito izražavaju želju da budu pokopane na Dančama. I to puno govori koliko su sestre vezane uz ovo mjesto."

Sestre će na svome portalu napisati da povijest njihove zajednice seže u daleku prošlost. Na početku njihove družbe izmjenjivale su se tijekom stoljeća skromne djevojke – trećoretkinje,

zване "dumne" (od lat. *domina* što znači gospođa). Stanovale su na poluotočiću Danče koji je puna dva stoljeća služio Dubrovačkoj Republici za smještaj okuženih. Senat Dubrovačke Republike dao je sagraditi na Dančama lazaret i crkvicu Gospe od Milosti. Bilo je to 1457. godine. Prema dokumentima pronađenim u Dubrovačkom arhivu, "dumne" na Dančama prvi put se spominju 1644. godine. Od 1709. zajednica se službeno zove "Dumne trećoredice sv. Franje" sve do biskupa dr. Josipa Marije Carevića, koji je u II. svjetskom ratu mučen i ubijen zbog svoje vjere i koji je 1923. godine imenovao sestru Margaritu Milin da obnovi zajednicu. Konačno je ta zajednica priznata od franjevačkoga generala Bernardina Klumpera kao samostalna ustanova i 1925. godine pripojena franjevačkome redu pod nazivom "Družba sestara bezgrešnog začeca III. reda sv. Franje", a na Generalnome kapitulu 1973. godine preuređene su Konstitucije u skladu sa smjernicama II. vatikanskoga sabora. Družba je dobila novi naziv: Sestre franjevke od Bezgrešnog začeca iz Dubrovnika. Deset godina poslije, 1983. godine, Družba je uzdignuta u red ustanova papinskoga prava i ujedno su joj odobrene i potvrđene obnovljene Konstitucije. S Konstitucijama je prihvaćeno i novo "Pravilo i život braće i sestara trećega samostanskoga reda sv. Franje" koje je potvrdio papa Ivan Pavao II. 1982. godine.

SESTRE SU BLAGOSLOV

Udruga Caritas za biskupiju Speyer izgradila je u godinama 1979. do 1981. po želji crkvene zajednice St. Gallus dom za stare i bolesne u Friesenheimu, dijelu grada Ludwigshafena. Prvi stanovnici iz tadašnjega stambenog doma St. Michael u Wörthstr. u Ludwigshafenu

Doček Sveta tri kralja u staračkom domu

dolaze u novosagrađeni dom St. Franškusa 2. veljače 1981. godine. Špajerski biskup dr. Friedrich Wetter blagoslovio je novi dom 5. listopada 1981. i službeno je posvećen sv. Franji. Godine 2004. kuća je službeno preimenovana u Caritas - starački centar sv. Franjo. Do dana današnjega taj centar jako vole stanovnici Friesenheima i okolice.

U povijesti toga centra vrlo važnu ulogu odigrale su sestre franjevke iz Dubrovnika. Tako čitamo u izvješću centra da su one "dobri duh kuće". One i stanuju u kući, a tu su od početka s. Kristina i s. Irena. Redovnice su kao kume bile prisutne i pri davanju imena centru koji je dobio ime po njihovu zaštitniku sv. Franji iz Asiza. S kućom je usko povezan i Herbert Mensinger, dugogodišnji župnik St. Gallusa, koji se nakon svoga umirovljenja dušobrižnički brine za stanovnike, suradnice i suradnike, držeći predavanja i slaveći svetu misu u kapeli Maksimilijana Kolbea. Spomenimo i njegove riječi o sestrama: "Radosni smo da imamo ove sestre koje žele učiniti Dom pravim domom kako bi se svi stanovnici osjećali dobro. Mi kao župa St. Gallus često smo iskusili blagoslov ove kuće. Mnogi pripadnici župe bili su tamo zbrinuti i mogli su u skrovitosti, zbrinutosti i miru provesti posljednje godine života ili tjedne i u tome miru završiti svoj život. Tu stariji ljudi imaju šansu da svakoga tjedna slave dvije ili tri svete mise i jačaju se po snazi koju

Za 25. obljetnicu djelovanja Centra sestre Kristina i Irena dobile posebnu nagradu iz ruku direktora Caritasa Alfonsa Henricha.

im daruje Isus, kruh života... Radosni smo da u Hrvatskoj još ima djevojaka i mladih žena koje odabiru oblik života redovničke sestre i žele biti u službi čovjeka živeći u povezanosti s Isusom Kristom. Bilo bi lijepo kada bismo imali još više sestara. Želimo da se u domovini ovih sestara vrati mir za kojim svi čeznemo i da započne novo doba."

SREBRNI JUBILEJ

Svečano je bilo 6. listopada 2006. godine. Slavio se srebrni jubilej, 25 godina djelovanja sestara Kristine i Irene u *Caritas-Altenzentrum St. Franziskus*. One su zajedno s još dvije djelatnice, gđom Mrđan i gđom Marin-Sanchez, dobile posebnu nagradu iz ruku direktora Caritasa Alfonsa Henricha. U naslovu govora podjele nagrada pisalo je: "Verleihung der 'Silbernen Ehrennadel' an Schwester Kristina, Schwester Irena, Frau Mrđan und Frau Marin-Sanchez."

Direktor je rekao za sestru Kristinu da je sve godine svoga djelovanja

Procesija u Stuttgartu

živjela časno i bilo joj je važno da nje- ga bolesnika bude kvalitativno dobra i ljudska. Neumornim zalaganjem, uz energiju, stručnu kompetenciju i čovječ- nost, ona je bitno obilježila njegu i po- mogla je ugledu centra St. Franškusa. Za s. Irenu je rekao da njezina snaga leži u tome što je oblikovala uvjete za život i rad u kući i u području stanova- nja, a da sebe nije stavljala u prvi plan. Njezine su odluke obilježene pameću i dobrotom.

BAŠTINA KOJA OBVEZUJE

Tijekom 35 godina u Caritasu Speyer djelovale su sestre: Virgina Penava, Terezija Sabljčić, Terzicija Čolina, Kristina Jakovljević, Josipa Vlašić, Irena Tokić, Ana Božić, Anica Cikojević, Mihajela Krišto, Anka Mijić, Darija Jovanović, Željka Jovanović, Danijela Šimić i Valerija Šimović. Od svibnja 2015. godine sestre preuzimaju Bobenheim-Roxheim, Caritas Altenzentrum St. Magdalena u kojem sestre rade kao medicinske sestre. To su: s. Irena, s. Kristina, s. Zora i s. Valerija.

Završavajući ovaj prikaz i zahvaljujući sestrama na suradnji, želio bih se još jednom prisjetiti riječi koje je izgovorila njihova vrhovna poglavarica, s. Ružica Barić, prigodom Dana Družbe na Dančama 2. prosinca 2015. kad su sestre ne samo slavile taj dan, nego su uz taj dan proslavile 90. obljetnicu pridruživanja Družbe franjevačkome redu. To se dogodilo na zamolbu sestara, a učinio je to ondašnji generalni ministar reda fra Bernardin Klumper dekretom-poveljom od 12. svibnja 1925. godine. Vrhovna poglavarica rekla je: "To je baština koja i nas današnje sestre obvezuje na utjelovljenje darovane nam karizme, pridonoseći svojim životom i svjedočenjem novoj evangelizaciji." ■

Biskup Franjo Komarica
u posjetu kod sestara

LJEPOTE HRVATSKE OKOM FOTOGRAFA

SPLIT

PHOTO BY ANTE VERZOTTI

Dioklecijanova palača u Splitu jedno je od najznačajnijih djela kasnoantičke arhitekture, te jedan od najbolje očuvanih spomenika rimskog graditeljstva na svijetu. Palača je poznata ne samo po očuvanosti pojedinih izvornih dijelova i cjeline, nego i po nizu originalnih arhitektonskih formi koje navještaju novu ranokršćansku, bizantsku i ranosrednjovjekovnu umjetnost.

PRVA GODINA PLOVIDBE TURISTIČKOGA BRODA DANUBIUMTOURSA

Turistička agencija Danubiumtours iz Vukovara, koja se isključivo bavi destinacijskim menadžmentom, promocijom fotomonografije i suvenira čokoladne vučedolske golubice, obilježila je deset godina rada te prvu godinu plovidbe svoga turističkog broda 'Bajadere' po Dunavu. "Drago nam je da se i grad Vukovar u razvojnim planovima sve više okreće rijeci odnosno Dunavu, rade se nove šetnice i ostalo te vjerujemo da će to i nama i drugim turističkim pa i ostalim poduzetnicima dati nove prilike za poslovanje", ističe direktorica agencije Zrinka Šesto.

ODLIKOVANJE 1. HRVATSKOME GARDIJSKOM ZBORU

Predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović odlikovala je Redom kneza Domagoja Prvi hrvatski gardijski zbor - za iskazanu osvjedočenu hrabrost i junaštvo njezinih pripadnika u Domovinskome ratu, naglasivši da je postrojba bila izraz izvrsnosti i isticanja hrvatskoga vojničkoga povijesnog naslijeđa, a nastavila je živjeti u Počasno-zaštitnoj bojni. Izrazivši zahvalnost ovoj postrojbici predsjednica je podsjetila da je tada zapovjednik 1. hrvatskoga gardijskog zbora ujedno obavljao i dužnost čelnika Stožera osiguranja Ureda za nacionalnu sigurnost, čime je zadaća Zbora još dodatno proširena i dodijeljena mu je odgovornost koordinатора svih mjera sigurnosti i zaštite državnih dužnosnika u Republici Hrvatskoj.

MILIJUN I POL KUNA ZA HGSS

Ministar turizma Gari Cappelli i pročelnik Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) Vinko Prizmić potpisali su ugovore o sufinanciranju HGSS-a na osnovi kojih Ministarstvo turizma toj službi 2017. osigurava potporu od 1,5 milijuna kuna. Prvi ugovor, vrijedan milijun kuna, odnosi se na unaprjeđenje sigurnosti, zaštite i spašavanja turista izvan gradova i javnih prometnica. Ministar Cappelli rekao je kako žele potaknuti razvoj posebnih oblika turizma, onih koji su u svijetu hit, a u Hrvatskoj još nisu razvijeni, kao što je pustolovni turizam. Program koji je predložio HGSS je dobar i kvalitetan, a brinut će se o sigurnosti ljudi koji se odluče na pustolovni turizam.

KRAVAT PUKOVNIJA ZAPOČELA OSMU SEZONU

Počasna satnija Kravat pukovnije započela je na uskršni ponedjeljak, točno u podne na Trgu svetoga Marka, svečanom smjenom straže osmu sezonu održavanja ceremonije 'Smjene straže'. Prvi put u povijesti postojanja pukovnije izabrane su dvije žene, koje su svoj prvi nastup odradile ovom prigodom. Kravat-pukovnja autorska je zamisao Marijana Bušića – ravnatelja AC-a i utemeljitelja šireg projekta "Hrvatska – domovina kravate". Odjeveni u replike odora hrvatskih vojnika iz Tridesetogodišnjega rata u 17. stoljeću, Počasna satnija svojim programom aktualizira povijesne početke kravate, jedinstvenoga hrvatskog doprinosa svjetskoj kulturnoj baštini.

HUMANITARNA KARTING UTRKA

Pod pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović održana je Velika nagrada humanosti za pomoć specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi u Gornjoj Bistri. Sudjelovali su predstavnici stranaka u Saboru na karting-utrci, a prikupljeni novac bit će uplaćen bolnici. Pobjednik Vrdoljak našao se da je odmah javio Anki da je pobijedio Prgometa i da je rekla kako je jako zadovoljna. - Ma bilo je super, dobro smo se zabavljali - izjavio je Vrdoljak.

LUTKARSKO PROLJEĆE U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJU

U Vukovarsko-srijemskoj županiji održano je 22. lutkarsko proljeće na kojem je u pet gradova, 19 općina i pet ustanova na području Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije te u Orašju (BiH) nastupilo 18 kazališta iz Hrvatske, BiH i Srbije koja su odigrala ukupno 110 izvedbi predstava. U vukovarskome Hrvatskom domu započeo je, izvedbom predstave "Veliko puževanje" GK Zorin dom iz Karlovca i pozdravnim govorom pomoćnice ministrice kulture Ive Hraste Sočo, vukovarski dio manifestacije.

MEDVEŠČAK PONOVO U EBEL LIGI

Hokejaši zagrebačkoga Medveščaka od iduće sezone ponovno nastupaju u austrijskoj hokejaškoj ligi. U izjavi za medije u povodu povratka u austrijsku Erste Bank Eishockey Ligu, predsjednik zagrebačkoga hokejaškog kluba Medveščak Damir Gojanović izjavio je: "Zahvaljujem svim klubovima EBEL-a, kao i samom Predsjedništvu lige, što su nam omogućili natjecanje u ovom prvenstvu i radujem se iduće sezone na zagrebačkom ledu gledati susrete Medvjeda s najboljim klubovima iz regije - Austrije, Slovenije, Mađarske, Češke i Italije. S ovom službenom potvrdom ujedno započinju i naše službene pripreme za iduću EBEL sezonu. Sigurno je kako ćemo učiniti sve da Medveščak i dalje bude kvalitetan protivnik u prvenstvima u kojima se natječe te je sigurno kako će naši navijači i dalje uživati u profesionalnom hokeju i emocijama koje donosi."

UMRO SPORTSKI NOVINAR TOMISLAV ŽIDAK

Nakon teške bolesti u Zagrebu je umro 13. travnja u 64. godini istaknuti sportski novinar te urednik i kolumnist Sportskih novosti i Jutarnjega lista Tomislav Židak. Židak je rođen 1. siječnja 1953. u Vugrovcu kraj Zagreba, a nakon završene gimnazije studirao je pravo. Novinarstvom se počeo baviti 1975. godine u Studentskome listu da bi već iduće godine postao honorarni suradnik u Sportskim novostima u kojima od 1979. radi kao profesio-

nalni novinar i u tome jedinom hrvatskom dnevniku ostaje sljedeća dva desetljeća. Od ožujka 1999. kao urednik reporter radi u Jutarnjem listu i najviše piše o nogometu, posebno o zagrebačkome Dinamu. Serija njegovih kolumni 'Iz maksimirske šume', koja se objavljivala u subotnjemu magazinu Jutarnjega lista, objavljena je i u knjizi. Za svoj dugogodišnji rad dobio je mnogobrojna novinarska priznanja.

BORNA ĆORIĆ OSVOJIO TURNIR U MARAKEŠU

Hrvatski tenisač Borna Ćorić (20) pobjednik je turnira u Marakešu nakon što je u finalu pobijedio Nijemca Philippa Kohlschreibera 5 - 7, 7 - 6 (3), 7 - 5, osvojivši prvi ATP naslov u karijeri. Bio je to sjajan meč u kojem se Ćorić nekoliko puta vraćao iz izgubljene situacije i nakon dva sata i 40 minuta igre ipak stigao do pobjede. "Ovo je bio moj najveći preokret u nekome meču. Nikada u karijeri nisam spasio pet meč lopti, posebice ne u tako važnome meču", rekao je Ćorić. Mladi Zagrepčanin i prošle godine stigao je do finala Grand Prix Hassan II, no tada je poražen od Argentinca Federica Delbonisa. Finale je igrao i Chennaiju prošle godine kada ga je pobijedio Švicarac Stan Wawrinka, no sada je ipak stigao do prvoga naslova u karijeri. Dodajmo kako je na turniru u Marakešu Splitsčanin Mate Pavić slavio s Britancem Dominicom Inglotom u konkurenciji parova. U finalu su pobijedili Španjolce Marcela Granollersa i Marca Lopeza sa 6 - 4, 2 - 6, 11 - 9.

TOUR OF CROATIA - NIBALIJU UKUPNA POBJEDA

Talijanski biciklist Vincenzo Nibali, član momčadi *Bahrain Merida*, pobjednik je trećeg izdanja utrke *Tour of Croatia* koja je 23. travnja završila u Zagrebu. Radoslav Rogina iz *Adria Mobila* zadržao je status najboljeg hrvatskog predstavnika zauzevši 17. mjesto u Zagrebu sa 17 sekundi zaostatka. Utrka je završila svečanim proglašenjem na Trgu svetoga Marka. Naš najbolji biciklist Kristijan Đurasek na trećoj etapi utrke pao je pokraj Pakošтана, zbog čega je odustao od daljnjega nastupa na utrci. Nakon druge etape Đurasek je bio vodeći, a na trećoj etapi doživio je pad koji ga je udaljio od nastupa na idućim etapama. Varaždinac nije ozbiljnije ozlijeđen, ali je zbog natučenosti i bolova odlučio odustati od Toura.

CRVENA ZVEZDA NADIGRALA CEDEVITU ZA NASLOV ABA LIGE

Košarkaši Crvene zvezde treću godinu uzastopce pobjednici su regionalne ABA lige nakon što su u trećem susretu finala doigravanja u Zagrebu pobijedili Cedevitu 77 : 61 i finalnu seriju dobili s 3 - 0. Crvena zvezda bila je bolja od Cedevite u finalu i prije dvije godine, dok je lani slavila protiv Mega Leksa. Cedevita je četiri puta stigla do finala i sva četiri puta je poražena. Goste su do pobjede predvodili Deon Thompson s 14 koševa, Marko Simonović s 13 i Nathan Wolters s 11 koševa, dok su u Cedeviti najefikasniji bili Toni Katić s 12 koševa, James s devet i Marko Tomas s osam koševa.

HAJDUKU BODOVI U MAKSIMIRU - RIJEČI SE SMIJEŠI TITULA

U derbi utakmici 29. kola Prve HNL Hajduk je kao gost na Maksimiru pred 15.000 gledatelja pobijedio Dinamo s 2 - 0 (1 - 0). Hajduk je stigao do jedne od najsladših pobjeda protiv Dinama, tek pete na Maksimiru u njegovih 40 gostovanja. Veliko iznenađenje kreirali su strijelci Erceg i Futacs, ali i vratar Stipica koji je svojim obranama izludio domaće nogometaše, a posebno Soudanija. Ovaj neočekivani trijumf 'bilih' u gostovanju kod najvećih suparnika, gdje nisu slavili od 2008., burno je proslavila i vodeća momčad prvenstva Rijeke koja je u derbiju 30. kola svladala trećeplasirani Osijek sa 2-0 (1-0) pogocima Bezjaka i Andrijaševića iz kaznenih udaraca te zahvaljujući porazu Dinama u Koprivnici stvorila osam bodova prednosti pred Zagrepčanima šest utakmica prije završetka prvenstva.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA

PHOTO BY IVO BIOČINA

